

VANDA STAD UTVÄRDERINGSBERÄTTELSE 2023

REVISIONSNÄMNDEN 24.4.2024

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SAMMANFATTNING	3
1 UTFALLET AV MÅLEN	7
1.1 UTFALLET AV DE BINDANDE MÅLEN 2023 I MODERSTADEN	7
1.2 SAMMANFATTNING AV DE ÅRLIGA STRATEGISKA MÅLEN 2022–2023	16
1.3 UTFALLET AV DE MÅL SOM STADSFULLMÄKTIGE STÄLLT FÖR KONCERNBOLAGEN	18
2 STADENS OCH KONCERNENS EKONOMI.....	22
2.1 STADENS EKONOMI OCH UTFALLET AV DE EKONOMISKA MÅLEN	22
2.2 MODERSTADENS EKONOMI OCH BOKSLUT	25
2.3 HELA STADSKONCERNENS EKONOMI	27
2.4 INVESTERINGAR.....	31
2.5 JÄMFÖRELSE MELLAN DE STORA STÄDERNA	34
2.6 OSÄKERHETSFAKTORER I EKONOMIN	37
3 STADENS STRATEGI OCH LEDNING	39
3.1 STADSKONCERNENS INTERNA KONTROLL OCH INTERNA REVISION.....	39
3.2 KOMMUNIKATION	43
3.3 KONCERNSTYRNING OCH LEDNING AV KONCERNEN.....	52
3.4 PROCESSEN FÖR STYRNING OCH PLANERING AV INVESTERINGAR	55
4 FOSTRAN OCH LÄRANDE.....	59
4.1 YRKESUTBILDNING, VANDAS YRKESLÄROANSTALT VARIA	59
4.2 ANVÄNDNINGEN AV SEURES VIKARIETJÄNSTER INOM SMÅBARNSPEDAGOGIKEN	66
5 STADSKULTUR OCH VÄLFÄRD	73
5.1 KULTUR- OCH BIBLIOTEKSTJÄNSTER	73
6 STADSMILJÖN	79
6.1 GENERAL- OCH DETALJPLANERING	79
7 SAMARBETET MELLAN VANDA STAD SAMT VANDA OCH KERVÖ VÄLFÄRDSOMRÅDE	85
8 MERCURIA KAUPPAOPPILAITOS OY	90
9 VTK KIINTEISTÖT OY	98
10 ETT EKOLOGISKT HÅLLBART VANDA	102
11 UPPFÖLJNING AV IAKTTAGELSERNA I UTVÄRDERINGSBERÄTTELSEN 2022	107
12 REVISIONSNÄMNDEN/REVISIONSNÄMNDENS UPPGIFTER OCH VERKSAMHET	113
FÖRKORTNINGAR	118
BILAGA 1.....	119
BILAGA 2.....	120

VANDA STAD

05/2024

Revisionsnämnden/extern revision

Omslagsbild: Vanda stadsmuseum, Pekka J. Heiskanen

SAMMANFATTNING:

1. Staden ställde upp 41 mål för år 2023. Enligt rapporteringen hade 83 procent av målen genomförts i sin helhet eller delvis. Mål som inte uppnåddes rörde bland annat minskande av mobbningen, studerandes välbefinnande, utvecklingen av läsfärdigheterna samt minskande av arbetslösheten. Dessa mål nåddes inte heller år 2022 i sin helhet. Utfallet för målen som ställts för koncernbolagen var bättre än i fjol, sett som en helhet.
2. Vanda stads och stadskoncernens ekonomiska resultat uppvisade ett överskott år 2023. Det goda resultatet berodde på poster av engångskaraktär som ökade beskattningsutfallet. Stadens ekonomi har utvecklats gynnsamt under de senaste åren. Framöver kommer vissa osäkerhetsfaktorer, som kan rubba den ekonomiska balansen, vara förknippade med den kommunala ekonomin.
3. Systemet för övervakning av stadskoncernens verksamhet och ekonomi består av den externa och interna kontrollen. Den externa kontrollen är oberoende av kommunens organisation och operativa ledning. Den interna kontrollen är ett verktyg för ledningen och förvaltningen och en del av ledningssystemet. Utifrån de utförda revisionerna bedöms den interna kontrollen som helhet i genomsnitt ligga på en bra nivå i staden. Det finns visst utrymme för förbättring vad gäller genomförandet av rekommendationerna som getts.
4. Stads kommunikation spelar en viktig roll vad gäller delning av information och förmedling av stadens värderingar och mål samt främjande av stadens anseende och attraktionskraft. Staden fäster kontinuerligt uppmärksamhet vid förbättring av informationens tillgänglighet och effektivitet. Med anseendeprogrammet som är under beredning kommer man att styra planeringen och genomförandet av informationsarbetet och målet är att arbeta långsiktigt för att utveckla Vandas anseende och attraktionskraft.

5. Fullmäktige fattar beslut om principerna för ägarstyrningen. Med ägarstyrningen vill staden styra bolagen så att de i sin verksamhet beaktar stadskoncernens intresse som helhet. Velfärdsområdesreformen har haft en betydande inverkan på helheten av koncernens ägarandelar. Helheten av ägarandelarna kommer i fortsättningen att utvärderas så att den stöder stadens återstående serviceproduktion. I totalplanen för koncernens ägarandelar ingår försäljning av koncernbolag och andra bolagsarrangemang.
6. Lokalinvesteringarna styrs och hanteras genom planering av servicenätet. I planeringen av servicenätet förutspås hur olika faktorer som påverkar servicebehovet, lösningar för markanvändningen och stadens egna riktlinjer påverkar de framtida service- och lokalbehoven. Service- och lokalbehoven preciseras årligen så att man har möjlighet att reagera på eventuella ändringsbehov.
7. I Varia görs mycket arbete för att stöda de studerandes välbefinnande och responsen från de studerande och arbetslivet som Varia fått ligger på en hög nivå. De aktiva åtgärderna har minskat studieavhoppet som helhet. I regeringsprogrammet finns många punkter som berör yrkesutbildningen och Varia försöker att aktivt medverka i den fortsatta beredningen av dessa.
8. Småbarnspedagogiken har varit tvungen att i allt större utsträckning vända sig till inhyrd arbetskraft. Orsakerna bakom det ökade behovet av vikarier är bland annat rekryteringssvårigheter, en betydlig ökning av sjukfrånvaro, barnens ökade stödbehov och den stora andelen barn under tre år i småbarnspedagogiken. Kostnaderna för inhyrd arbetskraft, som varit större än beräknat, orsakade ett betydligt behov av extra anslag för 2023. Inom småbarnspedagogiken analyseras orsakerna bakom behovet av vikarier och man försöker sätta in korrigerande åtgärder, varvid man effektivt utnyttjar de medel som står till förfogande.
9. Kulturtjänsterna producerar och ordnar mångsidig kulturverksamhet för olika målgrupper. Stadens egen verksamhet kompletteras av andra kulturaktörer i området, som staden samarbetar med. Kulturtjänsterna skapar en levande stad, delaktiggör invånarna och erbjuder hobbymöjligheter. Allt detta har betydelse för förebyggandet av marginalisering.

10. General- och detaljplaneringen ansvarar för en balanserad och resursklok utveckling av stadsstrukturen i ett nära samarbete med olika intressegrupper. I stadsplaneringen eftersträvas balans mellan närservice, bostäder och arbetsplatser. För att förebygga segregationsutvecklingen är det viktigt att de olika storområdena utvecklas med jämna steg. Utifrån kontakterna från invånare har planläggningens information och kommunikation inte nått ut till invånarna i områdena tillräckligt väl, trots satsningarna. En tydlig och öppen växelverkan är viktig. En tydlig och öppen växelverkan är viktig. Behovet av kommunikations- och interaktionskompetens framhävs i synnerhet i verksamheten utöver de lagstadgade samråden.
11. Velfärdsområdet har sedan början av 2023 ansvarat för ordnandet av social- och hälsovårdens tjänster samt räddningsväsendet. Under 2023 har staden och velfärdsområdet förhandlat om samarbetet och kartlagt gemensamma processer. Velfärdsområdets praxis och verksamhetssätt söker ännu delvis sin form, och därmed kommer kartläggningen av kontaktytorna och deras funktion att fortsätta. Exempelvis finns det fortfarande utrymme för utveckling i elevvårdens nya verksamhetsmodeller.
12. VTK Kiinteistöt Oy uppnådde målen som staden ställt för bolaget för 2023 och bolagets ekonomi fortsatte att utvecklas positivt. I VTK-koncernens ägarpolitiska riktlinjer som uppdaterades 2023 uppmärksammades mer än tidigare VTK-koncernens och VTK Kiinteistöt Oy:s roll som ansvarsfull fastighetsägare. Målen i VTK-koncernens ansvarsprogram stöder också uppnåendet av Vanda stads kolneutralitetsmål. Från början av 2024 är VTK Kiinteistöt Oy en anknuten enhet vid staden.
13. Mercuria är en yrkesläroanstalt som i huvudsak erbjuder utbildning för grund-, yrkes- och specialyrkesexamen i affärsverksamhet. Verksamhetens studerande- och arbetslivsorientering syns i de höga responsbetygen som läroanstalten fått. Stödet för de studerandes välbefinnande är en viktig utgångspunkt för verksamheten. Läroanstalten tillhandahåller ett stort utbud av stödtjänster för studierna och välbefinnandet.

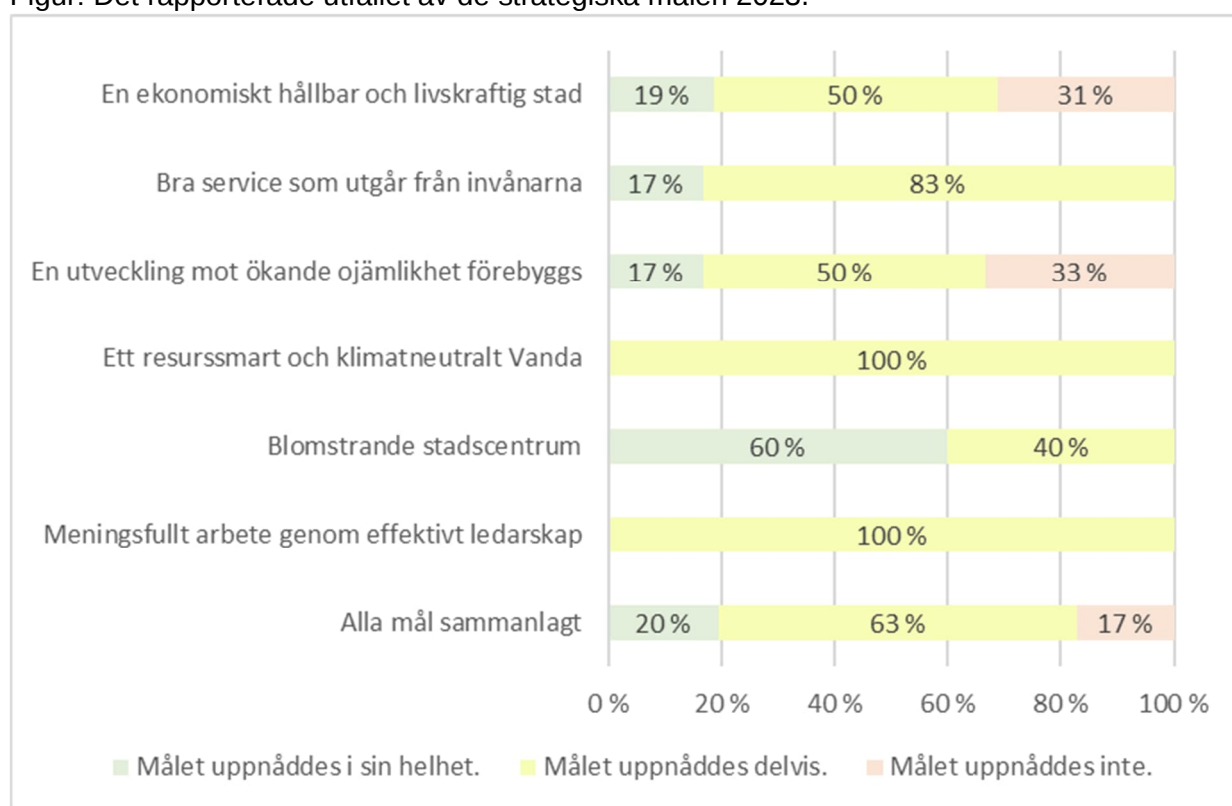
14. Över 80 procent av åtgärderna enligt färdplanen för resursklokhets har påbörjats, slutförts eller blivit fortlöpande praxis. Det relativt sett högsta antalet åtgärder som ännu inte har påbörjats (29 procent) hör till spåret Kolsänkor och klimatkompensation. Situationen för spåret Materialens livscykel och cirkulär ekonomi är liknande: 24 procent av åtgärderna har antingen inte påbörjats eller inte rapporterats. Vad gäller uppnåendet av kolneutralitetsmålet har de totala utsläppen inte minskat i den takt som önskats.

1 UTFALLET AV MÅLEN

1.1 Utfallet av de bindande målen 2023 i moderstaden

Revisionsnämndens uppgifter och verksamhet beskrivs närmare i avsnitt 12. För år 2023 hade man satt upp sammanlagt 41 mål. Figuren nedan presenterar kortfattat målutfallet enligt bokslutsrapporteringen. Figuren visar utfallet av målen enligt strategins prioriteringsområden och utfallet som helhet.

Figur: Det rapporterade utfallet av de strategiska målen 2023.

Enligt rapporteringen uppnåddes 20 procent av målen i sin helhet, 63 procent av målen delvis och 17 procent av målen inte als.

En ekonomiskt hållbar och livskraftig stad		
Bindande mål 2023	Rapportering i bokslutet	Revisionsnämnden
1.1 En kontrollerad utveckling av driftsekonomin utgifter	Målet uppnåddes inte.	
1.2 Produktivitets- och tillväxtprogrammet genomförs	Målet uppnåddes delvis.	
1.3 Nettoinkomster från marköverlåtelse och markanvändningsavtal uppgår till sammanlagt 150 milj. euro under åren 2022–2025, för år 2023 till 37,5 milj. euro	Målet uppnåddes inte.	
1.4 Riktlinjerna för fastighetsledningen utgör ett stöd för stadens strategiska mål och framför allt med avseende på stadens servicebehov	Målet uppnåddes i sin helhet.	
1.5 En portföljsättning av social- och hälsovårdens och räddningsverkets fastigheter har gjorts och den första portföljen har sålts	Målet uppnåddes delvis.	
2.1 Arbetssökande kunders arbetslöshetsperioder förkortas	Målet uppnåddes inte.	
2.2 Arbetslösheten minskar	Målet uppnåddes inte.	Observera
2.3 Företagens lönesumma ökar	Målet uppnåddes i sin helhet.	
2.4 Antalet beslut om förläggning eller expanderings i Vanda som gäller företag eller andra organisationer med en betydande andel arbetsplatser (>50 arbetsplatser) ökar	Målet uppnåddes delvis.	
2.5 Utredningsarbetet som utförts av utredningsgruppen för en verksamhetsmodell för styrning av företagets förläggning har slutförts och utvecklingsåtgärderna utifrån arbetet inklusive en reform inom försäljning och marknadsföring har vidtagits under år 2023.	Målet uppnåddes delvis.	
2.6 Vandabornas kompetens stärks	Målet uppnåddes i sin helhet.	
3.1 Hanaböle träsks förmåga att attrahera besökare året runt förbättras	Målet uppnåddes delvis.	
3.2 Antalet evenemang i Vanda ökar	Målet uppnåddes delvis.	
3.3 MBT-målsättningarna förverkligas	Målet uppnåddes delvis.	
3.4 Antalet färdigställda småhusbostäder uppgår till 550 bostäder	Målet uppnåddes inte.	Uppnåddes delvis.
3.5 Vandas anseende och attraktionskraft förbättras	Målet uppnåddes delvis.	Observera

Bindande mål 2.2 Arbetslösheten minskar.

Till målet finns tre mätare:

- Antalet långtidsarbetslösa.
- Antalet arbetslösa som är under 30 år.
- Antalet arbetslösa med ett främmande språk som modersmål.

De nuvarande mätarna mäter antalet arbetslösa i olika grupper. Revisionsnämnden anser att det vore bra att komplettera mätarna genom att även lägga till procentuella andelar, om detta är möjligt. Exempelvis den procentuella andelen av arbetslösa med ett främmande språk som modersmål av alla personer med ett främmande språk som modersmål bosatta i Vanda. Detta skulle ge en mer heltäckande bild av arbetslösheten.

Bindande mål 3.4 Antalet bostäder i småhus som färdigställs är 550.

Till målet finns en mätare:

- I Vanda färdigställs 550 bostäder i småhus (rad- och parhus, fristående hus, egnahemshus).

Utgångsläget år 2021 för antalet färdigställda bostäder i småhus var 378 stycken. I rad- och parhus, fristående hus, egnahemshus färdigställdes under 2023 sammanlagt 452 bostäder. Enligt bokslutsrapporteringen nåddes målet överhuvudtaget inte. Revisionsnämnden anser att även om man inte uppnådde målnivån för 2023 var utvecklingen ändå positiv i förhållande till utgångsnivån. Eftersom antalet bostäder i småhus som färdigställdes var 82 procent av målsättningen, anser revisionsnämnden att målet uppnåddes delvis.

Bindande mål 3.5 Vandas anseende och attraktionskraft förbättras.

Till målet finns två mätare:

- Undersökning om kommunens anseende.
- En enkätundersökning bland personer som flyttar till och från Vanda om attraktionsfaktorer i Vanda och orsakerna till att flytta från staden.

Observationen rör målnivån för den senare mätaren och dess rapportering. Målnivån var att enkätundersökningen har genomförts och att man börjar utnyttja slutsatserna från den för att förbättra Vandas anseende och attraktionskraft. Om genomförandet har det endast rapporterats att enkätundersökningen har genomförts, men utnyttjandet av slutsatserna från den har inte beskrivits. Rapporteringen borde ta bättre hänsyn till den fastställda målnivån och måluppfyllelsen som helhet.

Bra service som utgår från invånarna		
Bindande mål 2023	Rapportering i bokslutet	Revisionsnämnden
4.1 Kommuninvånarnas fysiska aktivitet och stadens åtgärder för att främja välfärden utvecklas	Målet uppnåddes delvis.	Måluppfyllelsen kan inte bedömas.
5.1 Hyte-strukturerna mellan staden och välfärdsområdet är fungerande	Målet uppnåddes i sin helhet.	
5.2 Säkerhetsplaneringens strukturer och processer utvecklas i samarbete med välfärdsområdet	Målet uppnåddes delvis.	
5.3 Det säkerställs att verksamhetsställenas olika servicehelheter har aktuella planer eller avtal vad gäller kontaktytorna tillsammans med välfärdsområdet	Målet uppnåddes delvis.	
6.1 Läsfärdigheterna och de matematiska färdigheterna hos 6–8-åringar förbättras	Målet uppnåddes delvis.	Uppnåddes inte.
7.1 Den gemensamma elev- och studerandevården ordnas i stadens verksamhet och i kontaktytan med välfärdsområdet	Målet uppnåddes delvis.	

Bindande mål 4.1 Kommunbornas fysiska aktivitet och stadens åtgärder för att främja välfärden utvecklas.

Till målet finns två mätare:

- Vandas HYTE-koefficient (välfärd och hälsa) är högre än 2022.
- Utbudet av gruppmotion, virtuell motion och verksamhet i kamratstödsgrupper för personer i arbetsför ålder och äldre ökar från 2022 års nivå.

De två mätarna för det bindande målet är entydiga. En observation är dock att 2022 års nivå inte har lyfts fram i målsättningen. Enligt rapporteringen har HYTE-koefficienten enligt den första mätaren inte stigit i linje med målet. För den andra mätaren har utbudet inom genomförd verksamhet rapporterats, och det konstateras att målet

har uppnåtts i sin helhet. Eftersom nivån för 2022 emellertid inte rapporteras för någon av mätarna kan måluppfyllelsen inte bedömas.

Bindande mål 6.1 6–8-åringarnas läskunnighet och matematiska kunskaper förbättras.

Till målet finns två mätare:

- Testet Lukuseula som mäter läskunnighet.
- Ett test som mäter de matematiska kunskaperna konkurrensutsätts.

De två mätarna för det bindande målet är entydiga. Enligt rapporteringen har resultaten från läskunnighetstestet enligt den första mätaren försämrats i alla uppföljningsgrupper. Den andra mätaren rapporteras har uppnåtts helt, även om man inte har anggett någon baslinje för bedömningen. Eftersom målet för den första mätaren inte nåddes alls och resultatet för den andra mätaren inte kan bedömas, har målet inte nåtts överhuvudtaget.

Som observation noteras också att rapporteringen inte helt motsvarar åldersgruppen enligt det bindande målet. Rapporteringen av matematikkunskaperna berör delvis även elever i årskurs 7.

En utveckling mot ökande ojämlikhet förebyggs		
Bindande mål 2023	Rapportering i bokslutet	Revisionsnämnden
9.1 Barns och ungas sociala färdigheter förbättras och mobbningen minskar. Välbefinnandet hos studerande förbättras	Målet uppnåddes inte.	Observera
9.2 Åtgärder för att aktivera NEET-ungdomar har utvecklats och åtgärdernas effektivitet och antalet NEET-ungdomar utvärderas regelbundet	Målet uppnåddes i sin helhet.	
11.1 Utvecklingen av segregationen mellan områdena minskar	Målet uppnåddes inte.	Observera
11.2 Man utreder möjligheterna för en ny modell för kunskapsledning med vilken man på ett bättre sätt kan styra tjänster och rikta resurser till områden där de behövs	Målet uppnåddes delvis.	
12.1 Programmet för positiv särbehandling bidrar till att främja invånardelaktigheten och utveckla servicen samt förebygga ojämlikhetsutvecklingen i bostadsområdena	Målet uppnåddes delvis.	
14.1 Integrationsprogrammets åtgärder för år 2023 har vidtagits	Målet uppnåddes delvis.	Observera

Bindande mål 9.1 Barns och ungas sociala kompetens ökar och mobbningen minskar. Studerandes välbefinnande ökar.

Till målet finns en mätare:

- School Day och enkäten Hälsa i skolan: Antalet elever som upplevt mobbning.

Observationen rör tidsenligheten hos den information som mätaren genererar. Eftersom enkäten Hälsa i skolan genomförs vartannat år finns det en fördröjning i uppföljningen av åtgärdernas effektivitet. Å andra sidan kan man genom att titta på hela fullmäktigeperioden eller till och med längre perioder se i vilken riktning utvecklingen går. Ibland kan utvecklingen vara snabb, och då bidrar så aktuell information som möjligt till att snabbare vidta korrigerande åtgärder. Det vore lämpligt att överväga att utveckla eller komplettera mätningen för att kunna mer frekvent kontrollera hur situationen utvecklas och hur effektiva åtgärderna är. Som stöd för denna reflektion skulle det vara lämpligt att kartlägga möjligheterna att använda befintliga system för informationsproduktion utan att överbelasta de personalresurser som finns tillgängliga. I en eventuell kompletterande enkätundersökning vore det också bra att kartlägga elevers/studenters tankar kring lösningar med vilka man kan effektivt ta itu med mobbning.

Bindande mål 11.1 Segregationsutvecklingen av områdena avtar.

Till målet finns en mätare:

- Socioekonomiskt index.

Observationen rör tidsenligheten hos den information som finns tillgänglig för rapporteringen. Rapporteringen tar stöd av uppgifter för 2021, eftersom någon färskare statistik inte är tillgänglig. Mätningen borde utvecklas för att kunna använda tidsenliga uppgifter som grund för bedömningen av situationen. Eftersom man bedömer verksamheten under 2023 är det svårt för revisionsnämnden att ta ställning till äldre statistik. Å andra sidan kan man genom att titta på hela fullmäktigeperioden eller till och med längre perioder se i vilken riktning utvecklingen går. Ibland kan utvecklingen vara snabb, och då bidrar så aktuell information som möjligt till att snabbare vidta korrigerande åtgärder.

Bindande delmål 14.1 Åtgärderna enligt integrationsprogrammet för 2023 har genomförts.

Till målet finns en mätare:

- Åtgärderna som planerats för 2023 har genomförts.

Observationen rör mätarens målnivå och rapportering. Målnivån var att åtgärderna för 2023 har genomförts. Om genomförandet har det rapporterats att fullmäktige godkände integrationsprogrammet i december 2023 och att även uppföljningen av åtgärderna inleddes i december. I rapporteringen förblev det i viss mån oklart huruvida åtgärderna som planerats för 2023 även har blivit genomförda.

Ett resurssmart och klimatneutralt Vanda		
Bindande mål 2023	Rapportering i bokslutet	Revisionsnämnden
18.1 Åtgärderna för att minska utsläppen främjas så att klimatneutralitet kan uppnås senast år 2030	Målet uppnåddes delvis.	
19.1 Återvinningen effektiviseras vid stadens verksamhetsställen	Målet uppnåddes delvis.	Observera
20.1 Naturens mångfald främjas genom att vidta åtgärderna i Vägkartan för resurssmarthet och filen Mångfald i naturen	Målet uppnåddes delvis.	
22.1 Planeringen av Vanda som en spårvagnsstad framskrider på ett heltäckande sätt i enlighet med de ramvillkor som stadsfullmäktige godkännt	Målet uppnåddes delvis.	
22.2 Andelen hållbara färdssätt ökar	Målet uppnåddes delvis.	

Bindande mål 19.1 Vi effektiviserar återvinningen vid stadens verksamhetsställen.

Till målet finns två mätare:

- Verksamheten vid stadsmiljöns verksamhetsområde följer riktlinjerna för Eko-kompassen-certifikatet.
- Genomförandet av revisioner av införandet i procent vid stadskulturens verksamhetsställen för biblioteks- och invånarservice samt kulturtjänsternas verksamhetsställen för serviceområdena.

Observationen rör rapporteringen av uppnåendet av målnivån för den första mätaren. Enligt målnivån skulle efterlevnaden av Ekokompassen verifieras i den årliga rapporten. Enligt rapporteringen kommer den årliga rapporten att lämnas in först i april 2024. Det är oklart om efterlevnaden av Ekokompassen i verksamheten har kunnat verifieras vid tidpunkten för rapporteringen. Åtminstone nämns detta inte i rapporteringen. Revisionsnämnden anser således att det inte går att bedöma måluppfyllelsen. I rapporteringen bör man ta ställning till uppnåendet av målnivån i alla avseenden. Dessutom hänvisar den andra mätaren till den gamla organisationsstrukturen. I verksamhetsområdet för stadskultur och välfärd gjordes en omorganisation i början av 2023.

Blomstrande stadscentrum		
Bindande mål 2023	Rapportering i bokslutet	Revisionsnämnden
23.1 Medborgarbudget som utgår från invånarna stärker upplevelsen av delaktighet bland de invånare som deltar	Målet uppnåddes i sin helhet.	Måluppfyllelsen kan inte bedömas.
23.2 Stadscentrumen lockar med sina evenemang och tjänster	Målet uppnåddes i sin helhet.	
27.1 Stadscentrumen och gamla förorter utvecklas	Målet uppnåddes delvis.	
27.2 Genomförandet av ett parkeringsbolag främjas	Målet uppnåddes i sin helhet.	
27.3 Påbörjande av åtgärder inom scenarioarbetet för Avia-polis.	Målet uppnåddes delvis.	

Bindande mål 23.1 Den invånarorienterade medborgarbudgeteringen stärker upplevelsen av delaktighet hos de invånare som deltar.

Till målet finns en mätare:

- Upplevelsen av delaktighet kartläggs med hjälp av delaktighetsindikatorn i början, mitten och slutet av processen.

Mätaren för det bindande målet är entydig. Målnivån för 2023 var att medborgarbudgeteringen är en etablerad verksamhetsform som används i alla storområden. Dess-

utom skulle deltagarnas upplevelse av deltagande öka under processen. Enligt rapporteringen kommer den första fasen av invånarinteraktion på stadsnivå som ingår i processen för medborgarbudgetering enligt mätaren att avslutas sommaren 2024, varefter man får information om processens effekter. Eftersom information om hur upplevelsen av delaktighet har utvecklats än så länge saknas, är det inte möjligt att bedöma måluppfyllelsen.

Meningsfullt arbete genom effektivt ledarskap		
Bindande mål 2023	Rapportering i bokslutet	Revisionsnämnden
28.1 Alla chefer leder på ett coachande sätt	Målet uppnåddes delvis.	Observera
29.1 Åtgärderna i åtgärdsprogrammet för tillgång för år 2023 har vidtagits	Målet uppnåddes delvis.	
30.1 Sjukfrånvaro i sin helhet och särskilt andelen frånvaro på grund av psykisk ohälsa minskar	Målet uppnåddes delvis.	

Bindande mål 28.1 Varje chef leder med ett coachande arbetssätt.

Till målet finns en mätare:

- Luckorna enligt Kommun10 har lokaliserats och åtgärder tagits fram.

Det bindande målet är att varje chef leder med ett coachande arbetssätt. Revisionsnämnden anser att detta är ett mycket ambitiöst mål. Mätaren är något oprecis i förhållande till målet. Utifrån rapporteringen verkar det som att nivån på coachande ledarskap i de utvalda enheterna inte har ändrats särskilt mycket från den nivå som rapporterades i Kunta10-enkäten. Revisionsnämnden lyfter fram stadens betydande satsningar på chefsutbildningar som en positiv aspekt. Chefsutbildningar har erbjudits i stor utsträckning och deltagandet har varit högt.

Slutsatser:

Revisionsnämnden hade en annan åsikt om utfallet av två mål. Dessutom anser revisionsnämnden att det inte går att bedöma måluppfyllelsen för två mål. Revisionsnämnden hade också anmärkningar på mätaren för sju mål eller rapporteringen av dem. Liksom förra året rör observationerna avsaknaden av målvärden eller utfallsvärden i mätarna, avsaknaden av aktuella utfallsvärden som beskriver situationen under

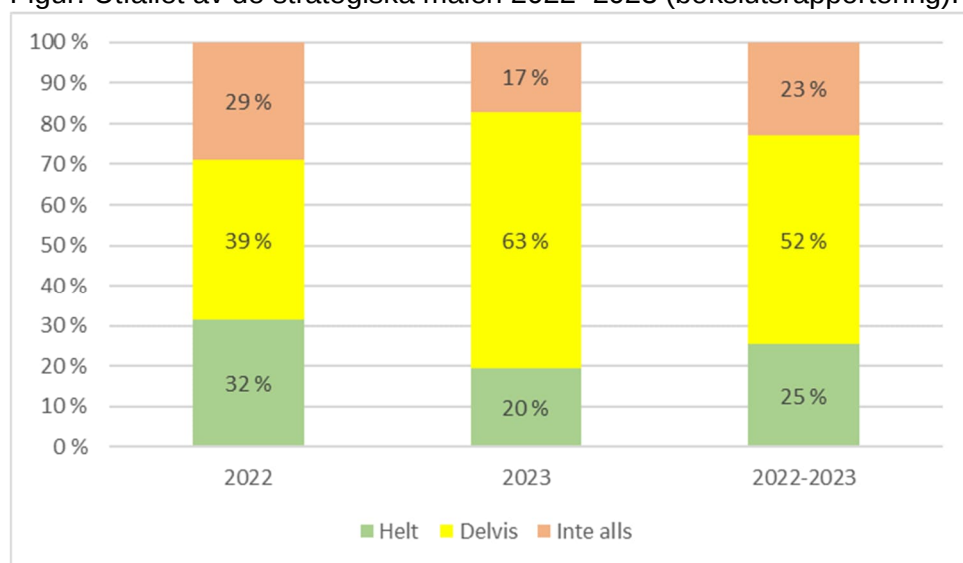
2023 eller att mätaren inte helt motsvarar målet. Revisionsnämndens utvärderingsarbete underlättas av att rapporteringen har utvecklats så att man i mål som innehåller flera mätare anger utfallet per mätare.

Utifrån den information som fåtts från rapporteringen av målen oroar sig revisionsnämnden också för mobbning, välbefinnandet bland studerande och utvecklingen av läsfärdigheterna. Mobbningen har inte minskat på det sätt som eftersträvades. Inte heller målet för läsfärdigheterna har uppnåtts, utan kunskapsnivån har sjunkit.

1.2 Sammanfattning av de årliga strategiska målen 2022–2023

I figuren nedan sammanfattas utfallet av Vanda stads strategiska årsmål enligt bokslutsrapporteringen 2022–2023. För åren 2022 och 2023 ställdes sammanlagt 79 mål (38 mål 2022 och 41 mål 2023).

Figur: Utfallet av de strategiska målen 2022–2023 (bokslutsrapportering).

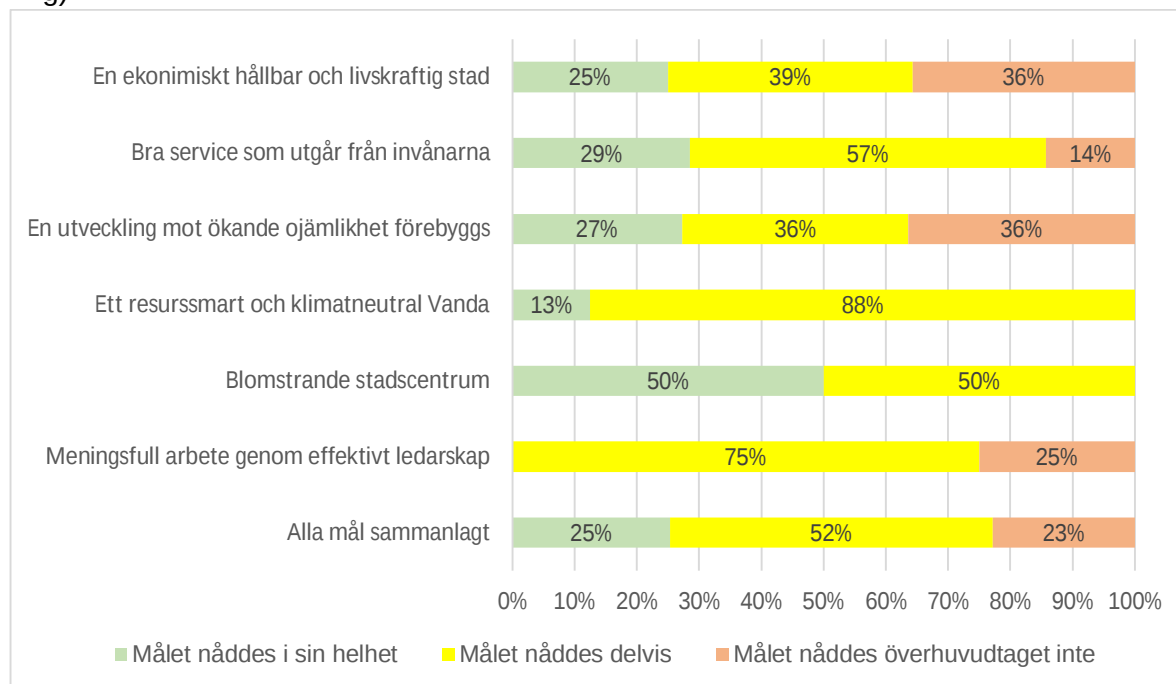

Enligt rapporteringen ökade antalet mål som genomförts i sin helhet eller delvis från 71 procent till 83 procent under 2023. Dock rapporterades under 2023 att fler mål uppnåtts delvis.

Utfallet av målen enligt tyngdpunktsområde

Vandas strategi omfattar sex tyngdpunktsområden under vilka de årliga strategiska målen är delade. Figuren nedan sammanfattar utfallet av målen under strategins tyngdpunktsområden enligt bokslutsrapporteringen 2022–2023.

Figur: Utfallet av målen under strategins tyngdpunktsområden 2022–2023 (bokslutsrapportering).

I två tyngdpunktsområden (Ett resurssmart och klimatneutralt Vanda samt Blomstrande stadscentrum) rapporterades att alla mål uppnåddes helt eller delvis. I tyngdpunktsområdet En ekonomiskt hållbar och livskraftig stad har målen för minskad arbetslöshet visat sig vara svåra. I tyngdpunktsområdet för förebyggande av ojämlikhet fanns vissa mål som rörde tillgången till tjänster i anslutning till ungdomarnas välbefinnande och förbättring av läsfärdigheterna som inte uppnåddes alls.

Om revisionsnämndens utvärdering

I tabellen nedan visas antalet mål från åren 2022–2023 om vilka revisionsnämnden hade en annan åsikt eller anmärkningar på själva målet. Inom parentes anges i procent en hur stor del av målen de olika anmärkningarna berörde.

Tabell: Revisionsnämndens observationer 2022–2023.

	2022	2023	Sammanlagt
Observationer	10 (26 procent)	11 (27 procent)	21 (27 procent)

Revisionsnämnden hade en annan åsikt om utfallet för fyra mål samt anmärkningar på rapporteringen av eller mätarna för 15 mål. För två mål konstaterade revisionsnämnden att det inte gick att göra utvärderingen.

Observationerna om rapporteringen rörde otydligheter i rapporteringen (måluppfyllelsen framgick inte ur rapporteringen). Vad gäller mätarna anmärktes bland annat att det saknades tidsenliga utfallsvärden eller utgångsvärden i mätarna och i vissa fall att mätaren inte helt motsvarade målet.

Slutsatser:

Vanda stad ställde 2022–2023 sammanlagt 79 strategiska mål. Målen är delade under sex delområden i strategin. Enligt rapporteringen hade ungefär 77 procent av målen uppnåtts antingen helt eller delvis och 23 procent inte alls. Många sysselsättningsmål och mål som rörde förbättring av ungdomarnas välbefinnande uppnåddes inte.

Revisionsnämnden hade under granskningsperioden en annan åsikt om utfallet av målen eller andra anmärkningar på målen i ungefär 27 procent av målen. Anmärkningarna rörde rapporteringen av och mätarna för målen. Observationerna om rapporteringen rörde otydligheter och avsaknad av utgångsvärden i mätarna eller brister i tidsenligheten av mätarnas värden.

Rekommendationer:

Uppmärksamhet bör fästas vid rapporteringen av målen och mätarnas tidsenlighet, eftersom detta också bidrar till att bedöma måluppfyllelsen.

1.3 Utfallet av de mål som stadsfullmäktige ställt för koncernbolagen

Kommunfullmäktige godkände 14.11.2022 de operativa och ekonomiska målen för dotterbolagen som ställs i samband med stadens budget. Målen reviderades i sin helhet 2021. I budgeten för 2023 har målen förenhetligats och förenklats ytterligare i syfte att göra ägarstyrningen av och rapporteringen om koncernsammanslutningar tydligare och mer förutsägbar för bolagen. Målen är grupperade efter kategori.

Stora dotterbolag

Målen för de stora dotterbolagen har delats in i ekonomiska mål samt mål för den operativa förmågan och kvaliteten, personalen och ansvarsfullheten. Alla stora dotterbolag har under 2023 tagit fram ett eget ansvarsprogram baserat på de ägarpolitiska riktlinjerna. I ansvarsprogrammen ska färdplanen för resursklokhets och kolneutralitetsmålet 2030 beaktas.

För **Vanda Energi** hade det fastställts fem mål, av vilka målen för arbets säkerhet och personaltillfredsställelse uppnåddes i sin helhet. Målen för ekonomin, stävandet av klimatförändringen och utarbetandet av hållbarhetsprogrammet uppnåddes delvis. Arbets säkerheten förbättrades jämfört med föregående år, och antalet arbetsolyckor var betydligt lägre än målet. Den goda nivån på personaltillfredsställelsen förbättrades ytterligare. Av de ekonomiska målen uppnåddes inte koncernens rörelseresultatmål och kapitalavkastningsmål. Utdelningsmålet på 50 procent uppnåddes dock. I målet att stävja klimatförändringen, som är ett ansvarsmål, minskade de specifika koldioxidutsläppen från produktion och köp jämfört med det föregående året, men det uppsatta målet nåddes ändå inte. Utfasningen av fossila bränslen till 2026 framskred i linje med målet. I arbetet med ansvarsprogrammet har man gjort framsteg, men ytterligare arbete återstår.

För **VAV Yhtymä Oy** hade det ställts åtta mål. Målen för ekonomi, personal och ansvarsfullhet nåddes i sin helhet. Av målen för den operativa förmågan och kvaliteten nåddes målet för bevarandet av bostadsbeståndets värde och uthyrningsbarhet delvis, målet för kundnöjdhet inte alls. Av de ekonomiska målen var det beskattningsbara resultatet i linje med målet, likaså uppnåddes inom bostadsproduktionen målet om 115 nya bostäder i ARA-bostadsbeståndet. Ökningen av kostnaderna för fastighetsunderhållet var mindre än höjningen av kostnadsindexet. Arbetstillfredsställelsen överskred medelvärde i Arbetspensionsförsäkrarens undersökning som utgjorde jämförelsematerialet. Antalet frånvaron av hälsoskäl minskade jämfört med det föregående året. Bolagets ansvarsprogram är färdigt och åtgärderna har integrerats i verksamheten. Renoveringarna för att bevara bostadsbeståndets värde och uthyrningsbarhet ligger lite efter i förhållande till planen. Även reparationskostnaderna har legat under budgeten. Kundnöjdheten i fråga om underhåll, städning, förvaltning och uthyrning förbättrades sedan den föregående mätningen. Som helhet ligger dock kundupplevelsen fortfarande under målet.

För **Vantaan tilapalvelut Vantti Oy** hade det ställts sex mål. Målet för ekonomin nåddes överhuvudtaget inte. Räkenskapsperiodens resultat blev inte en procent av omsättningen, vilket var målsättningen. Kundnöjdheten förbättrades jämfört med året innan, men det uppsatta målet uppnåddes inte helt. Verkställandet av utvecklingsåtgärderna som definierats i anslutning till med de ägarpolitiska riktlinjerna lyckades. Målet för personaltillfredsställelsen nåddes i sin helhet, men målnivån för sjukfrånvaro överskreds en aning. Målet för utarbetande av ansvarsprogrammet nåddes i sin helhet.

För **VTK Kiinteistöt Oy** hade det ställts fem mål, som alla nåddes i sin helhet. VTK Kiinteistöt Oy:s mål, mätarna för dem och utfallet beskrivs närmare i avsnitt 9 i utvärderingsberättelsen.

För **Mercuria kauppapilaitos Oy** hade det ställts sju mål, som alla nåddes i sin helhet. Mercuria kauppapilaitos Oy:s mål, mätarna för dem och utfallet beskrivs närmare i avsnitt 8 i utvärderingsberättelsen.

Målen för fastighetsbolagen

Fastighetsbolagen har delats in i tre grupper i budgeten. Budgetmålen fastställs enligt dessa grupper. Den första gruppen består av vanliga fastighetsbolag, och för dessa var det första målet att stävja fastigheternas underhållskostnader så att den relativa höjningen av underhållskostnaderna inte överstiger förändringen av Statistikcentralens kostnadsindex för fastighetsunderhåll jämfört med det föregående året. Vid tidpunkten för rapporteringen hade man inte tillgång till indexuppgifterna för hela året. Enligt den senaste publicerade uppgiften uppnådde hälften av fastighetsbolagen inte målet; med andra ord steg deras underhållskostnader mer än indexet. För ett bolag hade detta mål inte ställts. Det andra målet var att genomföra de årliga åtgärderna i den långsiktiga underhållsplanen på ett koldioxidneutralt och resurssmart sätt och att ta hänsyn till byggnadernas livslängd i planen. Detta mål nåddes i sin helhet i 13 bolag och delvis i två bolag. Det tredje målet var att kartlägga behovet av laddinfrastruktur för elbilar. Detta mål nåddes i sin helhet i 13 bolag och inte alls i två bolag.

Ett ytterligare mål för parkeringsbolagen som bedriver verksamhet på marknaden var att senast i slutet av planperioden uppnå ett lönsamt resultat för hållbar och ansvarsfull förvaltning. Ett av bolagen uppnådde detta mål i sin helhet, det andra överhuvudtaget inte.

För det fastighetsbolag som hyr ut sina fastigheter enligt kapitalhyresmodellen hade det ställts tre mål. Det första målet var hållbar och ansvarsfull förvaltning med ett positivt resultat för räkenskapsåret. Det andra målet var att genomföra de årliga åtgärderna i den långsiktiga underhållsplanen på ett koldioxidneutralt och resurssmart sätt och att ta hänsyn till byggnadernas livslängd i planen. Det tredje målet var att kartlägga behovet av laddinfrastruktur för elbilar. De uppsatta målen nåddes i sin helhet.

Slutsatser:

Målen som satts för de stora dotterbolagen nåddes på det hela taget väl och bättre än året innan. Av de 31 mål som ställts nåddes 23 stycken (74 procent) i sin helhet, fem stycken (16 procent) delvis och tre stycken (10 procent) inte alls. Även de mål som staden ställt för sina fastighetsbolag nåddes bra. De flesta målen nåddes i sin helhet.

2 STADENS OCH KONCERNENS EKONOMI

Bild: Alisa Kaukio

2.1 Stadens ekonomi och utfallet av de ekonomiska målen

I de vidstående tabellerna över driftsekonomi, skattefinansiering och investeringar har man sammanställt siffror från budgeten, ändringsbudgeten och bokslutet för 2023 samt siffror från bokslutet för 2022 för jämförelsen.

Tabell: Driftsekonomi, budget och ändringsbudget, i tusen euro.

	Ursprunglig budget 2023	Ändringsbudget 2023	Bokslutet 2023	Bokslutet 2022
Intäkter	344 417	312 714	333 561	511 279
Utgifter	-989 098	-1 020 948	-1 007 611	-1 905 308
Verksamhetsbidrag	-644 681	-708 234	-674 050	-1 394 029
Skatteintäkter	610 000	636 000	638 679	1 203 661
Statsandelar	181 000	177 700	179 656	287 597
Finansiella kostnader och intäkter	12 034	12 034	17 703	26 353
Årsbidrag	158 353	117 499	161 988	123 581
Avskrivningar och nedskrivningar	-110 838	-110 838	-111 844	-110 630
Extraordinära inkomster och kostnader	0	0	0	50
Räkenskapsperiodens resultat	47 514	6 661	50 143	13 001
Ändring av avskrivningsdifferens och reserver	1 313	1 313	-2 456	-907
Räkenskapsperiodens överskott (underskott)	48 827	7 974	47 678	12 093

Tabell: Skattefinansiering 2023, budget och bokslut, i tusen euro

	Ursprunglig budget 2023	Ändringsbudget 2023	Bokslutet 2023	Bokslutet 2022
Kommunal inkomstskatt	413 000	430 000	431 249	957 370
Fastighetsskatt	109 000	113 000	112 094	108 450
Samfundsskattens intäktsandel	88 000	93 000	95 336	137 840
Skatteintäkter totalt	610 000	636 000	638 679	1 203 661
Statsandelar	181 000	177 700	179 656	287 597
Skattefinansiering totalt	791 000	813 000	818 335	1 491 258

Tabell: Investeringar, budget och bokslut 2023, i tusen euro

	Ursprunglig budget 2023	Ändringsbudget 2023	Bokslutet 2023	Bokslutet 2022
Bruttoinvesteringar	-163 745	-195 651	-166 819	-139 448
Nettoinvesteringar	-157 733	-191 138	-159 916	-115 500

Bruttoinvesteringsutgifterna är de sammanlagda investeringsutgifterna och nettoinvesteringsutgifterna är investeringsutgifterna efter avdrag av investeringarnas finansieringsandelar och intäkterna från försäljning av anläggningstillgångar.

I ändringsbudgeten förberedde sig staden bland annat på ökade kostnader för bemanningspersonal och på att intäkterna från markförsäljningen blir tydligt sämre än väntat. Dessutom förutspåddes beskattningsutfallet att öka betydligt jämfört med beräkningen i den ursprungliga budgeten.

Bokslutsresultatet var betydligt bättre än vad som förutspåddes i ändringsbudgeten. De utgiftsökningar och inkomstminskningar som beräknades i ändringsbudgeten var lägre än väntat. Dessutom blev den kommunala inkomstskatten, samfundsskatten och statsandelarna högre än vad som beräknats i budgeten. I och med reformen av social- och hälsovården som trädde i kraft vid ingången av 2023 avfördes social- och hälsovårdssektorn, som är den budgetmässigt största sektorn, från stadens budget. Samtidigt sänktes stadens skattesats från 19 till 6,36 procent. Som en följd av detta avviker beloppen för verksamhetsintäkter, verksamhetsutgifter och skattefinansiering (skatteintäkter och statsbidrag) för 2023 avsevärt från 2022 års nivå.

I beskattningsutfallet ingick en post av engångskaraktär som bidrog väsentligt till Vanda stads goda resultat. Till kommunerna betalades år 2023 kommunala skatteintäkter och samfundsskatteintäkter som ackumulerats 2022, den så kallade skattesvansen, som påfördes med de högre inkomstskattesatserna och samfundsskatteandelarna som föregick social- och hälsovårdsreformen. Utöver dessa hade även andra restskatter ackumulerats, vilket ökade skattesvansen. Kommunförbundet har uppskattat skattesvansen från kommunal- och samfundsskatten för varje kommun. För Vandas del uppskattas skattesvansens inverkan uppgå till cirka 63,7 miljoner euro. Uppskattningen kommer att uppdateras våren 2024, men effekten kommer i vilket fall som helst att vara betydande.

Investeringsanslagen var klart lägre än beräkningarna i ändringsbudgeten och utfallet för investeringsutgifterna kom nära det som beräknats i den ursprungliga budgeten. I investeringsutgifterna uppnåddes besparingar tack vare att byggprojekt sköts upp och vissa projekt genomfördes till en lägre kostnad än väntat.

2.2 Moderstadens ekonomi och bokslut

Nedan granskas stadens ekonomiska situation och uppkomsten av det ackumulerade över-/underskottet samt nettokassaflödet från den egentliga verksamheten och investeringarna åren 2019–2023. Granskningen baserar sig på uppgifter som sammanställts från boksluten för de aktuella åren. Särskilt granskas tillräckligheten av de internt tillförda medlen.

Uppkomsten av det ackumulerade överskottet, i miljoner euro:

År	2019	2020	2021	2022	2023
Verksamhetsbidrag	-1 176,9	-1 226,3	-1 246,1	-1 394,0	-674,1
Årsbidrag	49,1	166,8	166,6	123,6	162,0
Avskrivningar	-115,2	-111,8	-105,2	-110,6	-111,8
Bokslutsresultat + extraordina- nära inkomster	-62,7	55,1	61,3	13,0	50,1
Bokslutsdispositioner	0,2	-0,4	0,1	-0,9	-2,5
Under-/överskott	-62,6	54,6	61,4	12,1	47,7
Ackumulerat över-/under- skott från tidigare räken- skapsperioder och den inne- varande räkenskapspe- rioden	404,7 (404,6)	459,3 (460,2)	521,6 (540,5)	552,6 (555,5)	603,2

Verksamhetens och investeringarnas penningflöde, miljoner euro:

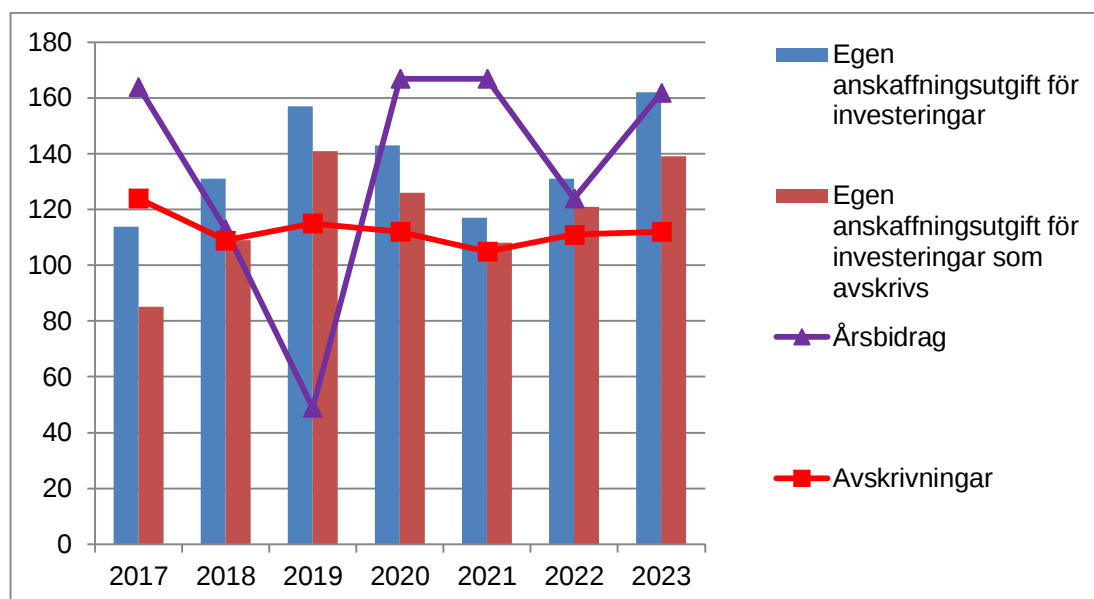
År	2019	2020	2021	2022	2023
Årsbidrag	49,1	166,8	166,6	123,6	162,0
Extraordinära poster	3,3	0,1	0,0	0,0	0,0
Korrektivposter till internt till- förda medel	-16,8	-31,4	-57,4	-46,4	-10,6
Investeringar					
Investeringar i anläggningstill- gångar	-157,6	-144,9	-120,6	-140,0	-166,8

Finansieringsandelar för investeringar	0,9	2,1	4,0	8,7	4,4
Överlåtelseinkomster från tillgångar som hör till bestående aktiva	26,9	40,0	75,9	62,2	13,1
Verksamhetens och investeringarnas penningflöde	-94,2	32,6	68,6	8,2	2,0

Det ackumulerade överskottet ökade och uppgick till cirka 603 miljoner euro i slutet av 2023 (inom parentes anges det ackumulerade överskottet från den föregående räkenskapsperioden, efter beaktande av de rättelser som gjorts efter bokslutet). Verksamhetens och investeringarnas penningflöde var positivt.

I figuren nedan granskas stadens ekonomi åren 2017–2023 med hjälp av investeringar, årsbidrag och avskrivningar. Investeringarna anges som egenanskaffningsutgifter, vilket betyder att finansieringsandelarna som fått för investeringarna har dragits av. Med investeringar som avskrivs avses de årliga investeringsutgifterna efter avdrag av finansieringsandelarna och dessutom investeringsutgifter som inte avskrivs, med andra ord investeringsutgifterna för markområden och aktier.

Figur: Stadens investeringar, årsbidrag och avskrivningar 2017–2023, i miljoner euro.

Årsbidraget omfattar avskrivningarna under granskningsperioden, med undantag för år 2019. Med årsbidraget har man också helt eller nästan helt kunnat täcka investeringsutgifterna i sin helhet, förutom under 2018 och 2019.

Slutsatser:

Vanda stad gjorde ett positivt ekonomiskt resultat 2023. Stadens överskott i balansräkningen växte ytterligare och årsbidraget täckte avskrivningarna. Verksamhetens och investeringarnas penningflöde var åter positivt. Det goda resultatet påverkades betydligt av poster av engångskaraktär som ökade beskattningsutfallet.

2.3 Hela stadskoncernens ekonomi

I följande tabeller jämförs moderstadens och hela koncernens bokslutsuppgifter och viktiga bokslutsnyckeltal från 2023. Siffrorna per invånare har beräknats med hjälp av Statistikcentralens slutgiltiga befolkningsstatistik om Vandas invånarantal per den 31.12.2023 (247 447 invånare).

Hur stadens och hela koncernens resultat bildats, miljoner euro:

	Staden	Koncernen
Verksamhetsintäkter	158,6	780,6
Verksamhetskostnader	-832,7	-1 254,9
Andel i intressebolags vinst och förlust	-	8,4
Verksamhetsbidrag	-674,1	-465,9
Skattefinansiering (inkluderar statsandelar)	818,3	821,8
Finansiella intäkter och kostnader	17,7	-25,4
Årsbidrag	162,0	330,4
Avskrivningar och nedskrivningar (inkl. avskrivningar enligt plan, differenser vid eliminering och nedskrivningar)	-111,8	-219,0
Extraordinära poster	-	-
Ökning av reserver	-	-

Ökning av fonder	-	-
Bokslutsdispositioner	-2,5	-2,4
Räkenskapsperiodens skatter	-	-13,5
Kalkylmässig skatt	-	-3,0
Minoritetsandelar	-	-17,3
Räkenskapsperiodens över-/underskott	47,7	75,2

Jämförelse mellan stadens och hela koncernens viktiga nyckeltal, värdet för 2022 inom parentes:

	Staden	Koncernen
Årsbidrag, % av avskrivningarna	144,8 (111,7)	151,0 (117,0)
Internt tillförda medel för investeringar, %	99,7 (94,1)	79,5 (61,4)
Ackumulerat överskott, euro/invånare	2 437,5 (2 275,9)	3 830,1 (3 588,4)
Lånestock, euro/invånare	3 451,5 (3 324,3)	7 609,7 (8 600,2)
Låneskötselbidrag	1,0 (1,7)	1,3 (1,5)
Relativ skuldsättning %	100,6 (57,9)	145,9 (101,9)
Lån och hyresansvar (milj. euro)	1 189,7 (1 456,9)	2 440,6 (2 514,1)

Den interna finansieringen täckte nästan helt moderstadens avskrivningar och egenanskaffningsutgifter för investeringar. I koncernen täckte den interna finansieringen avskrivningarna och 79 procent av investeringarna. Nyckeltalet för låneskötselbidraget var 1,0 för staden och 1,3 för koncernen. Nyckeltalet visar att stadens och koncernens interna finansiering var tillräcklig för att betala räntorna på och amorteringarna av det främmande kapitalet år 2023 i sin helhet. Den relativa skuldsättningen anger en hur stor andel av driftsinkomsterna som skulle ha behövts för återbetalning av det främmande kapitalet. Detta nyckeltal försämrades tydligt i moderstaden och koncernen jämfört med 2022. Försämringen av nyckeltalet förklaras av att intäkterna

minskade tydligt (lägre skattesats) efter att social- och hälsovården gått över till välfärdsområdet i början av 2023. Moderstadens externa lånestock ökade något, medan koncernens lånestock minskade en aning jämfört med 2022.

Kriskommunskriterierna

Kommuner som har en speciellt svår ekonomisk ställning kan hamna i utvärderingsförfarande enligt 118 § i kommunallagen. I utvärderingsförfarandet utreder kommunen och staten tillsammans kommunens möjligheter att garantera sina invånare de tjänster som lagstiftningen kräver och vidta åtgärder för att trygga förutsättningarna för tjänsterna, om de i lagen fastställda förutsättningarna för utvärderingsförfarande /kriskommunskriterierna) i en kommun som har en speciellt svår ekonomisk ställning uppfylls.

Enligt 118 § i kommunallagen kan ett utvärderingsförfarande inledas, om åtminstone den ena av följande kriterier för underskott är uppfyllt:

Kriterier	Situationen i Vanda	Uppfyl-landet av krite-riet
Ett utvärderingsförfarande kan inledas om kommunen inte har täckt underskottet i kommunens balansräkning inom den tidsfrist som anges i 110 § 3 mom. (fyra år). Kommunallagen har tillfogats 110 a §, som beaktar följderna av coronapandemin och som gäller temporärt under perioden 1.12.2020–31.12.2025. Finansministeriet kan på ansökan av kommunen besluta att underskottet ska täckas inom sex år från ingången av det år som följer efter det att bokslutet fastställdes.	År 2022 var det ackumulerade överskottet i Vanda stads balansräkning ungefär 541 miljoner euro. År 2022 var det ackumulerade överskottet ungefär 555 miljoner euro.	Uppfylls inte
Ett utvärderingsförfarande kan dessutom inledas om underskottet i kommunens senaste koncernbokslut är minst 1 000 euro per	Överskottet per invånare i Vandas koncernbokslut för 2021 var 3 457 euro.	Uppfylls inte

invånare och året innan minst 500 euro per invånare.	År 2021 var överskottet per invånare 3 588 euro. År 2023 var överskottet 3 830 euro.	
--	---	--

Ett utvärderingsförfarande kan dessutom inledas om de ekonomiska nyckeltal för ekonomin som beskriver tillräckligheten eller soliditeten i finansieringen två år i följd har uppfyllt gränsvärdena enligt nedan.

Kriterier	Situationen i Vanda	Uppfyl-landet av krite-riet
Förhållandet mellan årsbidraget och avskrivningarna i kommunens koncernresultaträkning är under 80 procent.	År 2021 var förhållandet mellan årsbidraget och avskrivningarna 147,5 procent. År 2022 var det 117 procent. År 2023 var förhållandet mellan årsbidraget och avskrivningarna 151 procent.	Uppfylls inte
Kommunens inkomstkattesats är minst 2,0 procentenheter högre än den vägda genomsnittliga inkomstkattesatsen för alla kommuner. Den genomsnittliga inkomstkattesatsen för alla kommuner var 20,02 år 2021 och 20,01 år 2022.	Vandas inkomstkattesats åren 2021 och 2022 var 19,00.	Uppfylls inte
Beloppet av lån och hyresansvar per invånare i kommunens koncernbokslut överskrider det genomsnittliga beloppet av lån och hyresansvar i alla kommuners koncernbokslut med minst 50 procent. År 2021 var medelvärdet 9 083 euro och gränsvärdet 13 625 euro. År 2022 var medelvärdet 9 390 euro och gränsvärdet 14 085 euro.	I Vanda var beloppet av lån och hyresansvar per invånare i kommunens koncernbokslut 10 091 euro år 2021. I Vanda var beloppet av lån och hyresansvar per invånare i kommunens koncernbokslut 10 354 euro år 2022.	Uppfylls inte

	År 2023 var beloppet 9 863 euro.	
Koncernbokslutets kalkylmässiga låneskötselbidrag är under 0,8.	Det kalkylmässiga låneskötselbidraget i Vandas koncernbokslut år 2021 var 1,3. År 2022 var det kalkylmässiga låneskötselbidraget i Vandas koncernbokslut 1,0. År 2023 var det 1,3.	Uppfylls inte

Slutsatser:

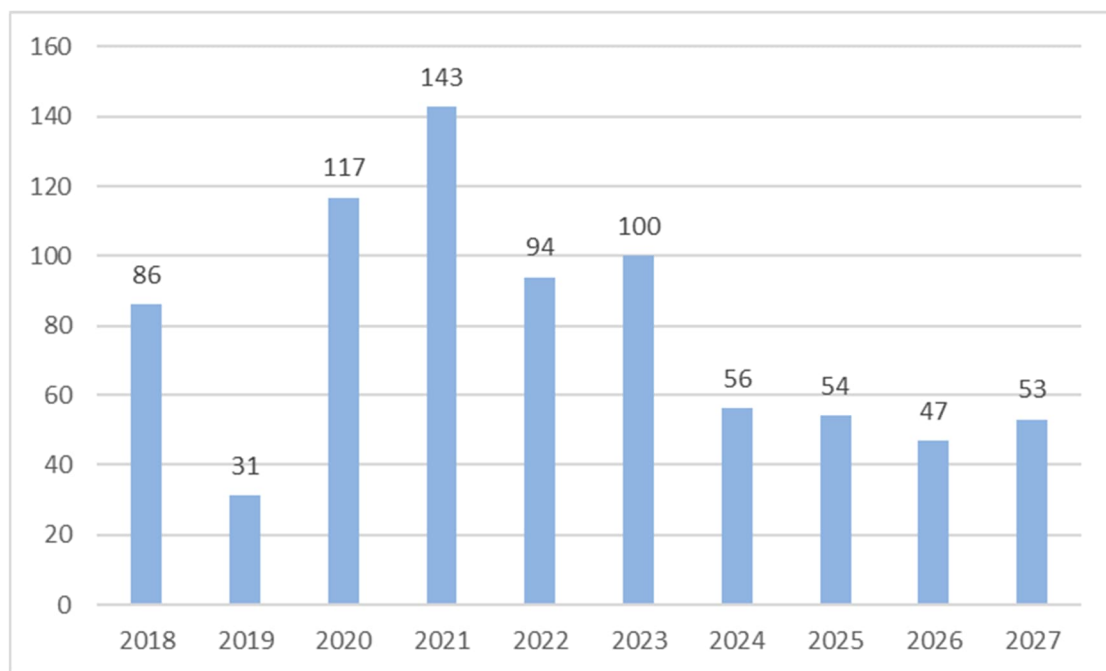
Moderstaden och koncernen gjorde ett positivt resultat och bådass överskott fortsatte att öka. I moderstaden täckte den interna finansieringen nästan helt finansieringen av investeringar och även i koncernen steg procentsatsen för investeringar genom intern finansiering tydligt. Moderstadens externa lånestock ökade något, medan koncernens lånestock minskade. Både moderstaden och koncernen kunde täcka sina räntekostnader och amorteringar med intern finansiering.

2.4 Investeringar

Procentsats för investeringar genom intern finansiering

Det vidstående diagrammet visar Vanda stads procentsats för investeringar genom intern finansiering åren 2018–2027. År 2023 låg procentsatsen för den interna finansieringen på en god nivå (99,7 procent) och investeringarna kunde nästan helt täckas med intern finansiering. Siffrorna från och med år 2024 baserar sig på prognoser.

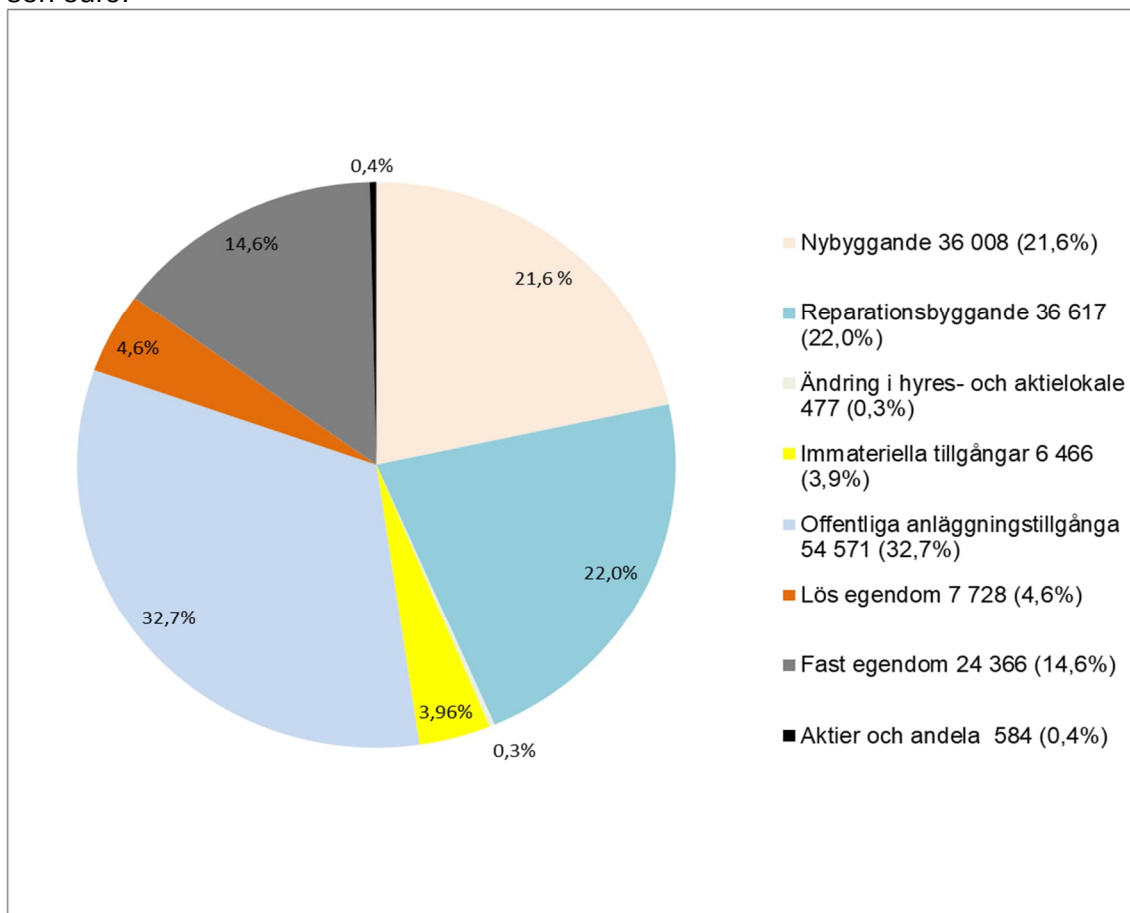
Figur: Procentsats för stadens investeringar genom intern finansiering 2018–2027.

Fördelning av investeringar 2023

Intill beskrivs utfallstrukturen av stadens bruttoinvesteringar och fördelningen enligt investeringsslag under 2023, Investeringarna i byggandet (nybyggande och reparationsbyggande) och investeringarna i anslutning till de offentliga anläggningstillgångarna (till exempel anläggning av trafik-, idrotts- och rekreationsområden) stod för ungefär 76 procent av de sammanlagda investeringsutgifterna.

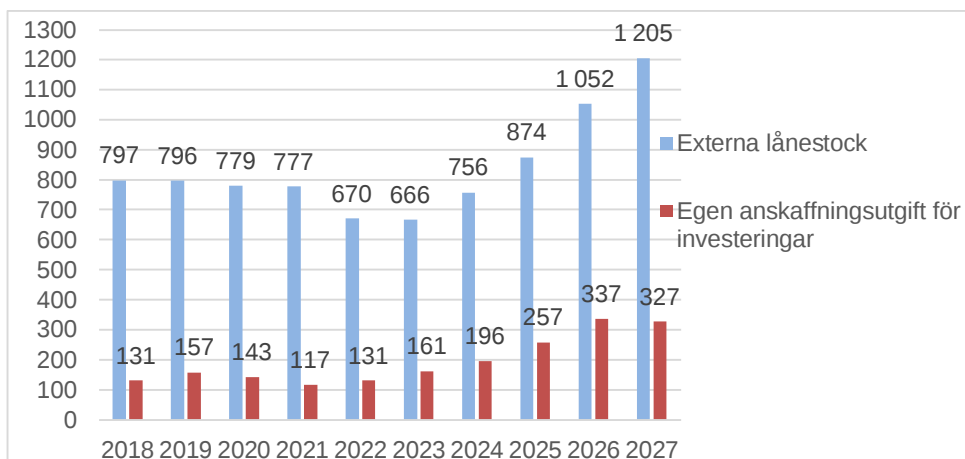
Figur: Utfallstrukturen av stadens bruttoinvesteringar enligt investeringsslag under 2023, i tusen euro.

Lånestock och investeringar

I det följande beskrivs utvecklingen av stadens långfristiga lån och egenanskaffningsutgifter för investeringar 2018–2027 (siffrorna är i miljoner euro). Från 2024 utgör talen prognoser enligt ekonomiplanen för 2024–2027.

Figur: Utvecklingen av de långfristiga lånen och egenanskaffningsutgifterna för investeringar 2018–2027, i miljoner euro.

Slutsatser:

Egenanskaffningsutgiften för investeringarna uppgick till ungefär 161 miljoner euro år 2023. Stadens interna finansiering täckte dessa utgifter nästan helt. Åren 2024–2027 uppskattas egenanskaffningsutgiften för investeringar ligga på 196–337 miljoner euro. En stor investering under denna period är byggandet av Vandaspåran, om vilket stadsfullmäktige fattade beslut våren 2023. Genomförandet av spårvägen kräver ännu att statens finansieringsandel av investeringen säkerställs. Stadens långfristiga lån kommer enligt prognoser att öka med ungefär 500 miljoner euro åren 2024–2027. Samtidigt förväntas det redan fastighetsekonomiska intäkter exempelvis från spårvägen som bidrar till att balansera ekonomin och hantera större skulder och räntekostnader.

2.5 Jämförelse mellan de stora städerna

Nedan jämförs de viktigaste ekonomiska nyckeltalen för de sex största städerna för 2022 och 2023. Nyckeltalen har hämtats från städernas bokslut för 2023 som stadsstyrelserna har behandlat. För varje stad anges sju nyckeltal, sammanlagt visas alltså 42 nyckeltal. Klassificeringen av nyckeltalen baserar sig på Kommunförbundets definition. Under nyckeltalet för 2023 visas värdet för samma nyckeltal för 2022 inom parentes.

Tabell: Klassificeringen av nyckeltalen som beskriver den interna finansierings tillräcklighet.

Nyckeltalen som beskriver den interna finansierings tillräcklighet			
	Årsbidrag av avskrivningar	Procentsats för den interna finansieringen	Ackumulerat över-/underskott/invånare
God	>130 %	>80 %	>300
Nöjaktig	70–130 %	55–80 %	0–300
Svag	<70 %	<55 %	<0

Tabell: Nyckeltal för den interna finansieringen i de sex största städerna 2022–2023.

	Esbo	Helsingfors	Uleåborg	Tammerfors	Åbo	Vanda
Årsbidrag % av avskrivningarna	236	227	113	142	146	145
	(174)	(189)	(280)	(114)	(126)	(112)
Internt tillförda medel för investeringar %	156	102	56	82	56	100
	(142)	(72)	(212)	(61)	(66)	(94)
Ackumulerat överskott, euro/invånare	4 219	11 457	4 703	2 605	1 334	2 438
	(3 494)	(10 865)	(4 705)	(2 435)	(1 197)	(2 276)

Tabell: Klassificeringen av nyckeltalen som beskriver skuldsättningen.

Nyckeltalen som beskriver skuldsättningen				
	Lånestock euro/invånare	Låneskötselbidrag	Relativ skuldsättning, i procent	Koncernens lånestock euro/invånare
God	<1 600	>2	<33	<4 000
Nöjaktig	1600–3000	1–2	33–60	4000–8000
Svag	>3 000	<1	>60	>8 000

Tabell: Nyckeltal som beskriver skuldsättningen i de sex största städerna 2022–2023.

	Esbo	Helsingfors	Uleåborg	Tammerfors	Åbo	Vanda
Lånestock, euro/invånare	3 017	1 342	3 109	3 347	4 276	3 452
	(3 211)	(1 432)	(2 759)	(3 718)	(3 620)	(3 324)
Låneskötselbidrag	7,5	11,8	3,6	2,3	1,0 ¹	1,0
	(2,3)	(8,1)	(2,4)	(3,8)	(1,0)	(1,7)
Relativ skuldsättning %	68	40	99	97	125	101
	(51)	(45)	(49)	(62)	(61)	(58)
Koncernens (inkl. staden) lånestock euro/invånare	12 268	10 981	4 309	8 765	7 909	7 610
	(13 399)	(9 813)	(5 999)	(9 135)	(7 708)	(8 600)

År 2023 uppvisade de stora städernas nyckeltal vissa förändringar jämfört med år 2022. Som helhet förbättrades nyckeltalen som beskriver den interna finansieringens tillräcklighet något och nyckeltalen som beskriver skuldsättningen försämrades något. Av nyckeltalen var 30 stycken oförändrade från år 2022, sex nyckeltal utvecklades positivt och sex negativt. Av nyckeltalen låg nu 20 stycken på nivån god (17 år 2022), 9 nyckeltal på nivån nöjaktig (15 år 2022) och 13 nyckeltal på nivån svag (10 år 2022). I Uleåborg utvecklades fyra nyckeltal negativt, i Vanda utvecklades två

¹ Åbo anger i sitt bokslut endast det kalkylmässiga låneskötselbidraget.

nyckeltal positivt och ett nyckeltal negativt, i Tammerfors utvecklades två nyckeltal positivt, i Åbo och Helsingfors utvecklades ett nyckeltal positivt och i Esbo utvecklades ett nyckeltal negativt. Helsingfors hade flest nyckeltal på nivån god (5 stycken).

Av nyckeltalen som beskriver den interna finansieringens tillräcklighet förbättrades fem nyckeltal från nöjaktig till god och två nyckeltal försämrades från god till svag. Samtliga nyckeltal som beskriver den interna finansieringens tillräcklighet var fortsättningsvis på antingen god eller nöjaktig nivå i städerna.

Av nyckeltalen som beskriver skuldsättningen utvecklades fyra nyckeltal negativt och ett nyckeltal positivt. Helsingfors, Tammerfors och Åbos nyckeltal som beskriver skuldsättningen förblev oförändrade från 2022. I Uleåborg utvecklades två nyckeltal som beskriver skuldsättningen negativt och i Esbo utvecklades ett nyckeltal i denna kategori negativt. I Vanda i sin tur utvecklades ett nyckeltal positivt och ett nyckeltal negativt. Av nyckeltalen som beskriver skuldsättningen var 13 stycken (ungefär 54 procent) nu på nivån svag, medan år 2022 var 10 stycken (ungefär 42 procent) på nivån svag.

Slutsatser:

Nyckeltalen för de sex största städerna har förändrats något jämfört med året innan. Av nyckeltalen som beskriver den interna finansieringen var 83 procent nu på nivån god, medan år 2022 var ungefär 67 procent av dessa nyckeltal på nivån god. Alla nyckeltal som beskriver den interna finansieringen var på antingen god eller nöjaktig nivå i städerna. Däremot försämrades nyckeltalen som beskriver skuldsättningen något. Nu var över hälften av nyckeltalen som beskriver skuldsättningen på nivån svag.

2.6 Osäkerhetsfaktorer i ekonomin

Framöver kommer vissa osäkerhetsfaktorer vara förknippade med ekonomin, såsom inflations- och ränteutvecklingen, längden på lågkonjunkturen inom byggbranschen, sysselsättningsutvecklingen, överföringen av AN-tjänsterna (de offentliga arbetskrafts- och företagstjänsterna) till kommunerna i början av 2025 och dess inverkan på kommunekonomin samt eventuell ytterligare nedskärning av statsandelarna. De stigande räntorna har redan ökat stadens lånekostnader och inflationen återspeglas i

högre priser och därmed högre kostnader. Nedgången inom byggbranschen påverkade redan 2023 markförsäljningsintäkterna i Vanda, som var betydligt lägre än beräknat. Om lågkonjunkturen inom byggbranschen fortsätter kommer intäkterna från markförsäljningen att ligga kvar på en lägre nivå än tidigare, vilket också minskar den interna finansieringen. Statsandelarnas och skatteinkomsternas utveckling i förhållande till utgiftsökningen kommer att vara avgörande för den ekonomiska balansen. Vanda fastställde i stadens eget program för balansering av ekonomin 2021–2025 som delmål för 2023 ett mål för årsbidraget (112 miljoner euro), vilket överskreds med god marginal (ungefär 162 miljoner euro). Avgörande för uppnåendet av delmålet var vissa poster av engångskaraktär som ökade beskattningsutfallet för 2023, den så kallade skattesvansen. Framöver kommer allt fler osäkerhetsfaktorer, som kan försvaga den interna finansieringen och orsaka extra utgifter, påverka huruvida man uppnår målen för årsbidraget.

3 STADENS STRATEGI OCH LEDNING

Bild: Pekka Turtiainen

3.1 Stadskoncernens interna kontroll och interna revision

Stadsstyrelsen svarar för stadens interna kontroll och ordnandet av riskhanteringen i enlighet med de principer som fullmäktige har godkänt. Nämnderna och personerna i ledningsposition svarar för den interna kontrollen och riskhanteringen inom den verksamhet som de ansvarar för. Styrgruppen för riskhanteringen och den interna kontrollen som tillsatts av stadsdirektören planerar, samordnar och utvecklar riskhanteringen på stadskoncernens nivå. Med riskhantering avses ett systematiskt och förutseende sätt att identifiera, analysera och hantera risker och möjligheter i anslutning till verksamheten.

Systemet för övervakning av stadskoncernen och arbetsfördelningen

Systemet för övervakning av stadskoncernens verksamhet och ekonomi består av den externa och interna kontrollen. Den externa kontrollen som bildas av revisionsnämnden och revisorn betjänar fullmäktiges kontroll- och revisionsbehov i förhållande till kommunens operativa ledning och förvaltning. Centralt är att den externa kontrollen är oberoende av kommunens organisation och operativa ledning. Den interna kontrollen är ett verktyg för ledningen och förvaltningen och en del av ledningssystemet. I den interna kontrollen granskas ärenden ur organisationens och ledningens perspektiv. Riskhanteringen ingår i den interna kontrollen.

Målet för den interna kontrollen och riskhanteringen är

- att främja resurshushållning och effektivitet i stadskoncernen,
- säkerställa riktigheten i rapporteringen av verksamheten och ekonomin samt uppgifternas tillförlitlighet,
- trygga resurser, egendom och verksamhetens kontinuitet samt
- garantera att lagar, beslut, instruktioner och ledningens anvisningar efterföljs.

Den interna kontrollen genomförs bland annat som tydlig fördelning av uppgifter, befogenheter och ansvar, skydd av information och informationssystem, avtalsförvaltning, upprätthållande av kompetens och förebyggande av överträdelser. Stadens ledning kan utnyttja den interna revisionen som stöd för den interna kontrollen.

Serviceenheten för den interna revisionen i Vanda

Serviceenheten för den interna revisionen bistår stadsstyrelsen och stadsdirektören i arbetet med att utvärdera och utveckla den interna kontrollens och riskhanterings funktionsduglighet. Enheten utför revision av förvaltning, ekonomi och funktioner inom stadskoncernen samt erbjuder konsulttjänster. Revisioner utförs i enlighet med en årsplan som stadsdirektören har godkänt. Vid behov utförs efterhandsrevisioner baserat på iakttagelser som gjorts under revisionerna det föregående året. I revisionerna som den interna revisionen har utfört har det inte framkommit några betydande behov av att effektivisera den interna kontrollen och riskhanteringen. I stadsmiljöns verksamhetsområde har det upptäckts brister i upphandlingsverksamheten. Utifrån de utförda revisionerna bedöms den interna kontrollen som helhet i genomsnitt ligga på en bra nivå i staden.

Enligt uppgift från enheten är den nuvarande revisionsresursen om fem personer tillräcklig för att utföra revisionsverksamheten på den nuvarande nivån. Den interna revisionen rapporterar sina iakttagelser till stadsstyrelsen en gång om året. Iakttagelserna från revisionerna granskas med stadsdirektören i genomsnitt med 1–3 månaders mellanrum. Den interna revisionens rapporter är också tillgängliga för objektet där en revision har gjorts och för den externa kontrollen.

Den interna kontrollen och riskhanteringen i stadskoncernen

I Vanda stads och dess dottersammanslutningars riskhantering följs en enhetlig riskhanteringspolicy. Betydande risker och arrangemang inom riskhanteringen rapporteras i anslutning till uppföljningen av ekonomin. Den interna kontrollen ingår i principen för god ledning och förvaltning.

Sammanslutningens styrelse ska ordna sammanslutningens interna kontroll på ett ändamålsenligt och funktionellt sätt. I dotterbolagen ligger ansvaret för den interna kontrollen hos bolagets styrelse och verkställande direktör. Stadens serviceenhet för den interna revisionen har rätt att på uppdrag av stadsdirektören granska dottersammanslutningarnas verksamhet. För revisionerna ska dottersammanslutningarna lämna nödvändiga uppgifter och bistå med att få fram uppgifter.

Styrelserna för bolagen utför årligen en självvärdering av den interna kontrollens tillstånd. Självvärderingen utförs med hjälp av en enkätundersökning där följande teman behandlas: styrmiljö, riskbedömning, kontrollåtgärder, information och kommunikation samt uppföljning. I riskhanteringsplanen har riskerna delats in i strategiska, operativa och ekonomiska risker samt skaderisker. Omsättningen av planen följs upp regelbundet. Koncernbolagens synpunkter på den interna kontrollens och riskhanterings tillstånd kartlades med en självvärderingsenkät i början av 2023. Enligt resultaten från självvärderingen var tillståndet för den interna kontrollen och riskhanteringen som helhet på en god nivå och utvecklingen sedan 2022 har varit positiv.

Rapporteringskanal för misstänkta överträdelser

Rapporteringskanalen för misstänkta överträdelser baserar sig på lagen om skydd för personer som rapporterar om överträdelser av EU-rätten och den nationella lagstiftningen som trädde i kraft i början av 2023. Lagen skyddar rapporterande personer och förhindrar bland annat att arbetsgivaren utsätter den rapporterande personen för repressalier på grund av rapportering om misstänkta överträdelser. Arbetsgivaren kan till exempel inte försämrast anställningsvillkoren för den rapporterande personens tjänsteförhållande eller annars behandla den rapporterande personen negativt till följd av rapporten. I Vanda infördes rapporteringskanalen i början av april 2023.

Vem som helst kan rapportera en misstänkt överträdelse. Vid sidan av den elektroniska rapporteringskanalen kan rapportering ske exempelvis telefonledes, per brev eller via e-post. Rapporteringen kan vara helt anonym eller så kan den rapporterande personen lämna sina kontaktuppgifter. Rapporterna handläggs av stadens interna revision. Rapporterna handläggs opartiskt, oberoende och konfidentiellt. Rapporter som hamnar hos fel instans vidarebefordras till rätt myndighet för behandling. Enligt lagen ska den rapporterande personen inom tre månader efter att rapporten har sänts informeras om hur ärendet har avgjorts eller vilka åtgärder som vidtagits baserat på rapporten. Under 2023 inkom 31 rapporter via den elektroniska rapporteringskanalen. I utredningarna konstaterades att hälften av rapporterna var obefogade och fem rapporter fördes över till behandling hos en annan instans. En rapport ledde till en mer omfattande granskning, som resulterade i åtgärdsrekommendationer.

Slutsatser:

Systemet för övervakning av stadskoncernens verksamhet och ekonomi består av den externa och interna kontrollen. Den externa kontrollen indelas i revisionsnämndens utvärdering och den lagstadgade revisionen. Den interna kontrollen ingår i den dagliga ledningen. Stadens ledning kan utnyttja den interna revisionen som ett verktyg i den interna kontrollen. Varje organisation inom stadskoncernen ansvarar för att ordna riskhanteringen och den interna kontrollen och för att utveckla verksamheten.

Vid Vanda stad har den interna revisionen ordnats som en egen enhet med fem medarbetare. Enligt redogörelsen till revisionsnämnden är enhetsstorleken tillräcklig för att utföra revisionsverksamheten på den nuvarande nivån. Enheten utför revisioner i enlighet med en årsplan som stadsdirektören har godkänt. Vid behov utförs efterhandsrevisioner. I revisionerna som den interna revisionen har utfört har det inte framkommit några betydande behov av att effektivisera den interna kontrollen och riskhanteringen. Utifrån de utförda revisionerna bedöms den interna kontrollen som helhet i genomsnitt ligga på en bra nivå.

I Vanda stads och dess dottersammanslutningars riskhantering följs en enhetlig riskhanteringspolicy. Betydande risker och arrangemang inom riskhanteringen rapporteras i anslutning till uppföljningen av ekonomin. Styrelserna för bolagen utför årligen en självvärdering av den interna kontrollens tillstånd. Enligt självvärderingen som

gjordes i början av 2023 var tillståndet för dotterbolagens interna kontroll och riskhantering som helhet på en god nivå och utvecklingen sedan det föregående året hade varit positiv.

Vanda stad använder en elektronisk rapporteringskanal för misstänkta överträdelser. Vem som helst kan rapportera en misstänkt överträdelse via den elektroniska rapporteringskanalen, telefonledes, per brev eller via e-post. Rapporterna handläggs av den interna revisionen. Under 2023 inkom 31 rapporter via den elektroniska rapporteringskanalen. Hälften av rapporterna konstaterades vara obefogade och fem rapporter fördes över till behandling hos en annan instans. En rapport ledde till en mer omfattande granskning, som resulterade i åtgärdsrekommendationer.

Rekommendationer:

Revisionsnämnden anser det vara viktigt att man tryggar tillräckliga resurser för den interna revisionen. Dessutom ska man se till att personalen på alla organisationsnivåer känner till vikten av den interna kontrollen och riskhanteringen och ansvaret för att genomföra dessa. Revisorns och den interna revisionens rekommendationer bör följas.

3.2 Kommunikation

Bild: Sanna Henriksson

Enligt kommunallagen ska kommunen informera kommuninvånarna, dem som utnyttjar kommunens tjänster, organisationer och andra sammanslutningar om kommunens verksamhet. Information ska ges bland annat om de tjänster som kommunen ordnar, kommunens ekonomi och ärenden som bereds i kommunen. Kommunen ska också informera om hur man kan delta i och påverka beredningen av besluten. Lagen förpliktar kommunen dessutom till att i fråga om beredningen av ärenden som behandlas av organen se till att de uppgifter som behövs med tanke på den allmänna tillgången till information läggs ut på det allmänna datanätet när föredragningslistan är färdig. I kommunikationen ska det användas ett klart och begripligt språk och olika invånargrupperns behov ska beaktas.

Organisering av och resurser för kommunikationen

Serviceenheten för information vid verksamhetsområdet för stadens strategi och ledning svarar under informationsdirektörens ledning för stadens centraliserade kommunikationsuppgifter och marknadsföringsuppgifter som rör hela staden, anvisningarna för sitt ansvarsområde samt för kommunikationen i verksamhetsområdet för stadens strategi och ledning. Vanda stads andra verksamhetsområden har egna informationsenheter som sköter kommunikationen i respektive verksamhetsområde. Informationsdirektörens leder också samarbetet mellan verksamhetsområdenas informationsenheter.

Informationsenheternas ordinarie personalresurser 2023 var följande: stadsstrategi och ledning 23, fostran och lärande 6, stadskultur och välfärd 4 och stadsmiljö 4.

Verksamhetsområdenas informationsenheter ansvarar till exempel för att kommunicera sina egna nämnders beslut och informera om verksamhetsområdets tjänster i olika kommunikationskanaler. Dessutom har till exempel stadsmiljöns verksamhetsområde flera lagstadgade informationsskyldigheter från planeringen av markanvändningen till byggandet (planläggningsöversikter, framläggande av planer samt gatu- och parkplaner och information till berörda parter). Verksamhetsområdenas behöriga serviceenheter sköter själva sina lagstadgade informationsskyldigheter, men inform-

ationsenheten vid stadsmiljöns verksamhetsområde stöder enheterna genom att tillsammans med enheten planera extra synlighet för informationen som överstiger den lagstadgade miniminivån.

I den vidstående tabellen visas fokusområdena för verksamhetsområdenas informationsenheter under 2023.

Tabell: Fokusområden i verksamhetsområdenas kommunikation 2023.

Verksamhetsområde	Fokusområden i kommunikationen 2023
Fostran och lärande	Information om tjänsterna för barn och unga i småbarnspedagogik, grundläggande utbildning och utbildning på andra stadiet och deras vårdnadshavare.
Stadskultur och välfärd	Olika kulturevenemang och -tjänster. Information om projekt vid Hanaböle träsk och Myrbacka stadskulturhus.
Stadsmiljön	Vanda spårväg, resurskloshet, utveckling av stadscentra och aktuella projekt.

Samordning och utveckling av kommunikationen på stadens nivå

Riktlinjer för och aktuella ärenden inom kommunikationen på hela stadens nivå behandlas i Vanda i ledningsgruppen för kommunikation. Gruppen anger målen och mätarna för kommunikationen samt följer upp och utvärderar utfallet av målen. Gruppen utarbetar också en gemensam handlingsplan och ett gemensamt resultatkort för kommunikationen samt de gemensamma riktlinjerna för kommunikationen. Kommunikationssamarbetet mellan verksamhetsområdenas informationsenheter vidareutvecklas. Verksamhetsområdenas resultatkort innehåller dessutom verksamhetsområdets mål för kommunikationen. Ledningsgruppen för kommunikation består av informationsdirektören, verksamhetsområdenas informationschefer och chefen för serviceenheten för information.

Gemensamma mål för 2023 var uppstarten av anseendeprogrammet, utveckling av informationen om beslut och den flerspråkiga informationen, förbättring av informat-

ionens tydlighet och tillgänglighet samt områdesmarknadsföring för invånare och företag. För kommunikationen gällde under 2023 också stadens bindande strategiska mål 3.5: *Vi förbättrar Vandas anseende och attraktionskraft*. Utfallet av målet granskas i avsnitt 1.1 i utvärderingsberättelsen.

Vid alla möten som är gemensamma för alla som arbetar med kommunikationen i Vanda behandlas aktuella ärenden om bland annat personal, ekonomi, utveckling och arbetsuppgifterna inom kommunikation. En gång om året ordnas en gemensam utvecklingsdag för personalen arbetar med kommunikation.

Stadens kommunikation förenhetligas med hjälp av anvisningarna om informationens innehåll och utseende.

Dessa är anvisningen om kriskommunikation, det grafiska materialet, anvisningarna om meddelanden till medier och anvisningarna om direktsändningar. Också en anvisning om den interna kommunikationen är under arbete.

Kommunikationskanaler och -språk

Vanda stads kommunikation sker mestadels i digitala kanaler. Den viktigaste kanalen för kommunikation och information om tjänsterna är webbplatsen Vantaa.fi. På webbplatsen finns information om beslutsfattandet i Vanda och om invånarnas påverkansmöjligheter och här kan man också följa bland annat stadsfullmäktiges sammanträden. Fyra gånger om året delas till hushållen i Vanda ut Invånartidningen som också kan läsas på internet. Också olika kanaler på sociala medier (Facebook, Instagram och X) är bra verktyg för delaktighet, samtal och Vandabornas egen innehållsproduktion.

Stadens ledningsgrupp fattade 30.1.2023 ett beslut om en språkriktlinje för kommunikationen, där man bestämde att stadens kommunikationsspråk är finska, svenska och engelska. I situationer som kan utgöra ett hot mot hälsa eller säkerhet används dessutom de fem största språken (arabiska, dari, somali, estniska och ryska). På webbplatsen Vantaa.fi har man också börjat översätta innehåll till lätt finska och målet är att största delen av innehållet ska finnas på lätt finska.

Kriskommunikation och myndighetssamarbete

Stadens anvisningar om kriskommunikation uppdaterades 2022. I den uppdaterade anvisningen definieras ansvarsfördelningen och verksamhetsmodellen för stadens kriskommunikation. Alla verksamhetsområden har anvisningar om kriskommunikation som kompletterar stadens anvisning om kriskommunikation. I kommunikationen används nu bland annat en klassificering av störningssituationer och verksamhetsmodeller som utarbetats för dem.

Kommunikationen i en kris- eller störningssituation övas också regelbundet med olika myndigheter. Stadens kommunikation har direkt kontakt till exempel med räddningsverket i området, polisinrättningen i Östra Nyland samt Vanda och Kervo välfärdsområde. Också riksomfattande medier, intressegrupper och kanaler på sociala medier kan utnyttjas i kriskommunikationen.

Marknadsföringskommunikation och medierelationer

Stadens marknadsföring görs i olika kanaler och utöver de egna kanalerna använder man också andra medier. Marknadsföringen riktas till både invånare och företag och besökare hänvisas från marknadsföringskanalerna till kampanjsidan [Vantaudu aitoudelle | Vanda](#). På denna sida finns en mängd information om Vanda: exempelvis om boende, utbildningsmöjligheter, tjänster för företag, miljö, evenemang och lediga jobb. Alla stadscentrum i Vanda finns representerade på kampanjsidan. Här kan besökaren se stadscentrumens egna områdesprofiler som framhäver särdragen hos områdena. Särskilda teman under 2023 är biologisk mångfald, ansvarsfullhet, gröna värden och kolneutralitet. Marknadsföringen är på detta sätt och genom dessa teman starkt kopplad till stadens strategi och dess strategiska fokusområden.

Den internationella marknadsföringen har återupptagits efter coronan. För den internationella marknadsföringen kan man utarbetat marknadsföringsplanen Invest in Vantaa i samarbete med stadsmiljöns verksamhetsområde och serviceenheten för näringslivstjänster. Innehållen i Invest in Vantaa finns också på webbplatsen [Business Vantaa](#). Business Vantaa är ett stödnätverk för företagare som bildats av stadens näringslivstjänster, Yritysvantaa, Företagarna i Vanda och Helsingforsregionens handelskammare. Internationell marknadsföring görs också genom att delta på internationella mässor och konferenser.

Stadens kommunikation har nära medierelationer framför allt med lokala medier som man varje vecka erbjuder nyhetsmaterial och information om senaste nytt. Andra gemensamma möten med lokala medier är exempelvis stadsdirektörens medieträffar och budgetpresentation, informationsmöten om strategin och pressträffar om aktuella nyheter. En samarbetsform är meddelanden från mediebevakningen som följer Vandas synlighet inom olika ämnesområden.

Kundrespons, synlighet i medier och utvecklingsområden

Kundrespons och samtidigt information om användningen av olika medier samlas in med hjälp av enkäter och fås även via den officiella responskanalen, [Vanda stads e-tjänst Oma Vantaa](#). Staden får dessutom dagligen respons på olika ämnen via sociala medier. Enligt användarenkäten på webbplatsen Vantaa.fi hösten 2022 hade 73 procent av svarspersonerna hittat den information som sökte på webbplatsen, 14 procent av svarspersonerna hade inte hittat den information de sökte på webbplatsen och 13 procent av svarspersonerna hade inte sökt något specifikt innehåll. Webbplatsen har utvecklats utifrån responsen som fåtts. I enkäten om kommunernas webbplatser hösten 2023 var Vandas resultat 7,74 av 10, vilket är stadens bästa resultat någonsin. Analysverktygen visar att också sökmaskinsoptimeringen har förbättrats, vilket betyder att användarna hittar det de söker bättre än tidigare. I webbenkäten om Vandas invånartidning 2022 uppgav 84 procent av svarspersonerna att de var nöjda med den tryckta tidningen. År 2022 tog staden emot över 20 000 responsmeddelanden i de viktigaste kanalerna på sociala medier.

Våren 2023 ökade Vandas synlighet i medier och användningen av Vanda stads kanaler på sociala medier starkt tack vare Eurovisionsartisten Käärijäs framgång. I maj 2023, under finalveckan för Eurovisionen (finalen hölls 14.5.2023), ökade Vandas synlighet med 1 591 procent i alla medieindikatorer. Vandas sociala medier hade 1,6 miljoner fler besök än under den föregående månaden och i Vandas huvudkanaler på sociala medier ökade antalet videovisningar och klick tydligt.

Kulturgalan. Bild: Sakari Manninen

Som utvecklingsområde inom kommunikationen har man valt ökad effektivitet inom kommunikation och marknadsföring. Med hjälp av analyserna produceras alltmer innehåll som följarna vill ha. Dessutom är innehållen alltmer visuella, i synnerhet kommunikationen om ekonomin. Informationen om beslut utvecklas så att den blir intressantare för stadsborna och lätt att förstå. Utvecklingsområden på webbplatsen Vantaa.fi är förbättring av informationens sökbarhet samt tydlig och korrekt information om tjänsterna. Utmaningar i den interna kommunikationen är den omfattande organisationen och att verksamheten är utspridd till olika nätverk (Eduvantaa och förvaltningens nätverk). Ibland är det också utmanande att hitta gemensamma viktiga ärenden. Man strävar efter att göra stadens intranät överskådligare och kommunikationen har också inlett ett projekt för att skapa spelregler för den interna kommunikationen med hjälp av servicedesign i samarbete med yrkeshögskolan Haaga-Helia.

Aktuellt

Vanda och Kervo välfärdsområde inledde sin verksamhet 1.1.2023. Gemensamma möten mellan välfärdsområdet och stadens kommunikation inleddes hösten 2023. Anvisningarna om kriskommunikation har gått igenom med välfärdsområdet och man har kommit överens om rutiner för situationer som kräver kriskommunikation. I Vanda invånartidning erbjuds plats för nyheter om välfärdsområdet.

Kommunikationen förbereder uppstarten av Vandas anseendeprogram, som är ett långvarigt och omfattande projekt för att förbättra och återställa Vandas image. Målet för anseendeprogrammet Kommunikation 2030 är att långsiktigt utveckla tilliten till Vanda och stadens attraktionskraft och programmet styr planeringen och genomförandet av hela stadens informationsarbete. I den vidstående tabellen finns programmet fokusområden och huvudteman samlade.

Tabell: Programmet Kommunikation 2030, fokusområden och huvudteman.

Fokusområden inom kommunikation	Huvudteman inom fokusområdena
Miljö och säkerhet	Ett grönskande och trivsamt Vanda
Ekonomisk livskraft	En föregångare för en mer hållbar framtid
Välmående invånare	Ett Vanda för en rik och smidig vardag

Huvudmålgruppen är medier, invånare och personal. Avsikten är att länka enskilda åtgärder inom kommunikationen till huvudtemana och bygga en sammanhållen och verklighetstrogen bild av staden för mottagarna.

Slutsatser:

Vanda stads kommunikation fungerar enligt en delvis decentraliserad modell, där serviceenheten för information som lyder under stadsdirektören ansvarar för stadens centraliserade kommunikationsuppgifter, marknadsföringsuppgifter som rör hela staden, anvisningarna för sitt ansvarsområde och anvisningarna på hela stadens nivå. Verksamhetsområdena har sina egna informationsenheter som sköter kommunikationen i respektive verksamhetsområde. För Vanda stads kommunikation finns gemensamma mål. Stadens kommunikation förenhetligas med hjälp av planer, riktlinjer och spelregler för kommunikationen som utarbetats tillsammans. Informationssamarbetet mellan verksamhetsområdena utvecklas ständigt.

En allt större del av kommunikationen sker i digitala kanaler. Den viktigaste kanalen är webbplatsen Vantaa.fi. Också olika kanaler på sociala medier är allt viktigare verktyg för delaktighet, samtal och respons. Stadens kommunikationsspråk är finska, svenska och engelska. Dessutom används lätt finska. I situationer som kan utgöra ett hot mot hälsa eller säkerhet kompletteras språkurvalet med de fem största språken

(arabiska, dari, somali, estniska och ryska). Webbplatsen Vantaa.fi utvecklas kontinuerligt utifrån responsen.

Erfarenheterna som fåtts under coronakrisen utnyttjades när stadens anvisningar om kriskommunikation uppdaterades under 2022. I den uppdaterade anvisningen definieras ansvarsfördelningen och verksamhetsmodellen för stadens kriskommunikation. Alla verksamhetsområden har anvisningar om kriskommunikation som kompletterar stadens anvisning om kriskommunikation. Kommunikation i kris- eller störningssituationer övas också regelbundet med olika myndigheter.

Kommunikationen spelar en viktig roll, dels med tanke på delning av information, dels också i förmedlingen av stadens värderingar och mål samt främjandet av stadens anseende och attraktionskraft. I kommunikationen söker man ständigt sätt att positivt bidra till stadens anseende och attraktionskraft. Under 2023 har man arbetat med anseendeprogrammet, Kommunikation 2030, som ska användas för att styra planeringen och genomförandet av informationsarbetet så att det är effektivt med tanke på Vanda stads anseende och attraktionskraft.

Rekommendationer:

Revisionsnämnden konstaterar att kommunikationen spelar en viktig roll i att förmedla stadens image, säkerställa att stadens verksamhet är transparent och i kriskommunikationen, som en faktor som säkerställer medborgarnas trygghet. Olika utvecklingsåtgärder som förbättrar informationens tillgänglighet är mycket stödvärda och utvecklingen av i synnerhet krisinformationens tillgänglighet är viktig även framöver.

Nämnden anser att anseendeprogrammet som siktar till att främja stadens anseende och attraktionskraft är en bra kommunikationsmetod i stärkandet av Vandas anseende. Nämnden rekommenderar att man även framöver söker olika sätt att lyfta fram Vandas styrkor.

3.3 Koncernstyrning och ledning av koncernen

I Vanda stadskoncern ingår utöver moderstaden också cirka 40 sammanslutningar. Stadskoncernens största dotterbolag är Vanda Energi Ab, VAV Yhtymä Oy, Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy, VTK Kiinteistö Oy och Mercuria kauppaoppilaitos Oy.

Enligt stadsstrategin 2022–2025 ska helheten av stadskoncernens ägarandelar vara ändamålsenlig, med andra ord ska den stöda stadens serviceproduktion och vara ekonomiskt förnuftig. Utgångspunkten är att man ska minska antalet dotterbolag genom att koncentrera funktioner. Nya koncernbolag grundas endast om verksamheten inte kan koncentreras till de befintliga bolagen. Lösgöringen från sammanslutningar görs så att stadens investeringar återgår till staden med så god avkastning som möjligt. Staden ska inte äga eller skaffa sig ägarandelar som försvagar eller förvränger marknaden.

Ägarstyrningshelheten i Vanda

Utgångspunkterna för ägarstyrningen är stadens strategi, koncerndirektivet, stadens allmänna och de bolagsspecifika ägarpolitiska riktlinjerna samt anvisningen om god sed inom förvaltning och ledning. Det praktiska genomförandet av ägarstyrningen förutsätter att koncernbolagen följer lagstiftningen och koncerndirektivet och agerar ansvarsfullt (ekonomiskt och socialt ansvar samt miljöansvar). De största dotterbolagen ålades att under 2023 utarbeta ett ansvarsprogram, där man beaktar stadens ägarpolitiska riktlinjer, färdplanen för resurskloket och stadens kolneutralitetsmål. Ett viktigt verktyg för ägarstyrningen är förhandstillstånden som stadsstyrelsens koncernsektion utfärdar. Ett dotterbolag som ingår i stadskoncernen ska skaffa stadens åsikt, alltså ett förhandstillstånd, innan man fattar beslut om ett viktigt ärende.

Med ägarstyrningen vill staden styra bolagen så att de i sin verksamhet beaktar stadskoncernens intresse som helhet. Fullmäktige fattar beslut om principerna för ägarstyrningen samt om koncerndirektivet. Koncernledningen svarar för genomförandet av ägarstyrningen och för ordnandet av koncernövervakningen. Koncernledningen består av stadsstyrelsen och dess koncernsektion, stadsdirektören, de biträdande stadsdirektörerna, personal- och koncerndirektören samt finansdirektören. Styrning genomförs bland annat genom de operativa och ekonomiska målen som

anges i stadens budget och koncerndirektivet samt en aktiv dialog mellan staden och bolagen.

Målen som stadsfullmäktige ställer har förenhetligats och förenklats. Målet är att ägarstyrningen och rapporteringen ska vara tydligare och mer förutsägbara för koncernbolagen än tidigare. De stora bolagens budgetmål rör ekonomin, den operativa förmågan och kvaliteten, personalen och ansvarsfullheten. Koncernsammanslutningarna rapporterar om utfallet av målen bland annat i anslutning till delårsöversikterna och i bokslutet.

I sammansättningen av styrelserna för stadens dottersammanslutningar ska en medtanke på sammanslutningens verksamhetsområde tillräcklig sakkunskap om ekonomin och affärsverksamheten beaktas. I de sammanslutningsspecifika ägarpolitiska riktlinjerna definieras de särskilda kompetenskrav som ställs för styrelsen i varje dotterbolag. Koncernsektionen följer den sammanlagda expertisen i koncernsammanslutningarnas styrelser genom självvärderingar som genomförs regelbundet. Staden har satsat på utbildning för dottersammanslutningarnas styrelseledamöter.

Välfärdsområdesreformen och utvecklingen av anknutna enheter enligt regeringsprogrammet

Välfärdsområdesreformen har haft en betydande inverkan på helheten av koncernens ägarandelar. Enligt stadens strategi kommer helheten av ägarandelarna i fortsättningen att utvärderas så att den stöder stadens återstående serviceproduktion. Koncernstrukturen utvecklas enligt totalplanen för koncernens ägarandelar som koncernsektionen har godkänt. I planen ingår försäljning av koncernbolag och andra bolagsarrangemang.

Användningen av offentligt ägda bolag som är anknutna enheter har blivit vanligare i kommuner och i de nya välfärdsområdena. I bästa fall är bolag som är anknutna enheter ett flexibelt och effektivt sätt att genomföra upphandlingar. Upphandling av anknutna enheter kan vara problematiskt när en aktör inom den offentliga sektorn agerar på marknaden i konkurrens med företag som agerar med företagsrisk. Regeringsprogrammet syftar till att förbättra effektiviteten inom den offentliga sektorn och

stärka livskraften och förutsättningarna för företagande i regionerna genom att avgränsa den offentliga sektorns möjligheter att vid anknutna enheter producera sådana stödtjänster som det finns en fungerande marknad för. Sådana tjänster är till exempel städtjänster, ekonomiförvaltning, mattjänster och IKT-tjänster. För att begränsa upphandlingar av anknutna enheter har det bland annat föreslagits en minsta ägarandel om tio procent för att uppnå ställningen som anknuten enhet. Avsikten är också att skärpa lagstiftningen så att upphandling av anknutna enheter kan göras endast när det är totalekonomiskt mer fördelaktigt än de alternativ som finns på marknaden eller när någon annan omständighet av centralt allmänt intresse inverkar. Finansministeriet utarbetar en närmare utredning om detta under 2024. Städerna i huvudstadsregionen förbereder sig på att delta i utarbetandet av utredningen.

Slutsatser:

I Vanda stadskoncern ingår utöver moderstaden också cirka 40 sammanslutningar. Stadskoncernens största dotterbolag är Vanda Energi Ab, VAV Yhtymä Oy, Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy, VTK Kiinteistöt Oy och Mercuria kauppaoppilaitos Oy. Stadskoncernens ägarandelar ska stöda stadens serviceproduktion. Velfärdsområdesreformen har haft en betydande inverkan på helheten av koncernens ägarandelar. Utgångspunkten är minskning av antalet dotterbolag genom att koncentrera funktioner.

Man strävar efter att styra koncernbolagen så att de i sin verksamhet beaktar stadskoncernens intresse som helhet. Fullmäktige fattar beslut om principerna för ägarstyrningen samt om koncerndirektivet. Styrmedel är bland annat de operativa och ekonomiska målen som fastställs i stadens budget. Vanda stad som ägare förutsätter att dotterbolagen agerar på ett ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbart sätt. De största dotterbolagen ska i sina ansvarsprogram beakta stadens ägarpolitiska riktlinjer, färdplanen för resurskloshet och stadens kolneutralitetsmål.

Användningen av offentligt ägda bolag som är anknutna enheter har blivit vanligare. I bästa fall är de ett flexibelt och effektivt sätt att genomföra upphandlingar. Användningen av anknutna enheter kan vara problematiskt när en aktör inom den offentliga sektorn agerar på marknaden i konkurrens med företag som agerar med företagsrisk.

Regeringsprogrammet syftar till att stärka livskraften och förutsättningarna för företagande i regionerna genom att avgränsa den offentliga sektorns möjligheter att vid anknutna enheter producera sådana tjänster som det finns en fungerande marknad för.

Rekommendationer:

Revisionsnämnden anser det vara bra att koncernstrukturen granskas och vid behov modifieras så att den är så ändamålsenlig som möjligt med tanke på stadens serviceproduktion. Revisionsnämnden anser det vara viktigt att staden bedriver aktiv intressebevakning i anslutning till regeringsprogrammets fortsatta utredningar, bland annat när regleringen av anknutna enheter utvecklas.

3.4 Processen för styrning och planering av investeringar

Utvärderingen riktades mot processen för utarbetandet av investeringsprogrammet. Utvärderingen fokuserade på lokalinvesteringar.

Planering av servicenätet

I stadens plan för servicenätet behandlas de tjänster som staden tillhandahåller invånarna och det servicenät som dessa bildar. Samtidigt förutspås planläggningen och överlåtelsen av de tomter som behövs för servicenätet på längre sikt. Med planen för servicenätet förbereds också lokalprogrammet för de kommande åren och dess riktlinjer styr även enstaka utvecklingsprojekt inom servicenätet. Vandas plan för servicenätet på stadsnivå har utarbetats för åren 2022–2031 och justeras varje fullmäktigeperiod.

Utgångspunkten för planen för servicenätet är olika typer av markanvändningsperspektiv, såsom Vanda generalplan 2020, Helsingforsregionens MBT-mål² och programmet för detaljplaneringen. Planeringen av servicenätet styrs dessutom av stadens strategi, de strategiska riktlinjerna och programmen som omsätter strategin samt de ekonomiska och strategiska riktlinjerna i fullmäktigeavtalet. Verksamhetsområdenas bedömning av servicebehovet styrs dessutom av lagstiftningen och

² Avtalen om markanvändning, boende och trafik (MBT) är avtal som staten ingår med de största stadsregionerna. Avtalen stärker samarbetet mellan kommunerna i regionen och mellan regionen och staten.

olika slags faktorer som påverkar servicebehovet, till exempel befolkningsprognosen. Utifrån bedömningen av servicebehovet granskas sätten att ordna tjänster samt lokalernas tillräcklighet och lämplighet för serviceproduktionen. Verksamhetsområdena tar baserat på detta fram förslag på lokalbehov till planen för servicenätet.

Utarbetandet av planen för servicenätet samordnas av serviceområdet för ekonomi och strategi under ledning av ekonomi- och strategidirektören. Alla verksamhetsområden vid staden deltar i beredningen av planen för servicenätet. Också invånarna görs delaktiga i planeringen av servicenätet med hjälp av en invånarenkät om tjänsternas tillgänglighet. I diagrammet intill presenteras arbetsprocessen för planen för servicenätet och de aktörer som deltar i de olika faserna.

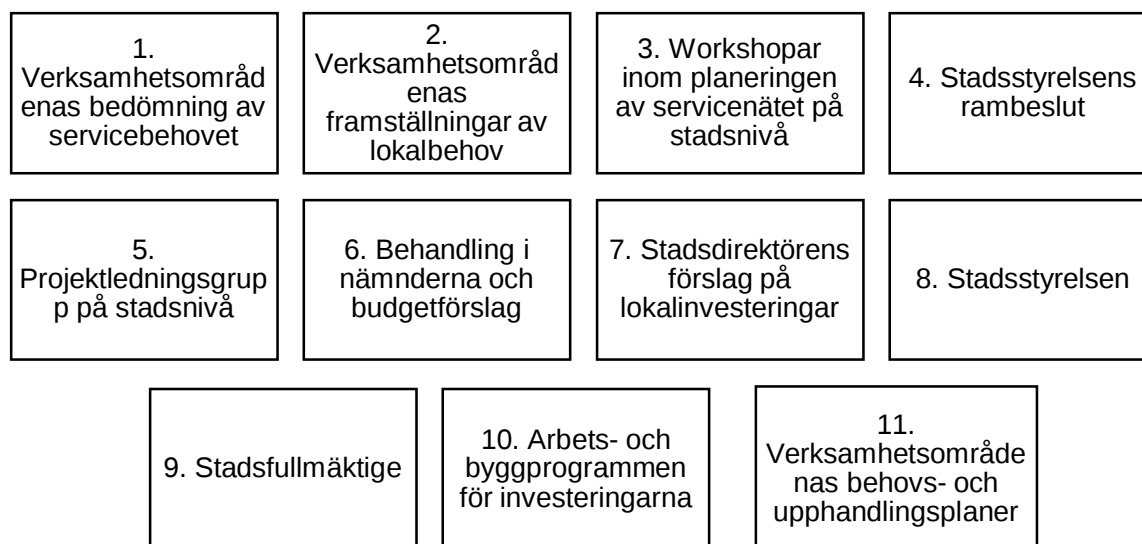
Diagram: Processen för planen för servicenätet.

Beredning	Behandling av utkast	Beslutsfattande
•Ekonomiplanering, samordning och insamling av bakgrundsmaterial •Planen bereds i arbetsgruppen för planering av servicenätet på stadsnivå tillsammans med sakkunniga från verksamhetsområdena •Verksamhetsområdenas ledningsgrupper •Stadens projektledningsgrupp agerar som styrgrupp för arbetet med planen •Delaktiggörande av kommunborna: invånarenkät om tjänsternas tillgänglighet	•Påverkansorgan •Samarbetsgrupp •Fullmäktiges aftonskola (utkast till plan för servicenät på stadsnivå) •Fullmäktiges seminarium, grupparbeten •Stadens ledningsgrupp •Stadsstyrelsens aftonskola (här ingår återkopplingen från seminariet och stadens ledningsgrupp)	•Planet för servicenätet ut på remiss till nämnderna •Stadsstyrelsen •Stadsfullmäktige

Planering av lokalinvesteringar på stadsnivå

Planeringen av lokalinvesteringarna är en process som består av flera steg, vilka beskrivs i diagrammet nedan.

Diagram: Processen för planering av lokalinvesteringar på stadsnivå.

Steg 1–5: De service- och lokalbehov som läggs fram i verksamhetsområdenas plan för servicenätet preciseras årligen utifrån de ändringsbehov i tjänsterna och verksamheten som upptäckts i samband med beredningen av budgetens och ekonomiplanens investeringsdel. Lokalledningen ber verksamhetsområdena att uppdatera uppgifterna i det godkända programmet för lokalinvesteringar och uppskatta sina lokalbehov. Verksamhetsområdenas framställningar av lokalbehoven sammanställs och utvärderas i relation till de ekonomiska ramarna. Utkastet till verksamhetsområdenas investeringsförslag behandlas i workshopar inom planeringen av servicenätet på stadsnivå. I workshoparna deltar verksamhetsområdenas ansvariga för planeringen av servicenätet, varvid verksamhetsområdena kan sinsemellan fundera på till exempel möjligheterna att sam använda lokaler i de nya lokallösningarna. Lokalledningen bereder förslagen på ändringsbehov för behandling i projektledningsgruppen, som är en investeringsgrupp på stadsnivå. Projektledningsgruppen behandlar lokalinvesteringsförslagen som lokalledningen har förberett, prioriterar projekten och inordnar dem i budgetramen som stadsstyrelsen har fattat beslut om samt fattar beslut om hur projekten ska finansieras.

Steg 6–11: Efter behandlingen i nämnderna och budgetförslaget förbereds i projektledningsgruppen stadsdirektörens förslag på lokalinvesteringshelheten på stadsnivå, som förs in i budgeten. Stadsdirektörens förslag behandlas i stadsstyrelsen och stadsfullmäktige fattar beslut om investeringsförslaget i anslutning till behandlingen av budgeten och ekonomiplanen. Stadsrumsnämnden godkänner arbetsprogrammet för de lokalinvesteringar som godkänts till budgeten. Verksamhetsområdenas behovsutredningar av lokalinvesteringar godkänns i verksamhetsområdenas nämnder och stadsrumsnämnden godkänner behovsutredningarna och projektplanerna som utgångspunkt för planeringen.

Slutsatser:

Planeringen av lokalinvesteringar har i Vanda kopplats till planeringen av servicenätet. I planeringen av servicenätet försöker man förutspå hur olika markanvändningslösningar, stadens egna riktlinjer och förändringar i olika bakgrundsfaktorer (till exempel befolkningsändring och lagändringar) kommer att påverka servicebehovet i framtiden och planera servicenätet och lokalhelheten samt byggandet av lokaler på ett sådant sätt som bäst svarar mot de prognostiserade förändringarna. Även om planen för servicenätet utarbetas för tio år, granskas servicenätet varje år, varvid man har möjlighet att i planeringen av lokalinvesteringar beakta även snabba förändringar i service- och lokalbehoven.

4 FOSTRAN OCH LÄRANDE

Bild: Joel Haapamäki

4.1 Yrkesutbildning, Vandas yrkesläroanstalt Varia

Vandas yrkesläroanstalt Varia tillhandahåller ett stort utbud av yrkesinriktad grund-, tillägg- och fortbildning. Utbildningen utförs i ett nära samarbete med näringslivet i regionen. Det omfattande samarbetsnätverket mellan läroanstalter gör det möjligt att erbjuda skräddarsydda och flexibla utbildningslösningar. Nya utbildningsinnehåll och examensdelar utvecklas efter behoven tillsammans med läroanstaltspartner och företag. Varia ansvarar för egen del för att det finns en studieplats för alla unga i Vanda som gått ut grundskolan och för att de som avlagt examen hittar sysselsättning. Varia stöder de studerandes smidiga övergångar till arbetsplatser genom utbildnings- och läroavtal och därigenom deras sysselsättning efter examen. År 2024 kommer det att rekryteras en arbetslivskoordinator till Varia som ska hjälpa nyutexaminerade att effektivare hitta sysselsättning, stärka förutseendet av utbildningsbehov och stöda arbetslivssamarbetet. Kontakten mellan yrkesutbildningen och arbetslivet stärks ytterligare när arbets- och näringstjänsterna går över till kommunerna 2025.

Personal

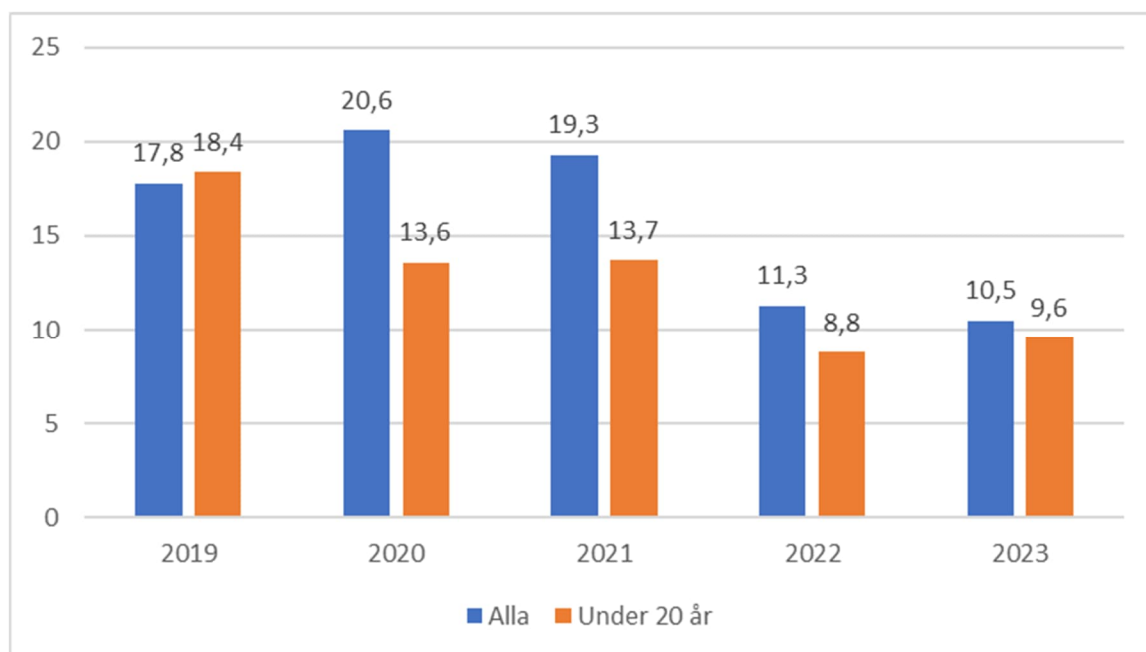
År 2023 var personalstyrkan omkring 400, varav de flesta undervisningspersonal. Vakansernas besättningsgrad var 88 procent. Tillgången på undervisningspersonal ligger på en god nivå. Andelen studerande med något annat modersmål än finska eller svenska var i oktober 2023 ungefär 38 procent. Tillgången på personal har utgjort ett hinder för tillväxt, framför allt inom teknik- och logistikområdena. Avsaknaden av behöriga lärare står delvis i vägen för möjligheterna att tillgodose arbetslivets utbildningsbehov och de studerandes önskemål. Behörighetskraven kan uppfyllas även i eller vid sidan av arbetet.

Personalens tillfredsställelse med arbetet mäts med enkätundersökningen Kommun10, som genomförs vartannat år, samt med Varias egen minienkät, som genomförs två gånger per år. Resultaten diskuteras med personalen. Man strävar efter att minska skillnader i resultaten mellan olika team genom samtal och delning av goda praxis. Personalen har också erbjudits stöd i form av arbetsledning för utvecklingen av tillfredsställelsen med arbetet och teamverksamheten. Vid läroanstalterna testas välfärdscoachning för personalen, som främjar arbetshälsan och arbetsförmågan, till exempel genom att erbjuda motions- och hobbyförmåner, utbildning om välbefinnandet och genom att främja motion på väg till och från jobbet.

Studieavhopp

Utvecklingsåtgärderna som genomförts i Vanda 2019–2022, exempelvis ingripandet i riskfaktorer för avhopp och stöd för det psykiska välbefinnandet, har minskat avhoppet från yrkesutbildning. I figuren nedan beskrivs utvecklingen av avhopsprocenten åren 2019–2023. De viktigaste orsakerna till avhopp 2023 har varit bland annat personliga anledningar, byte av läroanstalt och jobbstart. Sättet att beräkna avhopsprocenten ändrades 2022 så att man numera beaktar alla studiedagar i kalkylen. Vid Vanda fortsätter arbetet för att minska studieavhoppet i enlighet med regeringsprogrammets riktlinjer.

Figur: Utvecklingen av studieavhoppsprocenten 2019–2023.

Utvidgning av läroplikten

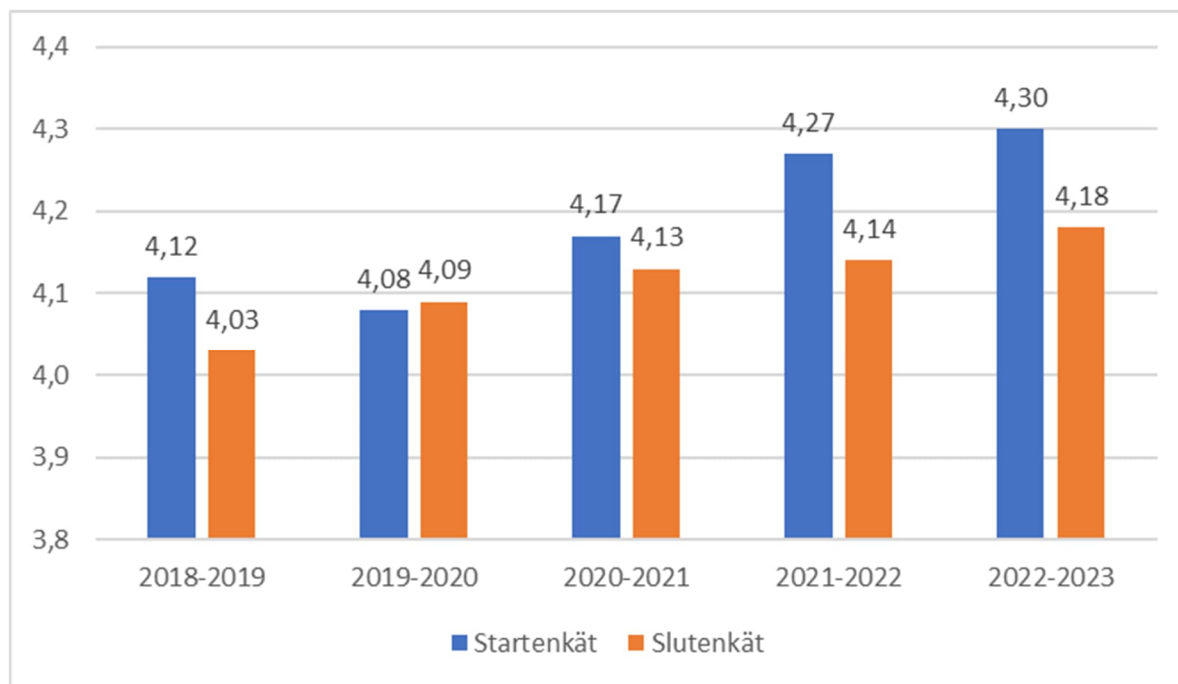
Från och med augusti 2021 upphör läroplikten när den unga fyller 18 år eller avlägger en examen. Efter den grundläggande utbildningen fullgörs läroplikten i regel i en utbildning på andra stadiet, antingen på gymnasiet eller vid en yrkesläroanstalt. Vanda har redan länge haft en utbildningsgaranti, där alla som går ut grundskolan erbjuds en studieplats. Således innebär utvidgningen av läroplikten ingen större förändring jämfört med verksamheten hittills. År 2023 har man utvecklat praxis som rör utvidgningen av läroplikten samt innehållen och verksamhetsmodellerna i utbildning som förbereder för gymnasiet. För de studerande vid Varia utvecklas i samarbete med gymnasieskolorna flexibla möjligheter att avlägga studier över läroanstaltsgränserna.

Respons från studeranden och arbetslivet

Respons från studeranden samlas in med de riksomfattande start- och slutenkäterna som undervisnings- och kulturministeriet och Utbildningsstyrelsen genomför tillsammans. Frågorna i startenkäten handlar om studiestarten, individuella studievägar och atmosfären på studieplatsen. Frågorna i slutenkäten handlar om individuella studievägar, förvärvandet av kunskaper, ordnandet av yrkesprov, välbefinnande och utbildningens genomslagskraft. Den riksomfattande studeranderesponsenkäten infördes i

juli 2018. I figuren nedan beskrivs utvecklingen av resultaten från start- och slutenkäterna på skalan 1–5, där 5 är det högsta betyget. Dessutom samlar Varia in intern studeranderespons två gånger om året.

Figur: Utvecklingen av responsen från start- och slutenkäterna som en läsårsserie.

Respons från arbetslivet samlas in med undervisnings- och kulturministeriets och Utbildningsstyrelsens gemensamma arbetslivsresponsenkäter. Enkäterna kartlägger erfarenheterna och nöjdheten hos representanter för arbetslivet i fråga om läroanstaltens verksamhet och sätt att ordna utbildning tillsammans med arbetslivet. Frågorna rör partnerskapet i vardagen, klientorienteringen i läroanstaltens verksamhet, avtalsprocessen samt den handledning och det stöd som läroanstalten tillhandahåller arbetsplatserna. Enkäten till arbetsplatshandledare skickas till namngivna, ansvariga arbetsplatshandledare i slutet av en praktikperiod. Enkäterna handlar inte om att bedöma den studerande. I enkäten till arbetsplatshandledare fick Vanda stads yrkesutbildning medelvärdet 4,26 på skalan 1–5, där 5 är det högsta betyget. Enkäten till arbetsplatshandledare infördes i juli 2021.

I arbetsplatsenkäten fick Vanda stads yrkesutbildning medelvärdet 3,95 på skalan 1–5, där 5 är det högsta betyget. Arbetsplatsenkäten skickas till de personer som ansvarar för arbetsplatsens läroanstaltssamarbete två gånger om året. Arbetsplatsenkäten infördes i januari 2022.

De studerandes välbefinnande och stöd för det

Enligt resultaten från enkäten Hälsa i skolan 2023 upplever fler flickor än pojkar som deltar i yrkesutbildning i Vanda skoltrötthet (flickor: 14,3 procent, pojkar: 6,1 procent), ensamhet (flickor: 27 procent, pojkar: 10,5 procent), ångest (flickor: 31,8 procent, pojkar: 8,1 procent) och sexuella trakasserier (flickor: 5,1 procent, pojkar: 1,9 procent). Flickor har också fler olovliga frånvaro än pojkar. Pojkar utsätts oftare än flickor för mobbning (pojkar: 2,9 procent, flickor: 1,1 procent) och fysiska hot (pojkar: 21,5 procent, flickor: 14,2 procent). På grund av den låga svarsprocenten bland studerande i yrkesutbildning är resultaten endast riktgivande. Enligt uppgift som fåtts från Varia går det bra för de flesta studenterna vid Varia. Välbefinnandet är dock kraftigt delat. För en del studerande går det utmärkt, medan andra har mer utmaningar i olika delområden i livet, inte bara i studierna.

Varias samtliga verksamhetsställen har ett stort utbud av stödtjänster för lärandet. Studievägledning och stöd för studierna ges i form av vägledningsverkstäder, av speciallärare, arbetsledare, studievägledare och ansvariga lärare. De studerande kan också få stöd av läroanstaltens ungdomsarbetare eller läroanstaltsdiakonen eller prästen. Vid sidan av de sedvanliga elevhälsotjänsterna erbjuds tjänster hos en psykiatrisk sjukskötare och via en stödchattbot. Vid behov stöds studiefärdigheterna med hjälp av extra studier.

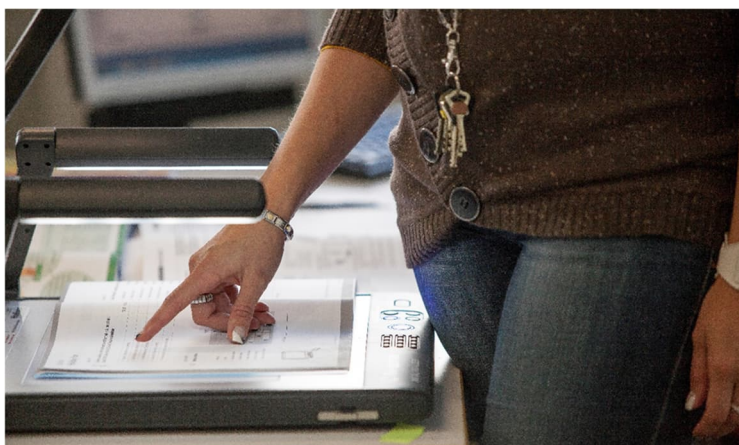

Bild: Sakari Manninen

Behovet av och tjänsterna inom elevhälsan

I samband med välfärdsområdesreformen övergick tjänsterna inom elevhälsan till Vanda och Kervo välfärdsområde. Reformen har inte påverkat det dagliga samarbetet. Tjänsterna finns fortfarande tillgängliga i anslutning till läroanstalterna. Arbetet med att skapa nya verksamhetsmodeller är dock delvis ännu på hälft.

Vid Varia studerar årligen ungefär 4 500 studeranden, varav 40 procent är i läropliktsåldern och 60 procent vuxna. Vid Varia har servicebehovet inom elevhälsan bedömts i förhållande till de tillgängliga resurserna. I bedömningen har man beaktat antalet studerande per verksamhetsställe och verksamhetsmiljöns särdrag, såsom antalet studerande med särskilda stödbehov och antalet F2-studerande. Enligt Varias bedömning är det sammanlagda behovet av tjänster inom elevhälsan större än de tillgängliga resurserna vid alla verksamhetsställen.

De studerandes möjligheter att delta och påverka

De studerande har möjlighet att påverka utvecklingen av verksamheten vid läroanstalten på olika sätt. De påverkanssätt som torde vara bäst kända är tutorverksamheten och deltagandet i verksamheten vid elevkårens styrelse eller som representant för den egna studerandegruppen. Utöver dessa finns olika arbetsgrupper och Task Force-verksamhet som går ut på goda gärningar. I princip har alla som vill möjlighet att delta i planeringen och genomförandet av evenemang. Som valfria studier erbjuds också studiehelheten Den studerande som deltagare och påverkare där man samlar kompetenspoäng genom att delta i påverkansverksamheten.

Enligt resultaten från enkäten Hälsa i skolan 2023 upplever fler pojkar än flickor att de har goda påverkansmöjligheter (pojkar: 33,3 procent, flickor: 21,8 procent). Upplevelsen av påverkansmöjligheterna som helhet har förbättrats lite sedan 2021, men ligger ännu inte på samma nivå som i mätningen 2019.

Slutsatser:

Studieavhoppen som helhet har minskat inom yrkesutbildningen. Aktivt ingripande i riskfaktorer för avhopp och stöd för det psykiska välbefinnandet har bidragit till den positiva utvecklingen.

Från och med augusti 2021 upphör läroplikten när den unga fyller 18 år eller avlägger en examen. Läroplikten fullgörs i regel i en utbildning på andra stadiet, antingen på gymnasiet eller vid en yrkesläroanstalt. Vanda har redan länge haft en utbildningsgaranti, där alla som går ut grundskolan erbjuds en studieplats. Således innebär utvidgningen av läroplikten ingen större förändring jämfört med verksamheten hittills.

Respons från studeranden och arbetslivet samlas in med bland annat start- och slutenkäterna som genomförs av undervisnings- och kulturministeriet och Utbildningsstyrelsen samt med responsenkäter till arbetslivet. För Varias del har resultaten varit bra och utvecklingstrenden positiv.

De flesta studeranden har det bra. Välbefinnandet är dock kraftigt delat. För en del studerande går det utmärkt, medan andra har mer utmaningar i olika delområden i livet. Varias samtliga verksamhetsställen har ett stort utbud av stödtjänster för lärandet. De studerande uppmuntras också till att delta i utvecklingen av verksamheten vid läroanstalten. Mångsidiga möjligheter att delta och påverka ökar för egen del de studerandes välbefinnande.

I samband med välfärdsområdesreformen övergick tjänsterna inom elevhälsan till Vanda och Kervo välfärdsområde. Reformen har inte synts i det dagliga arbetet, men arbetet med att skapa nya verksamhetsmodeller är ännu delvis på hälft. Enligt Varias bedömning är elevhälsans nuvarande resurser otillräckliga i förhållande till servicebehovet. Bedömningen grundar sig på antalet studerande och verksamhetsmiljöns särdrag, såsom antalet studerande med särskilda stödbehov och antalet F2-studerande.

I regeringsprogrammet finns många punkter som berör yrkesutbildningen. Yrkesutbildningen har en central position också i reformen av arbets- och näringstjänsterna. Varia deltar aktivt i beredningen av förändringarna.

Rekommendationer:

Revisionsnämnden konstaterar att Varia arbetar mycket för att stöda de studerandes välbefinnande och att responsen från de studerande och arbetslivet som Varia fått

ligger på en god nivå. Aktiva åtgärder har minskat studieavhoppet som helhet. Revisionsnämnden anser det vara viktigt att man kommer överens om nya verksamhetsmodeller för elevhälsan med välfärdsområdet och att de avtalade verksamhetsmodellerna omsätts i vardagen. I regeringsprogrammet finns många punkter som berör yrkesutbildningen som konkretiseras till praktiska åtgärder i den fortsatta beredningen. Revisionsnämnden anser det vara viktigt att Vanda aktivt medverkar i intressebevakningen.

4.2 Användningen av Seures vikarietjänster inom småbarnspedagogiken

Seure Henkilöstöpalvelut Oy (Seure) är ett icke-vinstdrivande bemanningsbolag som förser sina kunder med vikarier för olika långa anställningar. Seure tillhandahåller tjänster endast för sina ägarkunder. Sedan början av 2023 är de största stadsägarna Helsingfors stad (56,4 procent), Vanda stad (13,8 procent) och Esbo stad (12,2 procent).

Bolaget förmedlar mest arbetskraft till småbarnspedagogiken (41,9 procent), social- och hälsovården (31,8 procent) samt till skolorna (15,9 procent). Småbarnspedagogikens andel började öka kraftigare 2021 och området gick förbi social- och hälsovården 2022.

De viktigaste orsakerna till att arbetstagarna väljer att jobba via Seure är viljan att själva definiera när man arbetar och när man är ledig, behovet av extra inkomster vid sidan av annat arbete, viljan att lära känna nya arbetsplatser, viljan att skaffa sig arbetserfarenhet från branschen samt viljan att arbeta på deltid.

Vanda stads riktlinjer för och anvisningar om användningen av Seure

Stadens mål är att kortvariga vikarier i regel ska rekryteras via Seure. På så sätt sparar cheferna arbetstid och det blir lättare att skaffa vikarier och planera arbetsskift. Genom att koncentrera vikarierna till Seure kan man skapa och upprätthålla en stor vikariereserv och använda den effektivt.

Småbarnspedagogiken har inte haft en egen anvisning om användningen av Seure. Daghemsföreståndarna har dock anvisats att alltid beställa vikarierna från Seure när

det finns risk för att man på grund av personalens frånvaro eller annan avsaknad av personal inte uppnår den i lagen om småbarnspedagogik föreskrivna personaldimensioneringen. Inom småbarnspedagogiken har man under slutet av 2023 utarbetat en separat anvisning om beställning av vikarier och beräkning av personaldimensioneringen. Enligt anvisningen ska daghemsföreståndaren innan man beställer vikarier granska antalet barn och personal på hela daghemmet samt den användningsgrad och dimensionering som förverkligas. Granskningen av situationen på hela daghemmets nivå förväntas minska användningen av Seure i någon mån. För att få bukt på personalkostnaderna och minska användningen av inhyrd arbetskraft försöker man i fortsättningen alltid använda stadens tjänsteförhållande för vikariat som varar över tre månader.

Orsakerna till användningen av Seures tjänster i Vanda

De största orsakerna till användningen av vikarier från Seure är den dåliga tillgången till ordinarie och behörig personal samt en stor ökning av sjukfrånvaro. Orsaker bakom de ökade sjukfrånvaron är bland annat utmaningarna i personalens ork och den lägre tröskeln för att stanna hemma när man är sjuk, som uppstått efter coronan. 2020–2023 har andelen av behörig personal bland speciallärare inom småbarnspedagogik varierat mellan 45 och 85 procent, bland lärare inom småbarnspedagogik från 54 till nästan 66 procent och bland barnskötare från strax under 75 till 80 procent. Lediga vakanser är antingen obemannade eller tillsatta med obehörig personal. Barnskötare vikarierar för lärare inom småbarnspedagogik och lärare i sin tur för speciallärare inom småbarnspedagogik. Utbildade arbetstagare vikarierar vid behov för barnskötare.

En faktor som bidrar till att vikariebeställningarna ökat är lagändringen som trädde i kraft 2021. I och med lagändringen får man inte avvika från den lagstadgade personaldimensioneringen på grund av orsaker som hänför sig till personalens frånvaro. På grund av bestämmelsen måste daghemsföreståndarna reagera med lägre tröskel på både personalens semestrar och akuta sjukfrånvaron. Även barnens ökade stödbehov och den stora andelen barn under tre år har för sin del ökat personalbehovet och användningen av Seure. En annan orsak bakom den ökade användningen av Seure är den bättre leveranssäkerheten vad gäller vikarier, varvid en större andel av

de beställda arbetspassen har genomförts. Befolkningsökningen ökar antalet vakanser. Det ökade antalet vakanser kan även synas i form av ett större behov av vikarier när situationen i personaltillgången är svår.

Årskostnadsjämförelse mellan den egna verksamheten och köpta tjänster

Det är något dyrare att använda Seures vikarietjänster (barnskötare, assistent, lärare) än att producera tjänsten som egen verksamhet. Årskostnaden för vikarier från Seure är 4–8 procent högre än kostnaden för tjänsten när den produceras med stadens egen personal.

År 2023 orsakade användningen av inhyrd arbetskraft ett betydande hot om överskridande av anslag med 24 miljoner euro. Dess nettoeffekt uppskattades till 12 miljoner euro. Av denna anledning förutsatte nämnden för fostran och lärande på sitt sammanträde i november 2023 att man i fortsättningen fäster mer uppmärksamhet vid att förutse och följa upp utgifterna inom verksamhetsområdet. Nämnden betonade att man bör fästa uppmärksamhet vid förmågan att attrahera och hålla kvar den egna personalen för att kunna minska kostnaderna för personalbemanning och förbättra arbetshälsan. Nämnden betonade i synnerhet vikten av att utreda och lösa orsakerna till det ökade behovet av vikarier och assistenter inom småbarnspedagogiken och den höga sjukfrånvaron. Nämnden förpliktade verksamhetsområdet att utarbeta ett åtgärdsprogram med konkreta åtgärder, med vilket man ingriper i situationen. Nämnden följer upp situationen regelbundet. Dessutom skulle stadsfullmäktige tillställas en utredning om ärendet före utgången av mars 2024.

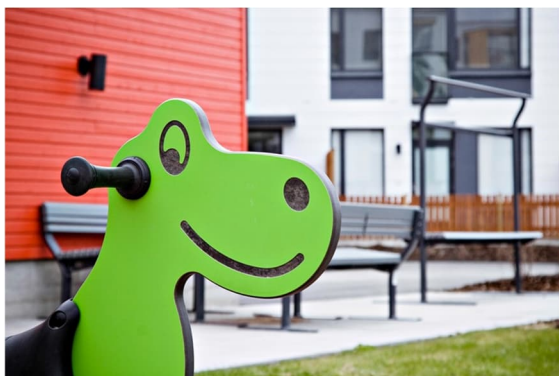
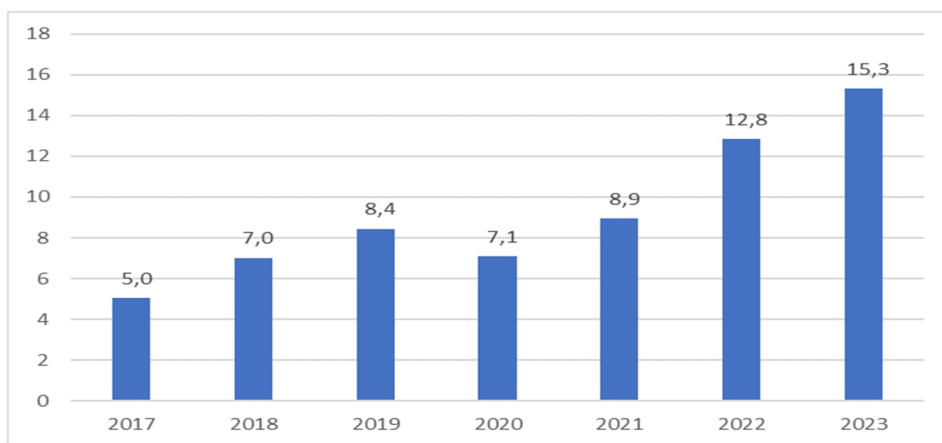

Bild: Sakari Manninen

Utvecklingen av användningen av Seures vikarietjänster inom småbarnspedagogiken i Vanda

Användningen av Seure och kostnaderna för detta har ökat under uppföljningsperioden 2017–2023 i fråga om både beställda arbetspass och eurobeloppet som använts på tjänsterna. Figuren nedan beskriver utvecklingen av användningen av vikarier som förmedlas av Seure inom småbarnspedagogiken i Vanda i euro.

Figur: Utvecklingen av användningen av vikarier från Seure 2017–2023 (miljoner euro).

Man kan se att användningen av vikarier som förmedlas av Seure ökar jämnt från 2017 till 2019. År 2020 syns en nedgång orsakad av coronan, då en del av tjänsterna varit stängda. År 2021 har användningen av tjänster, mätt i euro, åter börjat öka. Ökningen har varit särskilt kraftig 2022. År 2023 fortsatte kostnaderna för användningen av vikarier att öka: ökningen jämfört med året innan låg på 19,5 procent.

I användningen av Seure syns årlig och regional variation. I alla områden urskiljer sig år 2022 tydligt som ett år då bolaget anlätades mer. År 2023 fortsatte användningen av Seure att öka i alla områden. Procentuellt sett var ökningen störst i det mellersta området. Enligt småbarnspedagogikens syn är skillnaderna mellan enheter, som påverkas av personalsituationen vid varje daghem, mer påtagliga än de regionala skillnaderna. Om ett daghem har underbemanning i ordinarie personal används fler vikarier som beställs via Seure. På allmänt plan har den genomsnittliga personalsituationen varit bättre i områden med högre socioekonomisk status där andelen barn och familjer med andra modersmål än finska eller svenska bland klienterna är lägre. Dessutom påverkar daghemmets läge tillgången på vikarier. Daghem som ligger vid goda trafikförbindelser får vikarier lättare, vilket å andra sidan också syns som högre kostnader för användningen av Seure.

Kvaliteten hos Seures vikariatjänster och kvalitetsövervakning

Daghemsföreståndarna följer upp och bedömer kvaliteten på vikariatjänsterna. De ger respons och vid behov reklamerar tjänsten till Seure. De regionala cheferna för småbarnspedagogiken träffar representanter för Seure regelbundet. Användningen av Seure, erfarenheterna av användningen och leveranssäkerheten behandlas regelbundet i ledningsgruppen för småbarnspedagogiken.

Seures leveranssäkerhet har förbättrats, men enligt uppgift som fåtts från småbarnspedagogiken varierar kvaliteten hos personalen som förmedlas mycket. En allmänt rådande uppfattning är att vikariernas kompetensnivå har sjunkit, vilket syns till exempel som bristfälliga arbetslivsfärdigheter. Vikarierna som fås via Seure förbinder sig inte heller till den gemensamma verksamhetskulturen på samma sätt som den ordinarie personalen.

Förbättring av personaltillgången

Personalbristen inom småbarnspedagogiken i Vanda är 700 arbetstagare, varav 500 är lärare och 200 barnskötare. I och med pensionsavgångarna och ökningen av antalet barn under de närmaste åren kommer personalbristen att uppgå till 1 160 arbetstagare 2030. Man är varje verksamhetsdag tvungen att beställa i genomsnitt 630 arbetspass från Seure.

Vanda stad har ansökt om ändring av tillståndet att ordna examina och utbildning för yrkesläroanstalten Varia hos undervisnings- och kulturministeriet, så att tillståndet ändras från och med 1.8.2024 och därefter även omfattar grundexamen i pedagogisk verksamhet och handledning. Den som avlagt grundexamen kan arbeta till exempel som barnledare med uppgifter inom småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen. Med examen eftersträvas ungefär 120 studerandeår.

Utbildningen för assistentuppgifter inom småbarnspedagogiken kan avläggas som läroavtalsutbildning. Avsikten är att genom läroavtalsutbildning utöka utbildningsmöjligheterna i synnerhet för personer med invandrarbakgrund. När man har uppnått tillräckliga språkkunskaper kan man avlägga yrkesexamen i kompetensområdet små-

barnspedagogik. I Vanda stöds dessutom utbildningen av lärare inom småbarnspedagogik till speciallärare vid sidan av arbetet samt utbildningen av barnskötare till lärare och socionomer inom småbarnspedagogik.

Det nya regeringsprogrammet ökar antalet nybörjarplatser för lärare inom småbarnspedagogiken vid universiteten. Det årliga behovet av nya nybörjarplatser uppskattas vara minst 1 400. Också utbildningen för socionomer inom småbarnspedagogiken kommer att utökas. Regeringsprogrammet tryggar dessutom för dem som redan arbetar inom småbarnspedagogik olika möjligheter att kvalificera sig för uppgifterna genom fortbildning och hybridutbildning.

För att underlätta tillgången på vikarier har staden inrättat en egen vikariepool för småbarnspedagogiken med 40 vakanser. Det har varit svårt att rekrytera personal till vikariepoolen och omsättningen bland vikarierna har varit stor. När utredningen skrevs var över 30 vakanser tillsatta och enligt småbarnspedagogikens egen bedömning var situationen relativt bra. Enligt utsago är vikariebehoven så till den grad omfattande att den egna vikariepoolen inte minskar användningen av inhyrd arbetskraft i någon större mån, utan med den kan endast vissa mer akuta behov avhjälpas.

Slutsatser:

Seure är ett icke-vinstdrivande bemanningsbolag som ägs av städerna i huvudstadsregionen och som förmedlar vikarier för olika långa vikariat. De som jobbar via Seure vill bland annat själva definiera när man arbetar och när man är ledig samt skaffa sig arbetserfarenhet i branschen från olika arbetsplatser.

Enligt stadens riktlinjer är Seure den huvudsakliga rekryteringskanalen för kortvariga vikariat. Tidigare anvisades daghemsföreståndarna att alltid beställa vikarier när det fanns risk för att inte uppnå personaldimensioneringen. Småbarnspedagogikens anvisningar om anskaffande av vikarier preciserades i slutet av 2023. Enligt den preciserade anvisningen ska man i fortsättningen kartlägga antalet barn och personal på daghemmet samt den användningsgrad och dimensionering som förverkligas, innan man beställer vikarier. Avsikten är man i fortsättningen ska anställa personalen till längre vikariat direkt vid staden.

Användningen av och kostnaderna för Seures vikarietjänster har ökat under flera år. År 2023 överskreds anslagen för småbarnspedagogiken rejält på grund av användningen av Seures vikarietjänster, då man på grund av ökade vikariebehov var tvungen att använda tjänsterna mer än beräknat. Nämnden för fostran och lärande följer regelbundet upp utvecklingen av personalsituationen och den ekonomiska situationen inom småbarnspedagogiken.

Daghemsföreståndarna följer upp och bedömer kvaliteten på vikarietjänsterna. Dessutom följer ledningsgruppen för småbarnspedagogiken regelbundet upp användningen av vikarietjänster och erfarenheterna av användningen. Positivt är att leveranssäkerheten för vikarier har förbättrats. Å andra sidan har vikariernas kompetensnivå har sjunkit, vilket syns till exempel som bristfälliga arbetslivsfärdigheter. Vikarierna förbinder sig inte heller till den gemensamma verksamhetskulturen på samma sätt som den ordinarie personalen.

Regeringsprogrammet utökar antalet nybörjarplatser för lärare inom småbarnspedagogiken samt utbildningen för socionomer inom småbarnspedagogiken. Vanda stad har ansökt om tillstånd för att ordna utbildning för barnledare. Vanda gör det möjligt att utbilda sig till assistentuppgifter inom småbarnspedagogiken genom läroavtalsutbildning. Vanda stöder också utbildningen av lärare inom småbarnspedagogik till speciallärare vid sidan av arbetet samt utbildningen av barnskötare till lärare och socionomer inom småbarnspedagogik. För att förbättra tillgången på vikarier har man inom stadens småbarnspedagogik också inrättat en egen vikariepool, som på grund av sin storlek visserligen bara lindrar akuta situationer.

Rekommendationer:

Revisionsnämnden konstaterar att nämnden för fostran och lärande regelbundet följer upp utvecklingen av personalsituationen och användningen av anslag inom småbarnspedagogiken. Revisionsnämnden anser att uppföljningen av användningen av inhyrd arbetskraft bör fortsätta. Revisionsnämnden anser det vara viktigt att man analyserar orsakerna som ligger bakom användningen av inhyrd arbetskraft och vidtar korrigerande åtgärder varvid man effektivt utnyttjar de medel som står till förfogande.

5 STADSKULTUR OCH VÄLFÄRD

Bild: Points bibliotek, Dani Rönqvist

5.1 Kultur- och bibliotekstjänster

Lagen om kommunernas kulturverksamhet (166/2019) förpliktar kommunerna att ordna kulturverksamhet. Enligt lagen ska kommunerna främja likvärdig tillgång till och mångsidigt bruk av kultur och konst samt kulturell samverkan och internationell verksamhet. Enligt lagen ska kommunen vid ordnandet av dessa uppgifter och tillhandahållandet av tjänster som anknyter till dessa uppgifter beakta lokala förhållanden och resurser samt behoven hos olika befolkningsgrupper.

Ansvar för Vanda stads kulturverksamhet ligger hos serviceområdet för kultur- och bibliotekstjänster. Serviceområdet producerar stadens kulturtjänster och -evenemang, stärker invånarnas frivilliga kulturverksamhet och ansvarar för ordnandet av barnkultur, konstfostran samt kurs- och fritidsverksamhet. Serviceområdet ansvarar också för stadsbibliotekets, stadsmuseets och konstmuseet Artsis verksamhet samt för beredningen av understöd som allokeras till kultur- och bibliotekstjänsterna.

Verksamhetsmål och ekonomi

Serviceområdets mål för 2023 var att stärka verksamheten i det nya serviceområdet med hjälp av programmet för förnyande av biblioteks- och kulturtjänsterna, att bereda en helhetsplan för evenemang och åtgärder i samband med Vandas jubileumsår 2024 och att starta programmet Vandas kulturbarn. I målen för 2023 ingick också uppstarten av stadskulturcentret Mosaik i Kivistö samt utvecklingen av Håkansböle herrgårdsområde och förberedningen av huvudbyggnadens renoveringsprojekt. Samtliga mål kunde genomföras enligt planerna. Serviceområdets ekonomi höll sig inom budgetramarna.

Verksamhetsnyckeltal

Den vidstående tabellen visar nyckeltal för verksamheten inom biblioteks- och kulturtjänsterna 2022–2023.

Tabell: Nyckeltal för verksamheten inom biblioteks- och kulturtjänsterna.

	Genomförd 2022	Mål 2023	Genomförd 2023
Kulturtjänsterna			
Publikmängden vid alla kulturevenemang	459 305	300 000	333 543
Inkomsterna för kulturtjänsternas bruttoenheter (euro/invånare)	1,55	1,28	1,77
Understöd euro/invånare ³	5,63	5,15	4,96
Antalet besökare vid stadsmuseet ⁴	30 379	15 000	25 907
Antalet besökare vid konstmuseet + Galleria K	8 532	20 000	12 238
Driftskostnader euro/invånare ⁵	55,68	34,71	36,48
Bibliotekstjänsterna			
Besökare	1 382 313	1 900 000	1 651 234
Antalet lån	2 394 690	2 400 000	2 502 965
Lån/invånare	10	10	10
Materialanslag euro/invånare	5	5	5
Verksamhetskostnader/invånare	38,2	40,5	42

³ Sedan 2023 i enlighet med den nya organisationen, utan understöden för grundläggande konstundervisning.

⁴ I siffran ingår antalet besökare vid stadsmuseets pop up-utställningar samt antalet guidade visningar i Håkansböle gårds huvudbyggnad.

⁵ Sedan 2023 i enlighet med den nya organisationen, utan musikinstitutet och bildkonstskolan.

Kulturevenemangen lockade något fler besökare under 2023 än vad som hade satts som mål. Kulturtjänsternas driftskostnader per invånare var något högre än målet, vilket framför allt berodde på högre kostnader för evenemangsproduktion.

Personal

Serviceområdets personalstyrka uppgår till 216. Personalstyrkan ökade med tio personer när stadskulturcentret Mosaik öppnades hösten 2023.

Personalens sjukfrånvaroprocent 2023 i serviceområdet var 2,8 procent, vilket är betydligt lägre än sjukfrånvaroprocenten för hela staden (6 procent). Kultur- och bibliotekstjänsterna fick goda personalnöjdhetsresultat i den senaste Kommun10-enkäten och det nya serviceområdet arbetar kontinuerligt med ledarskapsutveckling.

Axplock från kulturtjänsternas verksamhet under 2023

Kulturtjänster för barn och unga

Under 2023 arrangerades 1 420 barnkulturevenemang och vid dem deltog ungefär 39 000 barn. Tempoorkesterverksamheten flyttades från musikinstitutet till kulturtjänsterna. Tempoorkestrarna består av elever i årskurs 2–3 som spelar tillsammans under två år. I första hand väljer man till orkestrarna ungdomar med olika bakgrund som inte har några andra fritidsintressen eller som bedöms ha särskild nytta av Tempoverksamheten. Tempoorkestrar finns vid fem skolor och vid en skola finns även en Tempokör. Under läsåret 2023–2024 spelar 120 barn i Tempoorkestrarna. Under höstterminen 2023 ordnade Tempoorkestrarna 14 konserter som drog en publik på 2 563 personer.

Vandas kulturbarn-verksamheten inleddes i början av 2023. Alla barn födda 2023 eller senare får en inbjudan att bli Vandas kulturbarn. När barnet anmäls som kulturbarn kan hen kostnadsfritt delta i två kulturevenemang med sin egen vuxen varje år till dess att hen börjar skolan. Kulturevenemangen är utformade för att stödja barnets utveckling. Aktiviteterna produceras i samarbete med Vandabaserade och nationella kulturaktörer och under 2023 nådde verksamheten ungefär 600 nyfödda barn och deras familjer.

Museitjänsterna

Utvecklingen av Håkansböle herrgårdsområde och förberedelserna inför renoveringen av huvudbyggnaden framskred enligt planerna 2023.

Kulturevenemang

Under 2023 möjliggjorde kulturtjänsterna (till exempel genom projektunderstöd, lokalarrangemang och marknadsföring av evenemang) eller organiserade själv många typer av evenemang. Bland de stora dragplåstren fanns Tikkurila Festivaali och Vantaa Rock, där välkända artister uppträdde. Också konserterna på sommarscenen i Myrbacka och olika torgevenemang var välbesökta. Sammanlagt lockade evenemangen över 300 000 deltagare.

Bild: Tikkurila Festival, Hele Teutari

Invånarnas delaktighet och respons från kunderna

Kulturtjänsterna delaktiggör invånarna på många olika sätt. Delaktighet främjas mest genom kulturevenemang, som lockar ett stort antal deltagare. Dessutom skapar till exempel museer utställningar tillsammans med invånarna. Genom medborgarbudgetering kan invånarna också delta i planeringen av kulturtjänsternas verksamhet och användningen av kulturtjänsternas lokaler.

Serviceområdet samlar in kundrespons både genom större kundenkäter och genom direkt kundrespons som samlas in på olika sätt i samband med tjänster och evenemang (responslådor, enkäter och intervjuer). Responsen går igenom och utnyttjas i planeringen av tjänsterna. År 2023 beställde serviceområdet en stor kundenkät om sin verksamhet. Sammanlagt 680 personer svarade på enkäten. Kunderna var i regel nöjda med de tjänster som serviceområdet tillhandahåller. Särskilt nöjda var man med bibliotekens verksamhet. Under 2024 görs en uppföljande undersökning om kundresponsen.

Understöd

År 2023 delades från kulturtjänstens budget ungefär 1,2 miljoner euro som olika verksamhets- och projektunderstöd med koppling till kulturverksamhet till organisationer och sammanslutningar, kulturevenemang, professionella aktörer inom kulturområdet, teatrar och orkestrar. Kulturtjänsterna samarbetar med Vandabaserade kulturaktörer och med understöden hjälper man dem att upprätthålla ett mångsidigt kulturutbud som kompletterar stadens tjänster. Vanda har till exempel ingen egen teater eller orkester.

Riktlinjerna för kulturen i Vanda

Fritidsnämnden godkände 16.3.2021 Riktlinjerna för kulturen i Vanda 2021–2030, som styr den strategiska planeringen av, verksamheten i och målen för kulturområdet under planperioden. Riktlinjerna baserar sig på de lagstadgade målen för den kommunala kulturverksamheten och har utarbetats under ledning av kulturtjänsterna i samarbete med sektorerna och kulturorganisationer. Under planens beredningsfas samlade man dessutom på sociala medier in över 500 Vandabors önskemål kring hur Vanda ska utvecklas som kulturstad. Riktlinjerna genomförs i enlighet med en årlig verksamhetsplan och ett exempel på detta är lanseringen av programmet Vandas kulturbarn under 2023.

Aktuella ärenden

Kultur- och bibliotekstjänsterna är ett nytt serviceområde som inledde sin verksamhet 1.1.2023 efter en omorganisering inom verksamhetsområdet för stadskultur. I serviceområdet har man under 2023 utvecklat den gemensamma verksamhetskulturen och verksamheten har kommit i gång bra. 23 personer från serviceområdet avlade

specialyrkesexamen för produktutvecklare, som stöder förnyelsen. I examen söktes nya gemensamma verksamhetssätt och -modeller för framtiden.

Slutsatser:

Kulturtjänsterna i Vanda ordnar mångsidig kulturverksamhet för olika målgrupper. Kulturtjänsterna samarbetar med olika kulturaktörer i området och delar ut understöd för kulturverksamhet. Detta är ett sätt att bredda och komplettera stadens eget kulturutbud.

Kulturtjänsterna skapar en levande stad och delaktiggör invånarna på olika sätt. Kulturevenemangen är välbesökta och genom medborgarbudgetering kan invånarna också delta i planeringen av kulturtjänsternas verksamhet och användningen av kulturtjänsternas lokaler. Kulturtjänsterna erbjuder också möjligheter till kostnadsfria fritidsaktiviteter (till exempel Tempoorkestern). Kulturtjänsterna deltar således också i att motverka marginalisering.

Rekommendationer:

Revisionsnämnden konstaterar att kulturtjänsterna är en viktig pusselbit i stärkandet av stadens livskraft. Nämnden uppmuntrar kulturtjänsterna att inom ramen för sina resurser vidareutveckla ett mångsidigt kulturutbud som tar hänsyn till olika befolkningsgrupper.

6 STADSMILJÖN

Bild: Alisa Kaukio

6.1 General- och detaljplanering

General- och detaljplaneringen ansvarar för en balanserad och resursklok utveckling av stadsstrukturen. Planläggningen skapar förutsättningarna för boende-, arbets- och fritidsmiljöerna, ett effektivt trafiksystem, nätverket av grönområden, servicestrukturen och hållbar utveckling som en del av huvudstadsregionen. Planeringens kvalitet, resursklokheten och kostnadsmedvetenheten utvecklas kontinuerligt.

Planläggningssystemet har tre nivåer: landskapsplanen, generalplanen och detaljplanen. Av dessa är landskapsplanen den mest övergripande och den fungerar som en anvisning för planläggningen och planeringen av den övriga markanvändningen i kommunerna.

Verksamhetens mål

Generalplaneringen ansvarar för den övergripande planeringen av markanvändningen och deltar i den regionala planeringen av markanvändningen. Man samarbetar aktivt med grannstäderna inom planeringen. Målet är att värna om grönskan och naturvärdena i staden som blir allt tätare. Med generalplaneringen eftersträvas en vacker stad med många lager och mångformig natur, som anpassar sig till klimatförändringen och dämpar den samt betjänar människornas liv.

Centrala mål för detaljplaneringen är att främja kolneutralitet, utveckla stadscentrumen samt genomföra målen för planläggning av bostäder enligt avtalet om markanvändning, boende och trafik (MBT). Vid sidan av de kvantitativa målen för planläggningen av bostäder främjas ett mångsidigt bostadsbestånd genom att öka planläggningen av småhus och främja byggande av familjebostäder. Stadscentrumen utvecklas tillsammans med aktörerna i området. I planläggningen av lokaler försöker man tillgodose näringslivets föränderliga behov genom att planlägga företagstomter på olika håll i staden i samarbete med företag.

Personal

År 2023 var antalet ordinarie personal vid generalplaneringen tolv personer och vid detaljplaneringen 43 personer. I personalstyrkan har det inte skett några nämnvärda förändringar under de senaste åren. Utöver den ordinarie personalen har man haft några praktikanter och andra visstidsanställda medarbetare i projektuppgifter. Det har varit svårt att hitta kompetent personal. Tillgången har försvårats av att lönenivån är lägre och personalförmånerna färre än i grannstäderna. Under 2023 har dock det ändrade konjunkturläget synts som ett större antal sökande. En ny omständighet som påverkar attraktionskraften har varit problemen med inomhusluften som på längre sikt också kan påverka förmågan att hålla kvar personalen.

Personalens arbetshälsa följs upp med Kommun10-undersökningen som genomförs vartannat år. Resultaten har legat på en god nivå. Inom detaljplaneringen försämras arbetshälsan av problemen med inomhusluften på arbetsplatserna, till följd av vilket personalen har varit utspridd på olika verksamhetsställen och i distansarbete.

Respons från kunder och invånare

När ett planarbete inleds utarbetas ett program för deltagande och bedömning (PDB), som kungörs för bland annat grannar och bostadsaktiebolag i påverkansområdet. För planarbetet öppnas en egen sida på webbplatsen Vantaa.fi. Kontaktuppgifterna till arkitekten som planerar området meddelas i olika kanaler för direkta kontakter. Stadsplaneringen ordnar invånarmöten, planpromenader och träffar i områdena. När ett planförslag är framlagt för påseende kungörs detta på plansidan på internet och på Vanda stads webbplats på sidan [Kungörelser](#). Kommuninvånare kan framställa anmärkningar på planförslaget. Anmärkningar besvaras i godkännandefasen. Ofta går responsen åt två olika håll, en del önskar effektivare byggande och andra mindre täta lösningar. Om anmärkningarna leder till betydliga ändringar i planen, återremitteras den och läggs på nytt fram för påseende. Responsen som man får och kommuninvånarnas aktivitet kan påverka general- och detaljplaneförslag på ett betydande sätt. Planerna godkänns av stadsfullmäktige eller stadsmiljönämnden. Invånarna kan överklaga beslut genom besvär hos Helsingfors förvaltningsdomstol och ansöka om besvärstillstånd till högsta förvaltningsdomstolen.

Utifrån kontakterna från invånare har planläggningens information och kommunikation inte nått ut till invånarna i områdena tillräckligt väl, trots satsningarna. Planeringen och genomförandet av kommunikationen kräver mer omfattande kommunikationskompetens.

Kalkylmässig planlägningsreserv i detaljplanen

Med planlägningsreserv avses våningsyta i den gällande detaljplanen som än så länge inte har byggts. Planlägningsreserven för boende har ökat i huvudstadsregionen de senaste åren. Största delen av planlägningsreserven för boende är höghusreserv, vars mängd har mer än fördubblats på drygt tio år. Vandas småhusreserv är nästan lika stor som den i Esbo, som har den största småhusreserven i huvudstadsregionen. Största delen av småhusreserven är i privat ägo. Jämfört med hela huvudstadsregionen är den kalkylmässiga planlägningsreservens tillräcklighet bra i Vanda. Största delen av höghusreserven ägs av kommunerna. Den årliga variationen i lokalreserven har varit liten. Planlägningsreserven för affärs- och kontorsbyggnad

der är relativt jämnt fördelad mellan de stora städerna i huvudstadsregionen. Planläggningsreserven för industri- och lagerlokaler är störst i Vanda. Reserven ändras ständigt när ny våningsyta vinner laga kraft och när det byggs.

Miljöfrågor

Ett centralt mål för planläggningen är att främja kolsnåla alternativ och användning av energi som producerats med förnybara energikällor. Åtgärder som siktar på kolneutralitet och resurskloshet utreds separat för varje plan. En annan viktig metod i styrningen av byggandet, vid sidan av planläggningen, är avtalen om tomtöverlåtelse. Målet är att planläggningen och byggandet ska bidra till att bevara och öka den biologiska mångfalden. Man försöker aktivt lösa frågor kring luftkvaliteten, till exempel minskning av gatudamm. Staden främjar träbyggande med hjälp av planläggningen. Miljöcentralen samordnar stadens miljö- och klimatarbete.

Mål som är motsatta sinsemellan anpassas till varandra i planläggningen från fall till fall. Utredningarna som görs för planläggningen har en central betydelse i planprocessen. Planernas miljökonsekvenser utreds på det sätt som lagstiftningen förutsätter i samband med planberedningen. Utredningarna är viktiga för identifieringen och beaktandet av den biologiska mångfalden och viktiga naturvärden. Omfattande naturutredningar har fått allt större betydelse de senaste åren och de kommer att vara ännu viktigare i framtiden.

Inverkan av olika perspektiv på planläggningen

Planläggningen spelar en central roll i skapandet av en socialt hållbar stadsstruktur och främjandet av stadsutvecklingsprojekt som möjliggör en positiv utveckling. Förutsättningarna för en socialt hållbar stadsstruktur beaktas i både gamla och nya bostadsområden som en del av detaljplaneringen. I gamla bostadsområden förnyas stadsstrukturen i synnerhet genom kompletterande byggande, med vilket man försöker göra fördelningen av boende- och upplåtelseformerna i områdena mångsidigare samt säkerställa ett tillräckligt befolkningsunderlag för bevarandet av närservicen. Mångsidigheten beaktas också i nya bostadsområden. Fungerande kollektivtrafikförbindelser skapar incitament för att förnya stadsstrukturen.

Fördelningen av bostadstyper och den genomsnittliga bostadsytan påverkas genom att detaljplanera olika byggnadstyper och till exempel utfärda bestämmelser om antalet bostäder. Fördelningen av bostadstyper och den genomsnittliga bostadsytan styrs av stadens mark- och bostadspolitiska riktlinjer som i första hand genomförs med avtal om markanvändningen. I stadsplaneringen eftersträvas balans mellan närservice, bostäder och arbetsplatser.

En jämn utveckling av servicestrukturen i de olika storområdena är en viktig del av förebyggandet av segregationen av bostadsområdena och beaktandet av olika befolkningsgrupper. Tillgängligheten av offentliga och kommersiella tjänster är en viktig del av områdenas attraktionskraft. Segregationsutvecklingen förebyggs genom att se till närservicens tillräcklighet och kvalitet samt genom placeringen av sådana upplevelse- och kulturtjänster som lockar människor även från ett större område. Det bindande målet för 2024 är att utarbeta en färdplan för förebyggande av segregationsutvecklingen.

Slutsatser:

I planläggningens personalresurser har det inte skett några nämnvärda förändringar under de senaste åren. Det har varit svårt att hitta kompetent personal. Tillgången har bland annat påverkats av att lönenivån är lägre och personalförmånerna färre än i grannstäderna. Under 2023 har dock det ändrade konjunkturläget syns som ett större antal sökande. Problemen med inomhusluften som framkommit på arbetsplatserna äventyrar förmågan att attrahera och hålla kvar personal.

Information om anhängiga planprojekt publiceras och respons på dem samlas in i olika kanaler. Invånarna kan också direkt kontakta arkitekten som planerar området. Om planläggningen ordnas årligen invånarmöten, planpromenader och träffar i områdena. För planer som är framlagda hålls ett lagstadgat samråd. Responsen som fås kan betydligt påverka general- och detaljplaneringen, varvid planen återremitteras och läggs på nytt fram för påseende. Utifrån kontakterna från invånare har planläggningens information och kommunikation inte nått ut till invånarna i områdena tillräckligt väl, trots satsningarna. Planeringen och genomförandet av kommunikationen kräver mer omfattande kommunikationskompetens. Behovet av kommunikations- och

interaktionskompetens framhävs i synnerhet i verksamheten utöver de lagstadgade samråden. Det är viktigt att säkerställa en tydlig och öppen växelverkan.

Miljön är en viktig aspekt som beaktas i varje plan. Målet är att planläggningen och byggandet ska bidra till att bevara, och alltid när det är möjligt, också öka den biologiska mångfalden. Vikten av de utredningar som görs för planläggningen framhävs. Planernas miljökonsekvenser utreds på det sätt som lagstiftningen förutsätter i samband med planprocessen. I stadsplaneringen eftersträvas balans mellan närservice, bostäder och arbetsplatser.

Planläggningen spelar en central roll i skapandet av en socialt hållbar stadsstruktur. Förutsättningarna för en socialt hållbar stadsstruktur beaktas i både gamla och nya bostadsområden. En mångsidig fördelning av boende- och upplåtelseformerna och ett tillräckligt befolkningsunderlag för bevarandet av närservicen är viktiga. För att förebygga segregationsutvecklingen är det viktigt att de olika storområdena utvecklas med jämna steg. Det bindande målet för 2024 är att utarbeta en färdplan för förebyggande av segregationsutvecklingen.

Rekommendationer:

Revisionsnämnden konstaterar att planläggningen spelar en central roll i förebyggandet av bostadsområdenas segregationsutveckling och anser att utarbetandet av en färdplan för förebyggande av områdenas segregationsutveckling är stödvärt. Det är viktigt att publicera information om aktuella ärenden inom stadsplaneringen och planläggningen i rätt tid, på ett sätt som når invånarna och genuint lyssnar på dem. På problemen med inomhusluften på arbetsplatserna måste man fortfarande söka fungerande lösningar för att kunna trygga sunda och trygga utrymmen för arbetet.

7 SAMARBETET MELLAN VANDA STAD SAMT VANDA OCH KERVO VÄLFÄRDSOMRÅDE

Välfärdsområdena inledde sin verksamhet 1.1.2023, varvid ansvaret för att ordna tjänsterna inom social- och hälsovården och räddningsväsendet övergick från Vanda stad till Vanda och Kervo välfärdsområde. Om samarbetet mellan kommunen och välfärdsområdet föreskrivs i lagen om välfärdsområden 611/2021 (14 §). Enligt lagen ska välfärdsområdet och kommunerna inom dess område åtminstone för varje fullmäktigeperiod förhandla om samarbetet, målen och arbetsfördelningen vid skötseln av sina uppgifter. Ett av målen i Vanda stads strategitema Ett Vanda som stärker välfärden är smidigt samarbete med Vanda och Kervo välfärdsområde samt med Kervo stad för att garantera tjänsterna. I stadens strategi fanns även mål för 2023 som rörde skapandet av strukturer för samarbetet mellan staden och välfärdsområdet och identifiering av kontaktytor. Uppnåendet av målen behandlas närmare i avsnitt 1.1.

Samarbetsförhandlingar och kartläggning av kontaktytor

Vanda och Kervo välfärdsområde inledde det lagstadgade samrådet med Vanda och Kervo städer 2023. Under 2023 hölls fyra samråd och ett uppföljande samråd. Om samarbetet har det förhandlats i flera arbetsgrupper med representanter för välfärdsområdet samt Vanda och Kervo städer. Välfärdsområdet är representerat i de viktigaste arbetsgrupperna vid Vanda stad och staden är representerad i arbetsgrupperna i välfärdsområdet. En del av arbetsgrupperna har inrättats tillsammans och de är kopplade till ett visst ämne eller tema. Exempelvis arbetar arbetsgruppen för hälsofrämjande för att förenhetliga processerna för välfärdsberättelsen och -planerna.

I samråden har också lokala organisationer som producerar social- och hälso-tjänster medverkat. Dessa anses ha en viktig roll i arbetet för att främja Vandabornas hälsa och välfärd. Om understöden för organisationerna har det förts intensiva förhandlingar och staden har upplevt att dialogen fungerar bra. Dialogen med organisationerna fortsätter via regelbundna organisationsträffar. Med välfärdsområdet har man kommit överens om så kallade kontinuerliga samråd, där framstegen i samarbetet följs upp regelbundet.

I stadens förvaltningsstadga (5 kapitel § 1) konstateras att i Vanda leds och samordnas arbetet för främjande av välfärd och hälsa av verksamhetsområdet för stadskultur och välfärd. I verksamhetsområdets ledning har samarbetet med kontaktytor förts framåt genom att kartlägga kontaktytorna mellan välfärdsområdets och stadens tjänster. Man har identifierat ungefär 140 kontaktytor och arbetet fortsätter. Om vissa tjänster har det ingåtts samarbetsavtal mellan staden och välfärdsområdet. Ett exempel på detta är avtalet om kontaktytan mellan sysselsättningstjänsterna och Vanda och Kervo välfärdsområde. Kontaktytorna är mycket olika och beträffande de flesta anser man inte att det finns behov av separata avtal. I grunden anser man att tjänsterna fungerar väl. Välfärdsområdets praxis och verksamhetssätt söker ännu delvis sin form, och därmed kommer kartläggningen av kontaktytorna och deras funktion att fortsätta. Funktionen kan bäst utvärderas inom tjänsten i fråga, och således fortsätter den regelbundna granskningen av samarbetet med kontaktytor på ett naturligt sätt när arbetet framskrider. Eftersom tjänsterna och servicesituationerna förändras bör granskningen av kontaktytor pågå kontinuerligt så att man vid behov kan beakta förändringarna även i samarbetet med kontaktytor.

Utvecklingsområden som uppdagats i samarbetet med kontaktytor

Elevhälsans tjänster tillhör alla som fullgör sin läroplikt. Lagstadgade strukturer inom elevvården är den regionala samarbetsgruppen för elevvården, utbildningsanordnarens styrgrupp för elevhälsan samt den sektorsövergripande elevhälsogruppen för läroanstalten (lagen om elev- och studerandevård 1287/2013 14 §). Dessa lagstadgade strukturer fungerar, men det finns fortsättningsvis utmaningar i beredningen av strukturerna för det icke-lagstadgade samarbetet. Under arbete finns bland annat den regionala elevvårdsplanen som avses vara färdig våren 2024. Det har också förekommit problem med användningen av datasystem och i synnerhet med delningen av användarbehörigheter. Lagstiftningen påverkar vilka uppgifter som kan överföras. I elevvårdens serviceresurser har det tidvis förekommit brist av skolpsykologer och läkare, vilket man försökt råda bot på med köpta tjänster. Utmaningar har även förekommit i tillgången till svenskspråkiga tjänster.

I elevvården inom den grundläggande utbildningen för vuxna förekom ett avbrott i årets början, men i slutet av 2023 anvisades elevvårdens expertresurs till den grundläggande utbildningen för vuxna proportionerat till antalet studerande och nu är situationen näst intill normal.

I det förebyggande rusmedelsarbetet uppstod en situation där lagen förpliktar kommunen att utföra uppgifter i anslutning till det förebyggande rusmedelsarbetet, men hela resursen överfördes till välfärdsområdet. Man försöker förtydliga arbetsfördelningen i det förebyggande rusmedelsarbetet mellan kommunen och välfärdsområdet och förbättra samarbetet på detta sätt. Vikten av sektorsövergripande samarbete över organisationsgränserna framhävs nu mer än någonsin. En viktig omständighet, vad gäller ett lyckat samarbete med kontaktytor, är tydlig servicehandledning, vilken man ständigt försöker förbättra.

I markanvändningen fördröjdes inledningen av samarbetsförhandlingarna i anslutning till markanvändningen på grund av klarläggandet av välfärdsområdets eget servicenät samtidigt som välfärdsområdets organisation först tog form. Om inledning av samarbetet kring markanvändning och servicenät och planeringen av samsamarbetsstrukturerna mellan staden och välfärdsområdet kunde avtalas i november 2023. Detta är en stor ärendehelhet som omfattar många ärenden som måste sammanjämkas. Planeringen av servicenätet kräver dessutom framförhållning och långsiktig planering (planläggning och överlåtelse av tomter). I fortsättningen är stadens roll i välfärdsområdets planering och utveckling av servicenätet att vara en samsamarbetspartner. Välfärdsområdets investeringar finansieras med fullmakter att uppta lån som regleras av staten. Beviljandet av fullmakter att uppta lån är alltid förknippat med en risk för välfärdsområdet: att man inte får den fullmakt att uppta lån som behövs och de planerade investeringarna eller åtminstone en del av dem inte förverkligas.

Slutsatser:

Ansvaret för att ordna tjänsterna inom social- och hälsovården och räddningsväsendet övergick 1.1.2023 från Vanda stad till Vanda och Kervo välfärdsområde. Under 2023 har staden och välfärdsområdet fört förhandlingar om samarbetet. Utöver förhandlingarna har staden och välfärdsområdet samarbetat i många gemensamma arbetsgrupper där samarbetet granskas och finslipas och där man kommer överens om

gemensamma verksamhetssätt. Också lokala organisationer som producerar social- och hälsothjänster har medverkat i förhandlingarna och även i fortsättningen kommer organisationsaktörerna att delta i samarbetet.

I Vanda har man inom stadens och välfärdsområdets tjänster kartlagt över 140 kontaktytor och detta arbete fortsätter. Välfärdsområdets praxis och verksamhetssätt söker ännu delvis sin form, vilket har fördröjt kartläggningen av funktionen av vissa kontaktytor. Kontaktytorna kan bäst utvärderas inom tjänsten i fråga, och således sker granskningen av kontaktytorna på ett naturligt sätt när arbetet framskrider. Eftersom tjänsterna och servicesituationerna varierar, och dessa kan i fortsättningen förutsätta nya samarbetsformer, bör granskningen av kontaktytor göras regelbundet så att man vid behov kan svara på eventuella förändringsbehov.

I elevvården pågår arbetet med beredningen av de icke-lagstadgade strukturerna fortsättningsvis. Det har också förekommit utmaningar med ordnandet av den informationsöverföring och användningen av de datasystem som krävs för att producera elevvårdens tjänster. Elevvårdens resursbrist har försvårat tjänsternas tillgänglighet.

Planeringen av stadens och välfärdsområdets samarbete i markanvändningen och planeringen av servicenätet kunde inledas i november 2023. Detta är en ärendelhet som omfattar många ärenden som måste sammanjämkas, vilket gör att samarbetet måste planeras noga. Osäkerheten kring finansieringen av investeringar skapar en utmaning för stadens och välfärdsområdets samarbete i planeringen av servicenätet.

Rekommendationer:

Revisionsnämnden konstaterar att i samarbetet mellan staden och välfärdsområdet är det viktigt att skapa en välfungerande helhet av stadens och välfärdsområdets tjänster och servicenät. De samarbetsstrukturer som nu har skapats ger möjlighet att i fortsättningen bygga upp gemensamma mätare för främjandet av hälsa och välfärd och att utifrån dessa ställa upp mål för den praktiska verksamheten, som används för att styra verksamheten så att organisationernas tjänster stöder varandra. Revisionsnämnden anser det vara viktigt att man kontinuerligt följer upp hur samarbetet med

kontaktytor mellan staden och välfärdsområdet fungerar och att man går igenom särskilt de problemområden som uppdagas i servicesamarbetet och tillsammans söker sätt att lösa dem.

8 MERCURIA KAUPPAOPPILAITOS OY

Bild: Pekka Turtiainen

Mercuria är en yrkesläroanstalt som i huvudsak erbjuder utbildning för grund-, yrkes- och specialyrkesexamen i affärsverksamhet. De studerande kan även avlägga en dubbelexamen (merkonom + student). Läroanstalten har ungefär 1 000 studerande, varav hälften är ungdomar i läropliktsåldern och hälften vuxenstuderande. De flesta studerandena i läropliktsåldern är Vandabor. De goda trafikförbindelserna lockar studerande även från grannstäderna. I genomsnitt tolv procent av alla studeranden och 17 procent av de studeranden som är i läropliktsåldern har något annat modersmål än finska eller svenska. Mercuria erbjuder kompetensutveckling även för förvärvsarbete, personer som byter bransch och myndiga personer som saknar examen på andra stadiet. Förutom i läroanstaltsmiljön genomförs undervisning på arbetsplatser och elektroniskt i webbaserade lärmiljöer. En del yrkesexamen kan avläggas helt i form av webbstudier.

Internationalitet är en del av Mercurias verksamhet. Arbetslivsperioder kan avläggas i utlandet och läroanstalten deltar i internationella projekt. På vissa kurser görs studieresor utomlands.

Fullmäktiges budgetmål

Stadsfullmäktige har satt sammanlagt sju mål för bolaget i budgeten för 2023. Budgetmålen utföll enligt planen.

Tabell: Stadsfullmäktiges mål för Mercuria kauppaoppilaitos Oy.

Ekonomiska ansvar			
Mål	Mätare	Målnivå 2023	Utfall 2023
Hållbar och ansvars- tagande skötsel av ekonomin	Nettoresultat, euro	300 000	1 077 631
Genomförande av de årliga åtgärderna i byggnadens långsik- tiga underhållsplan på ett kolneutralt och resursklokt sätt med beaktande av bygg- nadens kommande användningstid	Genomförandegrad, i procent	100	100
Mål för den operativa förmågan och kvaliteten			
Mål	Mätare	Målnivå 2023	Utfall 2023
Målinriktade stu- derandeår	Stycken	850	855 + 16 med till- äggsprestationsbe- slut
Respons från stu- deranden (respons på yrkesskolan, slut- enkät)	Nps-indexet	58	67
Respons från arbets- livet: enkät till arbets- platshandledare (re- spons på yrkessko- lan)	Nöjdhet: 1–5	4,2	4,4
Personalmål			
Mål	Mätare	Målnivå 2023	Utfall 2023
Personalens känsla på jobbet	Nöjdhet: 1–5	4,1	4,2

Ansvarsmål			
Mål	Mätare	Målnivå 2023	Utfall 2023
Företagets ansvarsprogram	Utfallet av målen enligt ansvarsprogrammet	Utarbetande av ansvarsprogrammet	Ansvarsprogrammet är färdigt

Personal

År 2023 var Mercurias personalstyrka 63 personer, varav 94 procent var fastanställda. Personer som saknade pedagogisk behörighet var visstidsanställda. Många av våra lärare kommer till Mercuria från affärlivet och saknar därför pedagogisk behörighet. Pedagogiska studier kan dock avläggas vid sidan av arbetet. Sjukfrånvaron har varit låg under flera års tid, 2023 var sjukfrånvaro procenten 1,3. Mercuria har belönats med certifikatet Great Place to Work 2021 och 2023.

Finansiering av verksamheten

Mercurias omsättning bildas i huvudsak av statsandelar. En liten del av intäkterna kommer från hyror och utbildningsförsäljning. Yrkesutbildningens finansiering med statsandelar fördelas på den kalkylmässiga basfinansieringen (70 procent), prestationsfinansieringen (20 procent) och genomslagsfinansieringen (10 procent). Merparten av basfinansieringen allokeras enligt det målinriktade antalet studerandeår och en liten del som en prövningsbaserad höjning. Prestationsfinansieringen grundar sig på kompetenspoäng för examensdelar och antalet avlagda examina. På genomslagsfinansieringen inverkar sysselsättningen och övergången till fortsatta studier bland dem som avlagt examen eller examensdelar, responsen från studerande som avslutat sin utbildning samt responsen från arbetslivet som fås från enkäten till arbetsplatshandledare och arbetsplatsenkäten.

I Mercuria har det målinriktade antalet studerandeår varit högre än uppskattat, vilket har gett bolaget tilläggsfinansiering. Också antalet avlagda examina har varit högt. Dessa faktorer har haft en positiv inverkan på bolagets ekonomi. Finansieringen av yrkesutbildning utökades under den förra regeringen. Vid Mercuria har tilläggsfinansieringen gjort det möjligt att minska gruppstorlekarna och satsa på stödet till studierna. Under den nya regeringsperioden torde finansieringen av yrkesutbildningen

granskas på nytt. Bolagets ekonomi är stabil och eventuella förändringar i finansieringen bedöms inte ha några direkta effekter för bolagets ekonomi.

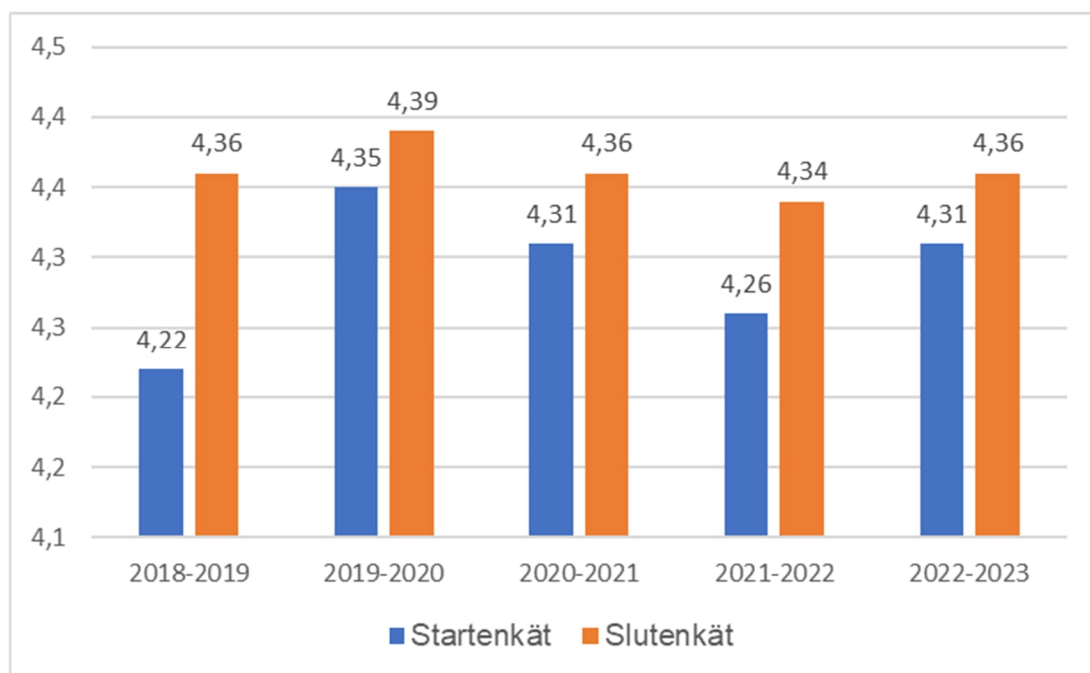
Genomförande av ägarstyrningen

Med ägarstyrning avses åtgärder genom vilka staden som ägare kan påverka förvaltningen i ett bolag, dess strategiska beslutsfattande och verksamhetsprinciper. Ett viktigt redskap för ägarstyrningen är de mål som ställs för verksamheten och övervakningen av genomförandet av dem. Enligt kommunallagen ska man vid val av ledamöter till bolagets styrelse beakta sakkunskapen om bolagets verksamhetsområde. I Mercurias ägarpolitiska riktlinjer anges som specialkrav för styrelsens kompetens kunnande om utbildningsaffärsverksamhet (inklusive pedagogik, marknadsföring och digital teknologi), kunnande om arbetslivssamarbete, ekonomiskt kunnande och ledningskompetens.

Respons från studeranden och arbetslivet

Den officiella kundresponsen består av respons från studeranden och arbetslivet. Responsen påverkar finansieringen i form av statsandelar genom genomslagsfinansieringen. Respons från studeranden samlas in med de riksomfattande start- och slutenkäterna som undervisnings- och kulturministeriet och Utbildningsstyrelsen genomför tillsammans. Frågorna i startenkäten handlar om studiestarten, individuella studievägar och atmosfären på studieplatsen. Frågorna i slutenkäten handlar om individuella studievägar, förvärvandet av kunskaper, ordnandet av yrkesprov, välbefinnande och utbildningens genomslagskraft. Den riksomfattande studeranderesponsenkäten infördes i juli 2018. I figuren nedan beskrivs utvecklingen av resultaten från start- och slutenkäterna på skalan 1–5, där 5 är det högsta betyget. Respons från studeranden samlas också in med läroanstaltens egen enkät till de studerande.

Figur: Utvecklingen av resultaten i start- och slutenkäterna som en läsårsserie.

Respons från arbetslivet samlas in med undervisnings- och kulturministeriets och Utbildningsstyrelsens gemensamma arbetslivsresponsenkäter. Enkäterna kartlägger erfarenheterna och nöjdheten hos representanter för arbetslivet i fråga om läroanstaltens verksamhet och sätt att ordna utbildning tillsammans med arbetslivet. Frågorna rör partnerskapet i vardagen, klientorienteringen i läroanstaltens verksamhet, avtalsprocessen samt den handledning och det stöd som läroanstalten tillhandahåller arbetsplatserna. Enkäterna handlar inte om att bedöma den studerande. I enkäten till arbetsplatshandledare fick yrkesutbildningen vid Mercuria medelvärdet 4,6 på skalan 1–5, där 5 är det högsta betyget. Enkäten till arbetsplatshandledare skickas till namngivna, ansvariga arbetsplatshandledare i slutet av en praktikperiod. Enkäten till arbetsplatshandledare infördes i juli 2021. I arbetsplatsenkäten fick yrkesutbildningen vid Mercuria medelvärdet 4,2 på skalan 1–5, där 5 är det högsta betyget. Arbetsplatsenkäten skickas till de personer som ansvarar för arbetsplatsens läroanstaltssamarbete två gånger om året. Arbetsplatsenkäten infördes i januari 2022.

Stöd för de studerandes välbefinnande

För alla studerande vid Mercuria erbjuds mångsidiga tjänster som stöder studierna och välbefinnandet.Handledning och stöd i studierna ges av studiehandledare, grupphandledare och speciallärare. Vid sidan av de sedvanliga elevhälsotjänsterna

erbjuds dessutom tjänster hos en psykiatrisk sjukskötare. Enligt Mercurias modell ger hela personalen vid läroanstalten de studerande stöd under hela studietiden.

Mercuria genomför regelbundet en jämlikhetsenkät bland de studerande. Den senaste är från 2020. I enkäten kartlades de studerandes syn på trivseln, tryggheten och verksamhetskulturen vid läroanstalten. Enligt resultaten kände sig ungefär 96 procent av svarspersonerna trygga vid läroanstalten. 90 procent av svarspersonerna var ungdomar under 20 år.

Samarbete med intressegrupper

I Mercuria används en modell för nyckelpartnerskap, där man bygger upp nära samarbeten utifrån behoven. Innehållet i partnerskapet avtalas separat med varje samarbetspartner. Det väsentliga är att man hittar åtgärder som gagnar båda parterna, till exempel i fråga om arbetslivsperioder, kompetensutveckling eller kommunikation. Målet är att främja kompetensen inom handel och områdets attraktionskraft samt att lyfta fram de mångsidiga karriärmöjligheterna inom handel. Samarbetet kan genomföras bland annat genom de studerandes arbetslivsperioder, genom att ordna föreläsningar och verkstäder, genomföra arbetslivsprojekt och producera lokala examensdelar samt genom samarbete inom marknadsföring och kommunikation. Man har ett aktivt samarbete även med andra läroanstalter.

Förebyggande av ungdomars marginalisering

Vad gäller de studerandes välbefinnande, finns det en kraftig uppdelning mellan en stor majoritet som mår bra och klarar sig väl och individer som kämpar med många utmaningar på flera områden i livet. Mercuria spelar en viktig roll i förebyggandet av ungdomarnas marginalisering, stödet till de studerandes övergång till arbetslivet och främjande av sysselsättningen. Dess betydelse framhävs alltmer i efterdyningarna efter coronapandemin. De svåra coronaåren 2020–2021 bromsade studierna och ökade kunskaps- och välbefinnandeunderskottet bland de studerande. Situationen vände dock mot det bättre 2022, när antalet grundexamina i affärsverksamhet ökade med nästan tio procent och över 20 procent fler studerande tog examen jämfört med 2021. Ungdomarna i läropliktsåldern hoppar sällan av studierna och när det händer är det oftast frågan om enskilda fall.

Enligt Statistikcentralens uppgifter var sysselsättningssituationen bland dem som tagit examen vid Mercuria ett år efter examen (i december 2021) bättre än hos dem som tagit examen vid Omnia i Esbo, Helsinki Business College, Perhon lii-ketalousopisto eller Varia i Vanda. Mercuria satsar på att stöda de studerandes övergång till arbetslivet och främjande av sysselsättningen.

Slutsatser:

Mercuria är en yrkesläroanstalt som i huvudsak erbjuder utbildning för grund-, yrkes- och specialyrkesexamen i affärsverksamhet. De studerande kan även avlägga en dubbelexamen (merkonom och student). Ungefär hälften av de studerande är ungdomar i läropliktsåldern, hälften är vuxenstuderande. Den största delen av de studerande kommer från Vanda, men de goda trafikförbindelserna lockar studerande även från grannstäderna. Internationalitet är en del av Mercurias verksamhet. I genomsnitt tolv procent av alla studeranden och 17 procent av de studeranden som är i läropliktsåldern har något annat modersmål än finska eller svenska.

Budgetmålen som satts för bolaget i stadens budget har utfallit enligt planen. Bolaget står på en stabil ekonomisk grund. Utfallet av målinriktade studerandeår och nivån på avlagda examina är hög. Läroanstaltens respons från studeranden och arbetslivet ligger på en god nivå. Dessa faktorer inverkar positivt på läroanstaltens finansiering i form av statsandelar.

Personalstyrkan år 2023 var 63 personer, varav de flesta fastanställda. Tidsbundna anställningar används om läraren saknar pedagogisk behörighet, vilket är vanligt hos de lärare som kommer från affärslivet. Pedagogiska studier kan avläggas flexibelt vid sidan av arbetet. Sjukfrånvaron har varit låg under flera års tid. År 2023 var sjukfrånvaroprocenten 1,3. Mercuria har belönats med certifikatet Great Place to Work 2021 och 2023.

Vad gäller de studerandes välbefinnande, finns det en kraftig uppdelning mellan en stor majoritet som mår bra och klarar sig väl och individer som kämpar med många utmaningar på flera områden i livet. Mercuria spelar en viktig roll i förebyggandet av ungdomarnas marginalisering, stödet till de studerandes övergång till arbetslivet och främjande av sysselsättningen. Man har ett nära samarbete med intressegrupperna

och dess mål är att främja kompetensen inom handel och områdets attraktionskraft samt att lyfta fram de mångsidiga karriärmöjligheterna inom handel. Sysselsättningsgraden bland de utexaminerade är god. För de studerande erbjuds mångsidiga tjänster som stöder studierna och välbefinnandet. Hela personalen vid läroanstalten ger de studerande stöd. Baserat på den genomförda utvärderingen kan det konstateras att verksamheten är ordnad på ett resultatrikt och ändamålsenligt sätt.

9 VTK KIINTEISTÖT OY

VTK Kiinteistö Oy ingår i Vandas stadskoncern och Vanda stad äger 100 procent av bolagets aktier. Bolagets bransch är att som en del av Vandas stadskoncern bedriva uthyrning av fastigheter och lägenheter och att för detta ändamål äga och förvalta fastigheter och byggnader samt aktier och värdepapper som berättigar till besittning av lägenheter samt att bedriva verksamhet som byggherre och fastighetsutvecklare samt värdepappershandel. Bolaget är moderbolaget i en koncern vars dotterbolag även kan bedriva verksamhet som inte ingår i huvudsakliga bransch.

Fullmäktiges budgetmål för bolaget

För bolaget sattes sju mål för år 2023. Samtliga mål som ställts för bolaget för 2023 uppnåddes. Målen och utfallet av dem finns sammanställda i tabellen nedan.

Tabell: VTK Kiinteistö Oy:s mål för 2023 och utfallet av dem.

Ekonomiska ansvar			
Mål	Mätare	Målnivå 2023	Utfall
Hållbar och ansvarsfull räkenskapsföring	VTK:s soliditet i procent	över 20	38
	VTK:s resultat, miljoner euro	2,0	Jämförbart resultat 3 miljoner.
	Uthyrning av VTK:s externa hyresobjekt i procent	93	93
Mål för den operativa förmågan och kvaliteten			
Mål	Mätare	Målnivå 2023	Utfall
Sunda, trygga och trivsamma lokaler (inkl. åtgärder för bättre inomhusluft)	Minst 10 procent av omsättningen används på totalrenoveringar	10	12

Kundnöjdhet	Skala 1–5	Svarsmedelvärdet över 3,5	3,6
Personalmål			
Mål	Mätare	Målnivå 2023	Utfall
Personalnöjdhetssenkät	Skala 1–5	4,4	4,4
Ansvarsmål			
Mål	Mätare	Målnivå 2023	Utfall
Utarbetande av ansvarsprogrammet	Utarbetande av ansvarsprogrammet	Styrelsen har godkänt ansvarsprogrammet senast 12/2023	Godkändes vid styrelsens sammanträde 12/2023

Bolagets ekonomi och investeringar

VTK-koncernen och VTK Kiinteistöt Oy har gjort ett positivt resultat under hela 2020-talet. VTK Kiinteistöt Oy:s jämförbara resultat 2020–2023 har legat på 2,9–4,8 miljoner euro. VTK-koncernen har betydande pågående investeringar och investeringar som är planerade till de närmaste åren, som samlats till tabellen nedan.

Tabell: VTK-koncernens pågående och kommande investeringar.

År	Investering	Investeringsutgift
2022–2023	Daghemmet Jokiuoman päiväkoti	10,0
2022–2025	Varia: Yrkesläroanstalten i Veckal	86,0
2024–2026	Varia: Sandkulla	34,3
2024–2025	Bollhallen i nordöstra Vanda	9,7
2024–2026	Gymnasieskolan Aviapoliksen lukio	36,5
2025–2028	Dickursby kompetenscampus	99,1
2026–2029	Myrbacka institutshus	40,0
2028–2029	Dickursby idrottshall	5,9
2029–2030	Lågstadieskolan Keimolanmäen koulu: idrottshall	4,4

Genomförandet av dessa investeringar beräknas kräva lånefinansiering på mer än 300 miljoner euro. Det ökade kassaflödet som dessa investeringar genererar kommer att bidra till att täcka de ökande finansiella kostnaderna.

Koncernstyrning, framhävande av ansvarsfullhet

VTK Kiinteistöt Oy anser att stadens ägarpolitiska riktlinjer fungerar väl. Bolaget samarbetar med stadens motsvarande verksamhetsområde i frågor som rör markanvändning och lokaler, och detta samarbete har fungerat väl.

Koncernsektionen uppdaterade VTK-koncernens ägarpolitiska riktlinjer med ett beslut från 23.10.2023 § 5. I de nya riktlinjerna preciserades de särskilda kompetenskraven för ledamöterna i VTK Kiinteistöt Oy:s styrelse och riktlinjerna tar även hänsyn till VTK-koncernens roll som en ansvarsfull fastighetsägare och -förvaltare. Koncernen utarbetade under 2023 ett ansvarsprogram, som är kopplad till FN:s handlingsprogram Agenda 2030 för hållbar utveckling och som beaktar Vanda stads riktlinjer för hållbar utveckling, färdplan för resurskloket och kolneutralitetsmål. Ansvarsprogrammets huvudtema är miljöansvar, socialt ansvar samt god förvaltning och ledarskap. Ansvarsrapporteringen utvecklas under 2024 till att motsvara EU-direktivet om hållbarhetsrapportering.

Aktuellt

Koncernsektionen gav 20.3.2023 sitt förhandsgodkännande till VTK-koncernens företagsreglering, som genomfördes i årsskiftet 2023–2024. De ägarpolitiska riktlinjerna, som uppdaterades i oktober 2023, beaktade de förändringar som denna företagsreglering för med sig. I början av 2024 delades verksamheten i koncernens moderbolag VTK Kiinteistöt Oy upp i två affärsverksamhetsenheter genom överlåtelse av verksamhet. Efter arrangemanget är verksamheten uppdelad till två bolag: VTK Kiinteistöt Oy och Vivamus Oy.

VTK Kiinteistöt Oy fortsätter att ta hand om skolor och daghem samt idrottsanläggningar. Staden hyr dessa lokaler som används av stadens verksamhetsområden. I fortsättningen kommer VTK Kiinteistöt Oy vara byggherre och ägare av skolbyggnader på andra stadiet och idrottshallar (utom simhallar) samt andra objekt som stadens projektledningsgrupp anvisar bolaget samt ansvara för byggherre- och ägaruppgifterna i fråga

om de fastigheter som bolaget äger. VTK Kiinteistöt Oy är en anknuten enhet vid staden i enlighet med upphandlingslagen och en upphandlande enhet som iakttar upphandlingslagen och upphandlingsanvisningen. VTK Kiinteistöt Oy:s ställning som anknuten enhet möjliggör en fördelaktigare finansiering av nybyggnadsprojekt.

Vivamus Kiinteistöt Oy kommer även i fortsättningen att äga de kommersiella fastigheterna och lokalerna som betjänar social- och hälsovården.

Slutsatser:

VTK Kiinteistöt Oy uppnådde de av staden satta målen 2023. Koncernens och hela bolagets ekonomiska utveckling har varit positiv 2020–2023. I VTK-koncernen ägarpolitiska riktlinjer som uppdaterades 2023 uppmärksammades mer än tidigare VTK-koncernens roll som ansvarsfull fastighetsägare. VTK-koncernen utarbetade under 2023 ett ansvarsprogram som lyfter fram olika hållbarhetsrelaterade teman i bolagets verksamhet. Genom sitt ansvarsprogram bidrar VTK-koncernen också till Vanda stads koldioxidneutralitetsmål.

VTK Kiinteistöt Oy är sedan början av 2024 anknuten enhet vid staden enligt upphandlingslagen. Byggandet och ägandet av skolbyggnader på andra stadiet och idrottshallar kommer att koncentreras till bolaget. Under de kommande åren kommer bolaget att ha stora investeringsprojekt som kräver mycket lånefinansiering. Bolagets finansiella ställning är god och de nya projekten kommer också att öka kassaflödet, så bolaget räknar med en fortsatt balanserad ekonomi, även om bolagets lånestock och lånekostnader kommer att öka i och med de nya investeringarna.

10 ETT EKOLOGISKT HÅLLBART VANDA

Bild: Alisa Kaukio

Strategins teman stöder det tväradministrativa genomförandet av stadens strategi. Strategins teman överlappar vissa av strategins tyngdpunktsområden, men de samordnar verksamheten på stadsnivå. Ett ekologiskt hållbart Vanda, som är ett av stadens teman för denna strategiperiod, är nära knuten till strategins tyngdpunktsområde Ett resursklokt och koldioxidneutralt Vanda.

Färdplanen för resurskloket är ett strategiskt program som omsätter detta tema. Den godkändes av stadsfullmäktige 18.6.2018 och uppdaterades 28.2.2022. Färdplanen sammanfattar stadens mål för att stävja klimatförändringen, utveckla en resursklok stad samt bevara och främja den biologiska mångfalden.

I följande avsnitt granskas hur åtgärderna i färdplanen för resurskloket har framskridit fram till mars 2024. I granskningen beaktas också situationen för koldioxidneutrali-

tetsmålet. I granskningen har man bland annat utnyttjat de uppgifter som rapporterats till Ympäristövahti, miljöansvarsrapporten 2022–2023 samt halvtidsutvärderingen av stadsstrategin 2022–2025.

Koldioxidneutralitetsmålet

Vandas mål är att vara en koldioxidneutral stad före 2030. I praktiken innebär målet att utsläppen av växthusgaser ska minskas med 80 procent jämfört med 1990 års nivå, eftersom det är mycket svårt att eliminera alla utsläpp av växthusgaser som människans verksamhet orsakar. De återstående 20 procenten ska kompenseras till exempel genom att finansiera projekt som strävar efter låga koldioxidutsläpp. För att nå detta mål krävs att utsläppen minskas med i genomsnitt 7 procent per år.

Enligt bokslutsrapporteringen av det bindande målet 18.1 om främjande av utsläppsminskningssåtgärder var målet att minska de totala utsläppen med 15 procent från 2020, men de har endast minskat med 7,2 procent. De totala utsläppen var 872 ton koldioxidekvivalenter 2021 och 913 ton koldioxidekvivalenter 2022. Utvecklingen har varit särskilt dålig i fråga om utsläppen från fjärrvärmen, som ökat med 37 procent sedan 2020. I strävan efter koldioxidneutralitet betonas samarbetet med koncernbolagen, i synnerhet Vanda Energi. Vanda Energis mål har varit att så snart som möjligt fasa ut användningen av fossila bränslen. Rysslands anfallskrig i Ukraina ledde till restriktioner i handeln med drivmedel och energi och till kraftiga prisökningar. Av denna anledning har kolkraftverket i Mårtensdal fortsatt använts inom försörjningsberedskapen.

Inom bland annat trafik samt olje- och eluppvärmning uppnåddes utsläppsminskningen delvis. Å andra sidan uppnåddes målet i kommunsektorns energieffektivitetsavtal (KETS) till 2025 om energibesparingar på 7,5 procent från 2015 års nivå redan 2022.

Vanda rankades 2023 som en av de 119 ledande klimatstäderna i världen. För att placera sig på A-listan över ledande klimatstäder måste en stad bland annat ha en omfattande utsläppsinventering och utsläppsminskningssmål samt öka användningen av förnybar energi. Staden måste också bedöma de risker som klimatförändringarna orsakar och arbeta systematiskt för att anpassa sig till klimatförändringarna. Endast 13 procent av de rapporterande städerna uppnådde en placering på A-listan. År 2023

deltog 939 städer runt om i världen i rankningen. Vid sidan av Vanda valdes bland städerna i Finland också Vanda Tammerfors och Åbo till listan.

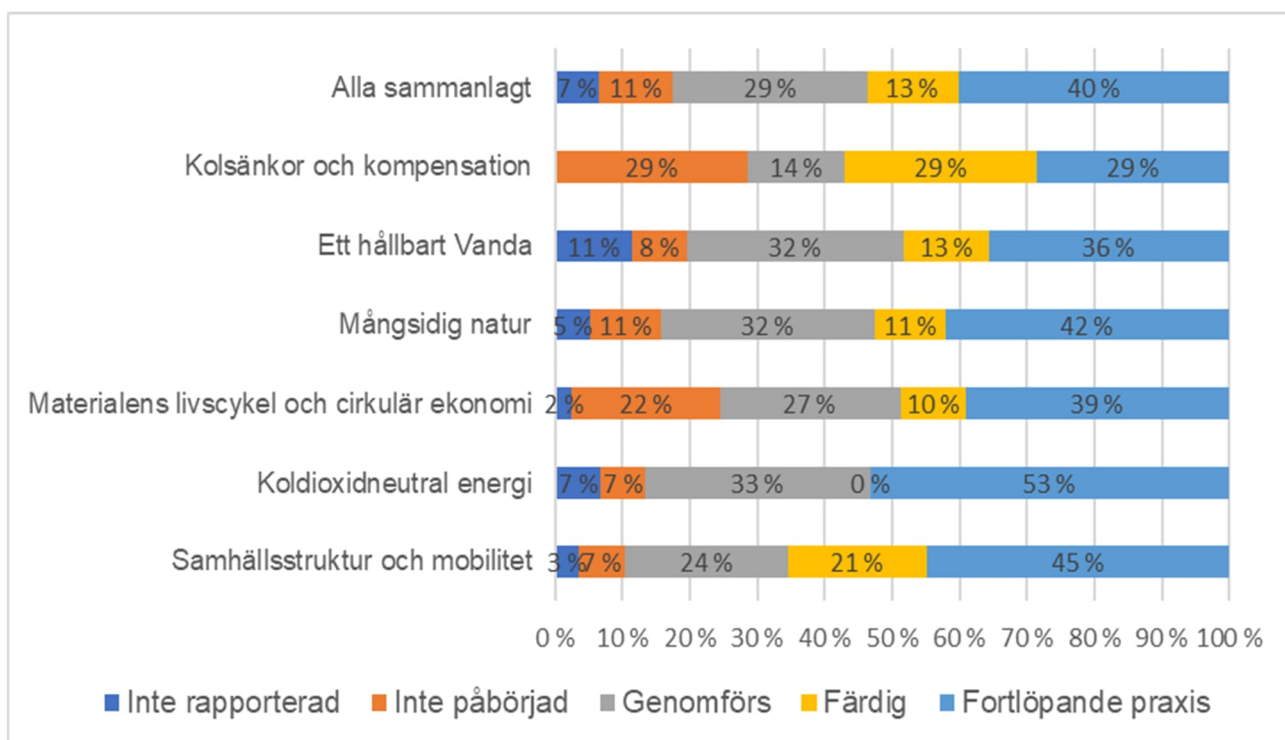
Färdplanen för resurskloket

De 30 målen i färdplanen för resurskloket är indelade på sex spår. Spåren är Samhällsstruktur och mobilitet, Koldioxidneutral energi, Materialens livscykel och cirkulär ekonomi, Mångformig natur, Ett hållbart Vanda samt Kolsänkor och compensation. För varje mål har det definierats en eller flera indikatorer för att följa upp utvecklingen mot målen. Vidare har det definierats åtgärder med vilka målen genomförs.

Diagrammet nedan visar hur långt man har kommit med åtgärderna. I detta skede har mer än 80 procent av alla planerade åtgärder åtminstone påbörjats. Ungefär hälften av åtgärderna har slutförts eller blivit fortlöpande praxis. Exempelvis spåret Mångformig natur innehåller sammanlagt 38 åtgärder. Enligt bokslutsrapporteringen (bindande mål 20.1) var tre åtgärder slutförda, nio i genomförandefasen och 16 fortlöpande praxis. Med andra ord var 28 åtgärder antingen slutförda eller i gång. Vid tidpunkten för utvärderingen hade 32 av 38 åtgärder redan slutförts eller var i gång.

Av åtgärderna på spåret Samhällsstruktur och mobilitet är ungefär 65 procent slutförda eller fortlöpande praxis och endast 10 procent av åtgärderna har antingen inte påbörjats eller inte rapporterats. Det relativt sett högsta antalet åtgärder som ännu inte har påbörjats (29 procent) hör till spåret Kolsänkor och klimatkompensation. Situationen för spåret Materialens livscykel och cirkulär ekonomi är liknande: 24 procent av åtgärderna har antingen inte påbörjats eller inte rapporterats. Halvtidsutvärderingen av stadsstrategin visar att expertisen inom den cirkulära ekonomin har varit beroende av ett EU-projekt som avslutas 2023.

Figur: Situationen för åtgärderna enligt spår.

I revisionsnämndens utvärderingsrapport för 2022 uppmärksammades det faktum att vissa åtgärder i färdplanen för resursklokhets hade försenats på grund av otillräckliga resurser.

I halvtidsutvärderingen av strategin betonas att staden inte kan uppnå alla resursklokhetsmål på egen hand, utan att man måste satsa mer på samarbetet med intressentgrupper, alltså stadsborna och företagen. Ett exempel på detta är främjandet av cirkulär ekonomi bland företag och invånare i staden.

I halvtidsutvärderingen konstateras också att miljöaspekterna inom mobilitet måste utvecklas ytterligare, till exempel genom att öka antalet laddstationer för elbilar.

Slutsatser:

Ett ekologiskt hållbart Vanda, som är ett av stadens teman för denna strategiperiod, är nära knuten till strategins tyngdpunktsområde Ett resursklokt och koldioxidneutralt Vanda. Färdplanen för resursklokhets är ett strategiskt program som omsätter detta tema.

Färdplanen för resursklokhets omfattar 30 mål på sex olika spår. Målen genomförs med hjälp av ungefär 250 åtgärder. Av de planerade åtgärderna har i detta skede

över 80 procent åtminstone påbörjats. Det relativt sett högsta antalet åtgärder som ännu inte har påbörjats (29 procent) hör till spåret Kolsänkor och klimatkompensation. Situationen för spåret Materialens livscykel och cirkulär ekonomi är liknande: 24 procent av åtgärderna har antingen inte påbörjats eller inte rapporterats.

Vad gäller uppnåendet av kolneutralitetsmålet har de totala utsläppen inte minskat i den takt som önskats.

11 UPPFÖLJNING AV IAKTTAGELSERNA I UTVÄRDERINGSBERÄTTELSEN 2022

I detta kapitel avses med iakttagelserna i utvärderingsberättelsen revisionsnämndens rekommendationer, kommentarer, sammanfattning av utvärderingens objekt eller situationen samt positiva bedömningar. Till skillnad från revisionsarbetet bygger utvärderingen på en mer djupgående analys, baserat på vilken det inte alltid går att entydigt säga att ett mål har nåtts eller inte nåtts.

Iakttagelserna i utvärderingsberättelsen kan ha såväl direkta och konkreta som indirekta effekter. Kommunens verksamhet är långsiktig och förändringar sker ofta långsamt på grund av verksamhetens och beslutsfattandets karaktär och syfte. En iakttagelse som framförs i utvärderingsberättelsen kan sätta i gång en förändring, vars resultat syns först på lång sikt.

Utvärderingsprocessen ses ofta som ett verktyg för lärande. Den utvecklar argumenten och ökar interaktionen mellan organisationen och beslutsfattandet. Verksamhetsområdena och nämnderna har i sina svar gett fullmäktige och andra förtroendevalda information om sin verksamhet. Denna information finns tillgänglig även för invånarna i bilagan till stadsfullmäktiges protokoll.

Genom tidsplanen för behandlingen för utvärderingsberättelsen har man säkerställt att utvärderingsberättelsen för 2022 har kunnat påverka beredningen av nästa budget och ekonomiplan. Stadsfullmäktige antecknade vid sitt sammanträde 22.5.2023 utvärderingsberättelsen för 2022 för kännedom och skickade den till stadsfullmäktige för åtgärder. Under samma sammanträde hölls också remissdebatten om ekonomiplanen för 2024–2027.

Stadsstyrelsen skickade vid sitt sammanträde 5.6.2023 fullmäktiges beslut till de berörda verksamhetsområdena för åtgärder. Stadsstyrelsen godkände vid sitt sammanträde 9.10.2023 redogörelsen för de åtgärder som följde av utvärderingsberättelsen

för 2022 och föredrog den som stadsstyrelsens förslag till stadsfullmäktige för kännedom. Stadsstyrelsens och verksamhetsområdenas svar till stadsfullmäktige finns bifogade till stadsfullmäktiges sammanträde 13.11.2023, § 5.

Nedan följer utdrag ur de svar som lämnats av verksamhetsområdena:

Personalsituationen är utmanande inom flera tjänster som staden producerar. I vissa fall har detta också haft en inverkan på uppnåendet av de mål som fullmäktige har fastställt. Revisionsnämnden har utvärderat de åtgärder som staden vidtagit för att förbättra personalsituationen. I Vanda har man tagit fram ett nytt program för personaltillgång, vars viktigaste åtgärder är bland annat löner och belöningar, arbetsgivarstött utbildning och investeringar i närledarskap. Personal- och koncerntjänsterna lyfter fram i sitt svar att man har drivit framåt åtgärderna i programmet för personaltillgång. Serviceområdet anser att löneuppgörelserna sommaren 2023 är en särskild framgång, liksom stadens separata investering på en miljon euro i lönerna för personalen inom bland annat småbarnspedagogik, ungdomsarbete, grundläggande utbildning och stadsmiljö.

Idrottstjänsterna och främjandet av välfärden kan bidra till att förhindra ojämlikhet och utslagning. Staden erbjuder ett brett utbud av möjligheter till fysisk aktivitet och motion för Vandabor i alla åldrar, varav vissa är kostnadsfria. Revisionsnämnden ansåg att det är viktigt att hinder för fysisk aktivitet och rörlighet bekämpas effektivt. I serviceutbudet bör man överallt där det är möjligt ta hänsyn till kundkretsens mångfald, till exempel frågor kring kulturell mångfald och könsfrågor samt handikappanpassningen och tillgängligheten av tjänsterna. Verksamhetsområdet för stadskultur och välfärd meddelar i sitt svar att man förbereder ett Rörlighetsprogram (antaget i februari 2024). Programmet som är gemensamt för hela staden tar itu med utmaningarna med en orörlig livsstil och fysisk inaktivitet. Kundkretsens mångfald beaktas bland annat i den ledda gruppmotionen och olika projekt.

Stadens understöd är en viktig stödform för organisationerna. De bidrar till att upprätthålla organisationernas verksamhetsförutsättningar. I utvärderingen av de understöd som stadskulturnämnden delar ut betonade revisionsnämnden vikten av en smidig understödsprocess och av att det finns information om understöden och om hur man ansöker om dem. I svaret från verksamhetsområdet för stadskultur och välfärd

fästs uppmärksamhet vid understödsprocessens smidighet och vidareutvecklingen av den. Informationen om understöd och stödet till sökanden stärks bland annat genom att regelbundet ordna informationsmöten om understöden och organisationsforum samt genom att erbjuda digitalt stöd.

Småbarnspedagogiken lider under allvarlig personalbrist. Framför allt råder det brist på arbetstagare som uppfyller de skärpta behörighetsvillkoren. Staden har bland annat stöttat personalens kvalificering för uppgifterna. Revisionsnämnden uppmuntrade småbarnspedagogiken att fortsätta att bekämpa personalbristen med alla till buds stående medel. Revisionsnämnden betonade också vikten av språkundervisning, så att barnen har tillräckliga kunskaper i undervisningsspråket när de går vidare till den grundläggande utbildningen. Verksamhetsområdet för fostran och lärande främjar åtgärderna enligt stadens gemensamma program för personaltillgång. Bland de viktigaste åtgärderna som nämns i verksamhetsområdets svar finns bland annat frågor kring löner och belöningar samt personalförmåner. Dessutom utvecklas närledarskapet och arbetsgivarstödda kvalificeringsutbildningar samt samarbetet med läroanstalter. Inom småbarnspedagogiken fästs uppmärksamhet vid att de barn som har något annat modersmål än finska lär sig finska, till exempel genom att främja en språkmedveten verksamhetskultur. I Vanda arbetar fem språk- och kulturkoordinatorer som stöd för personalen inom småbarnspedagogiken. Revisionsnämnden konstaterar att situationen för personalen inom småbarnspedagogiken i princip inte har förbättrats under 2023, vilket framgår av kapitel 4.2.

Daghemmet Koivukylän päiväkoti är Finlands största daghem byggt i timmer. Daghemmet var det första byggprojektet där kolavtrycket påverkade jämförelsegrunderna för anbud. Revisorsnämnden gav beröm för att daghemmet färdigställdes nästan enligt tidsplanen och så att den beräknade totalkostnaden underskreds. Ur perspektivet för verksamhetsområdet för fostran och lärande fungerade samarbetet med entreprenören bra. Slutresultatet blev en sund, trygg och funktionell daghemsbyggnad. I svaret från stadsmiljöns verksamhetsområde lyfter man fram daghemmets miljövänliga och energieffektiva lösningar, såsom uppvärmningen med bergvärme, solcellsanläggningen och de gröna taken på utomhusförråden och på skärmtaken. På tomtgränsen har man lämnat kvar så mycket naturlig växtlighet som möjligt för att förbättra barnens kontakt med naturen.

Städerna i huvudstadsregionen samt Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt utvärderade främjandet av barns och ungas välbefinnande tillsammans. I Vanda fokuserade utvärderingen på gymnasieelever. Revisionsnämnden bedömer att de studerandes välbefinnande har främjats i enlighet med målen. Utmaningarna framför allt i tillgången på psykologer samt det ökade servicebehovet gör det svårare att få tjänster inom elev- och studerandevården. För att förkorta väntetiden till tjänster och kunna tillhandahålla de tjänster som behövs i rätt tid påminde revisionsnämnden om de mål för utveckling av tjänsterna som avtalades i samband med välfärdsområdesreformen. Samarbetet mellan kommunen och välfärdsområdet betonas i arbetet för att främja hälsa och välfärd. Enligt svaret från verksamhetsområdet för fostran och lärande upprätthåller man samarbetet med välfärdsområdet med hjälp av gemensamma strukturer. Utöver detta har en specialsakkunnig från elev- och studerandevården, som ingår i verksamhetsområdet för fostran och lärande, ett nära samarbete med de tjänster inom elev- och studerandevården som gått över till välfärdsområdet, så att samarbetet mellan kommunen och välfärdsområdet fortsätter och utvecklas.

Serviceområdet Gator och parker planerar, bygger och underhåller den stadsinfrastruktur som är synlig för kommunborna. Det är samtidigt fråga om en betydande egendomspost för staden. Revisionsnämnden uttryckte sin oro för den ökande reparationsskulden för stadsinfrastruktur och rekommenderade att man sammanställer en långsiktigare plan för de metoder som kan användas för att tygla reparationsskulden. Enligt svaret från stadsmiljöns verksamhetsområde inrättades i juli 2023 en ny enhet för egendomsförvaltning, vars uppgifter bland annat omfattar övervakning och hantering av reparationsskulden. Verksamhetsområdet anser att det för att tygla eller minska reparationsskulden krävs större anslag än i dagsläget och tillräckliga personalresurser.

Vanda stads fastighetsegendom är i relativt gott skick. Reparationsskulden och ombyggnadsbehovet för fastighetsegendomen har minskat i flera år. Reparationsskulden har hållits i schack genom reparationsinvesteringar motsvarande slitaget och genom att sälja och riva byggnader i dåligt skick. Revisionsnämnden uttryckte sin oro över tillgången på kvalificerad arbetskraft och ansåg det vara bra att serviceområdet

Fastigheter och lokaler använder sig av lärande i arbetet. Stadsmiljöns verksamhetsområde uppgav i sitt svar att man för att förbättra tillgången på kvalificerad arbetskraft har gjort insatser för att förtydliga arbetsbeskrivningarna och förbättra rekryteringen samt lägga till nya vakanser till personalplanen. Vad gäller hanteringen av reparationsskulden kommer verksamhetsområdet att fortsätta göra reparationsinvesteringar motsvarande slitaget samt att sälja egendom och riva byggnader i dåligt skick.

Miljöcentralen har en viktig roll i säkerställandet av en säker livsmiljö och verkställandet av färdplanen för resurskloket i enlighet med Vandas strategi. Vissa åtgärder som krävs enligt färdplanen har försenats på grund av resursbrist. I sin utvärdering ansåg revisionsnämnden att det är viktigt att i samband med genomgången av färdplanens framåtskridande fästa uppmärksamhet vid dröjsmål i åtgärderna samt vid orsakerna till och eventuella konsekvenser av detta. Stadsmiljöns verksamhetsområde instämmer i sitt svar i revisionsnämndens åsikt om vikten av tillräckliga resurser för att staden ska kunna uppnå koldioxidneutralitetsmålet och trygga den biologiska mångfalden. Verksamhetsområdet betonar att det är viktigt att trygga resurserna på hela stadsstrukturens nivå och på verksamhetsområdets nivå.

Vanda Energi Ab var på grund av skäl relaterade till försörjningsberedskapen tvungen att fortsätta använda stenkolk i energiproduktionen. Bolaget effektiviserar energiproduktionen och utökar sin verksamhet ytterligare med hjälp av nya investeringar. Bolaget arbetar mot sitt mål att avstå från användningen av fossila bränslen till 2026 och göra energiproduktionen koldioxidnegativ till 2030. Bolagets verksamhet har varit förenligt med stadens intressen och dess mål stödjer i hög grad stadens mål att uppnå koldioxidneutralitet till 2030. Enligt svaret som fåtts från personal- och koncerntjänsterna skulle utbyggnaden av avfallskraftvärmeverket som togs i drift i maj 2022 ha möjliggjort utfasningen av stenkolk. Restriktionerna för bränsle- och energihandeln till följd av kriget i Ukraina försvårade tillgången till bränslen för energiproduktionen och ledde till kraftiga prisökningar. Av dessa skäl lämnade Vanda Energi kvar kolkraftverket i Mårtensdal för användning inom försörjningsberedskapen för att säkerställa tillräcklig värme- och energiproduktion.

Slutsatser:

Revisionsnämnden konstaterar att svaren som fåtts till utvärderingsberättelsen för 2022 var sakliga. Verksamhetsområdena har styrs sitt utvecklingsarbete i den riktning som rekommenderas i utvärderingsberättelsen.

12 REVISIONSNÄMNDEN/REVISIONSNÄMNDENS UPPGIFTER OCH VERKSAMHET

Uppgifter och sammansättning

Revisionsnämnden är ett lagstadgat organ som lyder under stadsfullmäktige och som har till uppgift att organisera granskningen av Vanda stads och stadskoncerns förvaltning och ekonomi samt bedöma huruvida staden har uppnått sina mål och ordnat verksamheten på ett resultatrikt och ändamålsenligt sätt på det sätt som fastställs i kommunlagen. Nämnden bereder de ärenden som gäller granskningen av förvaltningen och ekonomin och som fullmäktige ska fatta beslut om samt övervakar att skyldigheten att redogöra för bindningar iakttas.

Enligt förvaltningsstadgan (från och med 21.8.2023) ska nämndens ordförande och vice ordförande vara fullmäktigeledamöter. Nämndens övriga medlemmar ska vara fullmäktigeledamöter eller första eller andra ersättare enligt respektive fullmäktigegrupps ordningsföljd för ersättare. Enligt den tidigare förvaltningsstadgan var medlemmarna och ersättarna i revisionsnämnden ledamöter i stadsfullmäktige.

Stadsfullmäktige tillsatte 23.8.2021 revisionsnämnden för mandatperioden 2021–2025. Nämnden består av tretton medlemmar och en personlig ersättare för varje medlem.

Från vänster till höger: Ida Tamminen, Naima el Issaoui, Funda Demiri, Tuire Kaimio, Vaula Norrena, Markku Weckman, Paula Lehmuskallio, Nina Nummela, Tarja Eklund, Juha Järä, Oskari Iivarinen. I bakgrunden via Teams: Siri Ahokas. Bild: Sari Hännikäinen

Revisionsnämndens sammansättning presenteras i bilaga 1. Jämvigheterna för medlemmarna i revisionsnämnden i utarbetandet av utvärderingsberättelsen anges i bilaga 2.

Revisionsnämndens verksamhet

Planering och genomförande av utvärderingen

Revisionsnämnden godkände utvärderingsplanen 2023 på sitt sammanträde 14.6.2023. Den årliga utvärderingsberättelsen ingår i fullmäktigeperiodens utvärderingsplan. Revisionsnämnden granskar i sitt utvärderingsarbete verksamheten och serviceproduktionen i stadens olika verksamhetsområden. Detta görs genom att läsa handlingar, höra ansvariga personer, göra studiebesök till verksamhetsområdena samt intervjua tjänstemän. Syftet är att kartlägga utfallet av de bindande målen och omsättningen av hela den strategiska styrningen. Samtidigt kartlägger man huruvida verksamheten är ordnad på ett resultatrikt och ändamålsenligt sätt.

Utvärderingen är styrning och utveckling av verksamheten. I Vanda utnyttjas utvärderingen i ekonomiplanerings-, verksamhets- och strategiprocessen. Revisionsnämnden är ett verktyg för säkerställande av den strategiska styrningen, demokratin och redovisningsskyldigheten. Revisionsnämndens utvärderingsplan har genomförts som planerat.

Revision

Revisorn har genomfört revisionen av kalenderår 2023 enligt sitt arbetsprogram. Revisionsberättelsen har avgetts 24.4.2024. Revisor var enligt fullmäktiges beslut KPMG Oy Ab. Ansvarig revisor för moderstaden var OFGR, CGR Juha Huuskonen.

Redogörelse för bindningar

Revisionsnämnden har till uppgift att övervaka att skyldigheten att redogöra för bindningar enligt 84 § i kommunlagen iakttas och tillkännage redogörelserna för fullmäktige. Skyldigheten att redogöra för sina bindningar gäller kommunstyrelsens ledamöter, ledamöter i organ som sköter uppgifter som avses i markanvändnings- och bygglagen, ordföranden och vice ordförande i fullmäktige och nämnder, kommundirektören, borgmästaren och vice borgmästare samt föredragande i kommunstyrelsen och

nämnder. Redogörelsen ska lämnas inom två månader från det att personen har blivit vald till sitt uppdrag. Personen ska också utan dröjsmål anmäla förändringar i bindningarna.

Redogörelse för bindningar ska lämnas för uppgifter i ledningen för eller förtroendeuppdrag i företag och andra sammanslutningar som bedriver näringsverksamhet. Redogörelse ska också lämnas för betydande förmögenhet och för andra bindningar som kan vara av betydelse vid skötseln av förtroende- och tjänsteuppdrag.

Revisionsnämnden har tillkännagivit redogörelserna för fullmäktige 30.1.2023 och 26.2.2024.

Övrig verksamhet

Vanda stads revisionsnämnd har fört vidare samarbetet med revisionsnämnderna i huvudstadsregionens städer Helsingfors, Esbo och Grankulla samt HUS-sammanslutningens revisionsnämnd i form av utbildning. Verksamheten samordnas av en styrgrupp som består av revisionsnämndernas ordförande. Ett gemensamt eftermiddagsseminarium för städernas och HUS-sammanslutningens revisionsnämnder ordnades i Helsingfors 16.11.2023. Under 2023 gjordes ingen gemensam utvärdering.

Revisionsnämnderna i Vanda och Kervo städer samt Vanda och Kervo välfärdsområde ordnade ett gemensamt kvällsseminarium 11.10.2023. Ämnet var samarbetet med kontaktytor.

Revisionsnämnden lämnar en separat verksamhetsberättelse och utarbetar en verksamhetsplan.

Information

På Vanda stads webbplats, på sidan vantaa.fi/sv/staden-och-beslutsfattandet/organisation/extern-revision presenteras stadens revisionsnämnd och externa revision samt nämndens årliga utvärderingsberättelser som behandlar uppnåendet av de operativa och ekonomiska målen.

Revisionsnämndens föredragningslistor och protokoll finns tillgängliga för stadsinvå-
narna på vantaa.fi/sv/staden-och-beslutsfattandet/beslutsfattande. Länkar till denna
sida finns även på den ovan nämnda sidan. Revisionsnämnden rapporterar och infor-
merar om ärenden i anslutning till sitt uppdrag i första hand till stadsfullmäktige. I in-
formationen iakttas till tillämpliga delar de allmänna anvisningarna om stadens princi-
per för informationen som stadsfullmäktige har godkänt.

Vanda, 24.4.2024
Revisionsnämnden

Tuire Kaimio
ordförande

Markku Weckman
vice ordförande

Siri Ahokas

Funda Demiri

Tarja Eklund

Oskari Iivarinen

Naima el Issaoui

Juha Järä

Paula Lehmuskallio

Vaula Norrena

Nina Nummela

Manav Phull

Jussi Särkelä

FÖRKORTNINGAR:

ARA	Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet
EU	Europeiska unionen
HUS	Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt
Hyte	Hälsa och välfärd
Hyte-koefficient	En tilläggsdel till statsandelen för främjande av hälsa och välfärd som fungerar som ett incitament. Koefficientens storlek fastställs delvis utifrån det arbete som kommunen utför för främjandet av hälsa och välfärd
OFGR	Revisor som sköter revisionsuppdrag i offentligrättsliga samfund och koncerner
KETS	Kommunsektorns energieffektivitetsavtal
CGR	Av Centralhandelskammaren godkänd revisor
MBT-avtal	Avtal om markanvändning, boende och trafik
MBT-mål	Mål för avtalen om markanvändning, boende och trafik
NEET	Not employment, education or training/utanför utbildningssystem och arbetsmarknad
NPS-index	Net promoter score: hur sannolikt skulle du rekommendera en tjänst till en vän
PDB	Program för deltagande och bedömning
F2	Finska som andraspråk
Seure	Seure Henkilöstöpalvelut Oy
AN-tjänsterna	Arbets- och näringstjänsterna
VAV	Vanda stads hyreshusbolag VAV Yhtymä Oy
Skattesvans	Kommunala skatteintäkter och samfundsskatteintäkter som ackumulerats 2022 och som påfördes med de högre inkomstskattesatserna och samfundsskatteandelarna som föregick social- och hälsovårdsreformen
VTK	Vanda stads industrifastighetsbolag VTK Kiinteistö Oy

BILAGA 1

<u>Medlem</u>	<u>Ersättare</u>
Kaimio Tuire, puheenjohtaja	Viilo Mikko
Weckman Markku, varapj.	Karhu Suvi
Ahokas Siri	Åstrand Stefan
Iivarinen Oskari	Siniketo-Pietilä Katja
el Issaoui Naima	Kiljunen Kimmo
Friman Reija (fge till 21.8.2023)	Rautavaara Maija (fge till 21.8.2023)
Norrena Vaula (fge fr.o.m. 21.8.2023)	Friman Reija (fge fr.o.m. 21.8.2023 al- kaen)
Jääskeläinen Jouko (fge till 19.6.2023)	Tuomela Tiina (fge till 19.6.2023)
Nummela Nina (fge fr.o.m. 19.6.2023)	Jääskeläinen Jouko (fge fr.o.m. 19.6.2023)
Phull Manav	Orlando Carita
Raja-Aho Maarit (fge till 21.8.2023)	Norres Lasse
Lehmuskallio Paula (fge fr.o.m. 21.8.2023)	
Sillanpää Minttu (fge till 29.1.2024)	Eerola Antero
Demiri Funda (fge fr.o.m. 29.1.2024)	
Suoniemi Juha (fge till 29.1.2024)	Järä Juha (fge till 29.1.2024)
Järä Juha (fge fr.o.m. 29.1.2024)	Saimen Tuukka (fge fr.o.m. 29.1.2024)
Särkelä Jussi	Tamminen Ida
al-Taee Hussein (fge till 29.1.2024)	Eklund Tarja (fge till 29.1.2024)
Eklund Tarja (fge fr.o.m. 29.1.2024)	Sodhi Ranbir (fge fr.o.m. 29.1.2024)

BILAGA 2

Jävigheterna i utarbetandet av utvärderingsberättelsen för året 2023:

Medlemmar:

Tuire Kaimio, nämnden för stadskultur och välfärd, ledamot (fge till 21.8.2023),
Markku Weckman, koncernen VAV-yhtymä Oy, styrelseledamot,
Siri Ahokas, stadsmiljönämnden, ledamot,
Funda Demiri, nämnden för fostran och lärande, ersättare
Tarja Eklund, stadsmiljönämnden, vice ordförande,
Oskari Iivarinen, stadsmiljönämnden, ledamot,
Naima el Issaoui, nämnden för fostran och lärande, ersättare och koncernen VAV-yhtymä Oy, styrelseledamot,
Juha Järä, nämnden för stadskultur och välfärd, ledamot,
Paula Lehmuskallio, nämnden för fostran och lärande, ordförande,
Vaula Norrena, stadsmiljönämnden, ersättare
Nina Nummela, stadsstyrelsen, ledamot (fge till 19.6.2023),
Manav Phull, nämnden för fostran och lärande, ledamot,
Juha Suoniemi, Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy, styrelseledamot,
Jussi Särkelä, koncernen VAV-yhtymä Oy, ordförande i styrelsen,
Hussein al-Taee, nämnden för fostran och lärande, vice ordförande.

Ersättare:

Reija Friman, nämnden för stadskultur och välfärd, ledamot (fge fr.o.m. 21.8.2023),
Tuukka Saimen, stadsstyrelsen och stadsstyrelsens koncernsektion, ledamot (fge till 11.12.2023) och VTK Kiinteistöt Oy, styrelseledamot.

